

EDUCACIÓ DELS VALORS

GEMMA MASIP BONET

CURS 2003/04

INDEX

1 – INTRODUCCIÓ	3
1.1. – Antecedents	3
1.2 – Marc Teòric.....	6
1.3 - Objectius.....	11
1.4 – Organització del treball.....	12
1.5 – Conclusions.....	13
2 – TREBALL REALITZAT	14
2.1 – Treball realitzat amb els alumnes d' Ed. Infantil P-3	15
2.1.1.- Programació del treball realitzat amb els alumnes de P-3	15
2.1.2 – Metodologia emprada	23
2.1.3 - Recursos utilitzats	25
2.2 - Programació del treball realitzat amb els alumnes de tercer de Primària.....	26
2.2.1 - Metodologia emprada.....	36
2.2.2 - Recursos utilitzats	37
2.3 – Programació Trobades mares i pares de P-3	38
2.3.1 – Justificació	38
2.3.2 – Presentació.....	39
2.3.3 – Primera Convocatòria	40
2.3.4 – Documentació Informativa.....	41
2.3.5 – Acta primera trobada	44
2.3.6 – Segona convocatòria	46
2.3.7 – Documentació Informativa.....	47
2.3.8 – Acta segona trobada.....	48
2.3.9 – Tercera convocatòria.....	50
2.3.10 – Documentació informativa	51
2.3.11 – Acta de la tercera trobada.....	54
2.3.12 – Avaluació trobades amb els pares de P-3	55
2.4 – Programació pares de tercer de Primària.....	57
2.4.1 – Justificació	57
2.4.2 – Presentació	58
2.4.3 – Primera convocatòria	60
2.4.4 – Segona convocatòria	61
2.4.5 – Documentació Informativa.....	62
2.4.6 – Acta de la segona convocatòria	65
2.4.7 – Tercera convocatòria	68
2.4.8 – Acta tercera convocatòria.....	69

2.4.9 – Quarta convocatòria	72
2.4.10 – Acta quarta convocatòria	73
2.4.11 – Reunió extraordinària	75
2.4.12 – Acta reunió extraordinària	76
2.4.13 – Metodologia	76
2.4.14 – Avaluació	77
3 – VALORACIONS DEL TREBALL REALITZAT I RESULTATS OBTINGUTS	79
3.1 – Avaluació dels alumnes	79
3.1.1 – Alumnes de P-3	79
3.1.2 – Alumnes de Tercer	80
3.2 – Avaluació trobades pares i mares	82
3.2.1 – Pares i mares de P-3	82
3.2.2 – Pares i mares de tercer	83
3.3 – Avaluació per part de l'Equip Docent	83
3.4 – Autoavaluació	84
3.4.1 – Treball alumnes	84
3.4.2 – Treball pares i mares	84
4 – CONCLUSIONS I PROPOSTES CURS VINENT	85
5 – PROGRAMACIONS	86
5.1 – Programacions Ed. Infantil P-4	86
5.2 – Programacions Ed. Infantil P-5	94
5.3 – Programacions quart de Primària	101
5.4 – Programació trobades amb pares i mares	113
5.4.1 – Infantil	113
5.4.2 – Cicle mitjà	114
6 – BIBLIOGRAFIA	115

MEMÒRIA PROJECTE EDUCACIÓ DELS VALORS

1 – INTRODUCCIÓ

El present treball recull l'experiència realitzada en una escola pública de Badalona d'un programa d'Educació dels Valors a partir d'organitzar un espai on s'han treballat una sèrie d'activitats per aconseguir que els nens i nenes siguin emocionalment intel·ligents, socialment sensibles, capaços de comunicar i escoltar amb principis d'ètica personal i amb voluntat de promoure un món millor. Utilitzant la Filosofia com a mètode de treball, així com estratègies de dinàmica de grups. A la vegada amb els pares i mares dels alumnes que anaven realitzant el programa, s'anaven organitzant unes

sessions de debat per tal de crear un canal de comunicació escola/família, poder fer plantejaments conjunts dels valors que s'anaven treballant i col·laborar a fi d'aconseguir una coherència educativa que orienti als nens i les nenes en aquest món tan divers i a vegades tan contradictori que vivim.

1.1– Antecedents

A principis de juny d'enguany a TV3 van fer un programa sobre els Valors. Em va cridar l'atenció l'observació que un dels especialistes va fer, relacionant el tema dels Valors amb el llenguatge. Comentava que els darrers anys fins i tot el lèxic més habitual ha anat canviant i ha incorporat termes econòmics d'ús per nomenar situacions i coses de la vida quotidiana, com exemple deia diverses frases que s'utilitzen freqüentment: "aquest cotxe és molt rendible" "màxima eficàcia per a la llar" "màxim benefici al mínim cost possible" ...etc. I això ho posaven com a exemple per dir que l'economia ha traspasat i trastocat els pilars més bàsics de la nostra vida de manera que els valors, entesos com a principis que ens mouen a fer determinades actuacions han quedat impregnats d'economia i per tant d'eficàcia, de rendibilitat a la recerca del benefici. Això suposa un canvi fonamental en els valors de la nostra societat, perquè fonamentat en l'economia i en un sistema econòmic concret és on la competitivitat, els signes de riquesa, la lluita per obtenir el màxim de beneficis, ho justifica tot i per tant passa per davant d'altres valors fonamentats en la persona. Si ho veiem des d'aquesta òptica s'entén que estiguem en una època de transició o canvi com diu Javier Elzo (Professor de la Universitat de Deusto) persona estudiosa del tema de Valors (*1):

..."No soy el único en pensar que estamos viviendo un periodo de mutación histórica. Un periodo que abarca el último cuarto de siglo pasado y lo que llevamos del presente,

equiparable a otros, escasos periodos de la historia que solemos significar, por simplificación, con acontecimientos concretos: la revolución rusa en los inicios de nuestro siglo, la revolución industrial, a mediados del siglo XIX, la revolución francesa en los finales del XVIII, la creación de la imprenta, el descubrimiento de América y la revolución tecnológica, la mundialización y la inserción social de la mujer. Siguiendo la intuición del sabio y erudito trabajo de José Luis Pinillos. “El Corazón del Laberinto”, creo que estamos en el tránsito de la llamada sociedad moderna hacia la postmodernidad, sea como “modernidad avanzada” o como “alta modernidad”, sea como nueva sociedad. Una forma de verlo es significando el cambio de valores que se está produciendo en nuestra sociedad a poco que abramos bien los ojos. Los suelo significar en un cuadro de signo cualitativo donde reflejo lo que he obtenido del análisis de los diferentes estudios sobre valores en los que he participado estos años. Este cuadro, aún manteniéndose en lo esencial, está en continua modificación (el que aquí presento es inédito en su detalle), un cuadro con la pretensión de que telegráficamente, permita ver, cuales son desde, mi personal óptica, los valores dominantes en la modernidad para contrastarlos con los de la post-modernidad o alta modernidad, como se prefiera denominarlo.

El cambio de valores

Valores de la modernidad	Valores de la postmodernidad
. lo holístico	lo fragmentario
. lo absoluto	lo relativo
. la unidad	la diversidad
. el gran relato	el pequeño relato
. lo universal	lo particular
. el estado	la ciudad, la región, el país
. lo objetivo	lo subjetivo
. el esfuerzo	el placer
. el pasado/el futuro	el presente
. la razón	la emoción
. la certeza	la duda
. auto-responsabilidad	responsabilidad diferida
. secularización versus religión	espiritualidad versus religión
. el día	
. el trabajo	la noche
. la utopía	la fiesta
. la construcción	la quimera
. la familia versus la comuna	la deconstrucción
. lo masculino	la familia versus la pareja
. lo leído/hablado	lo femenino
. el papel	lo visto
. el clan	la pantalla
	la red (red de ghettos, a veces)

La sociedad emergente, se caracteriza por la incertidumbre, la duda, el repliegue en lo cotidiano, en lo emocional, en la duda, en lo efímero, en la diversidad...”

Dintre dels diferents estaments que forma la nostra societat n'hi ha de més permeables als canvis que altres. En aquests casos es troba la família i l'escola. La família molt més permeable als canvis socials i de valors, els darrers anys ha experimentat una transformació molt profunda, mentre que l'escola, tot i que també ha

sofert canvis, costa molt més, de manera que estem vivint uns moments força difícils doncs mentre que la societat està en un procés de contínua transformació i la família ha anat canviant, l'escola encara està aferrada al seu paper de transmissora i en continua com a guardadora dels valors més tradicionals.

Això crea una discordança que afecta, tant als nens i nenes que viuen ambients molts cops contradictoris, com a les relacions escola-família, delegant aquesta última a l'escola tota la tasca educativa, ultrapassant el paper que li toca fer.

Segons Salvador Cardús en el seu llibre *El desconcert de l'educació*, a la família el que no li manca precisament són objectius, i argumenta que li han sortit tants competidors que fa difícil la seva tasca i nomena, la televisió, els videojocs, l'Internet, i ell creu que precisament mai com ara la família havia tingut uns desafiaments educatius tan originals i propis.

Els canvis no arriben tots de cop, ni tots són de la mateixa dimensió i abast. Pel que fa a la família, es pot dir que ha passat de ser una força centrípeta sobre els seus membres, és a dir, que aglutinava i retenia entorn d'una estructura de dependència patriarcal, ha passat a exercir una força centrífuga. Ara la família contribueix a l'expulsió cap a l'exterior dels qui en formen part, a excepció del nucli format per la parella. Abans la família integrava diverses generacions, a la mateixa casa, hi podien viure àvia i néts, però també oncle o nebot, i en general durant tota la vida es vivia en família. Viure sol, fins fa quatre dies, ha estat estigmatitzat, mal vist. Ara. En canvi una família sol tenir pares i fills, amb un cicle de vida per a tot el grup molt limitat. Abans la família era, sobretot, un grup dedicat a la producció o a l'obtenció de guanys que eren posats en comú, mentre que ara és una unitat dedicada, principalment al consum. Ara els joves es posen a treballar tard i, cada vegada més, fins i tot quan resideixen al domicili familiar, porten una vida econòmica independent. Actualment, doncs, des d'un punt de vista econòmic, la família és la unitat de consum, és on s'aprèn a gastar i és a qui es dirigeixen la major part dels missatges que conviden a malbaratar els guanys familiars.

Tots dos canvis, per bé que representen la crisi d'un cert model de família, han fet aparèixer una altra concepció de família d'una força social tant o més extraordinària que la d'abans. Aquesta família nuclear d'ara ha convertit la relació de parella en un procés complex de construcció personal, en el qual cada membre de la parella es vol sentir realitzat. És un procés molt més arriscat que no ho era la vida dels matrimonis tradicionals, i exigeix una inversió de sentiments infinitament més accentuada. És per això que no sembla un disbarat dir que les separacions i els divorcis no són un símptoma de crisi del matrimoni, sinó precisament una demostració de la seva vitalitat. Si hi ha separacions i divorcis és perquè les expectatives individuals en la relació de parella i la vida familiar són molt més elevades. Les parelles d'ara no es resignen fàcilment a una relació matrimonial fracassada. No s'ha de confondre, doncs en cap cas, un fracàs matrimonial personal amb la crisi de la mateixa institució. La major part de divorcis hi són per donar lloc a noves experiències matrimonials, no pas per abandonar la institució.

Amb tot, però, hi ha un fet que ha trastocat força els fonaments de la família, la incorporació de la dona al món del treball. Si bé la dona sempre ha treballat i en l'època de la industrialització la mà d'obra femenina va ser un factor important en la producció, salaris baixos a canvi de llargues jornades laborals, recordem sobretot el sector del tèxtil. Malgrat això, la dona continuava compatibilitzant el seu horari laboral amb la responsabilitat de l'educació dels fills i cura de la llar. Ha estat aquests darrers anys que la dona ha demanat l'equiparació de drets i per tant compartir les responsabilitats a la llar. Aquesta implicació masculina en un rol que estava

exclusivament destinat a la dona, ha creat a més de resistències per part de certs sectors de la societat més conservadora, un canvi en el rol de l'home que necessita un cert temps per ser incorporat de forma normalitzada.

Tot aquest panorama ens fa adonar del perquè de la gran desorientació que en aquests moments pateix la família. Els criteris educatius no estan clars perquè els models rebuts estan obsolets i encara no han ressorgit de nous amb prou força com per servir de punts de referència. Com em deia una mare en una de les sessions: "els nostres fills han d'estar més ben educats que nosaltres, ja que nosaltres ens estem preocupant per la seva educació quan el que vam rebre era més fruit de la tradició que d'una elaboració pròpia" Si bé és molt cert en els casos que hi ha hagut elaboració pròpia, però el moment que estem passant i veient a l'escola la situació de molts nens i nenes, i no diguem als instituts amb adolescents, són situacions puntuals, ja que el que majoritàriament es preconitza, tant pels mitjans de comunicació com dels estaments político-socials, és una vida fàcil, el lleure i la diversió com a valor fonamental, una bona posició econòmica per poder-ho dur a terme i on la reflexió, l'amistat, l'honradesa, la solidaritat...etc. Està ínfimament valorat.

Davant d'aquest panorama és fàcil adonar-se de la realitat que ens anem trobant a l'escola: nens i nenes cada cop més desorientats, amb escassos hàbits socials, confusió en la lectura emocional dels altres, i fins i tot de les pròpies, incapacitat per verbalitzar sentiments, sense capacitat per resoldre els conflictes entre els companys, dificultat en assumir les pròpies responsabilitats, molta dificultat per posar-se al lloc de l'altre... etc. etc. Com es pot deduir fàcilment, això crea grups amb molta dificultat de relació on el treball a l'aula és difícil provocant baixa autoestima en alguns nens i nenes i desànim al professorat. I tot això demana per part dels que ens dediquem a l'ensenyament una resposta urgent d'implicació personal i no solament en l'àmbit de l'escola, sinó una forta implicació de la família, buscar canals de comunicació adequats i també d'altres institucions socials. Cal que entre tots intentem sortir d'aquest període d'incertesa amb camins que ens portin cap a una societat més justa i sobretot més humana on tothom hi tingui cabuda.

1.2– Marc Teòric

1.2.1. - Preocupació pels valors

Tractar el tema dels valors causa incomoditat i inquietud a molts, ens diu Castiñeira, no obstant, les persones que treballem en el món educatiu sentim una gran preocupació, ja que una de les funcions que compleix l'escola és la de socialitzar i formar persones, i per tant tenim una responsabilitat que hauríem de compartir amb la família i altres estaments socials. És entre tots que hem de fer una societat més justa i més feliç.

Les relacions entre les persones s'han complicat, les convencions socials que abans eren un referent important, avui han deixat de ser-ho i no han quedat substituïdes per unes de noves. Tot queda en un relativisme desorientador. Fa uns anys la religió omplia aquest espai i era l'encarregada d'ensenyar uns mateixos valors a tota la població. Fins fa poc, l'ensenyament de la religió era obligatòria, no obstant, això no garantia que tothom actués d'acord als valors apresos, però la pressió social exercia de control, i tot aquell que es desmarcava de la norma establerta per tradició, estava mal vist i molts cops rebutjat.

La família ha sigut i és receptora i transmissora de valors a l'hora, però aquesta està igualment en període de transformació, actualment els nostres valors estan desdibuixats per una etapa necessària de constructivisme ètic en la qual la indefinició sobre els valors que considerem fonamentals ha fet que la societat de consum hagi aprofitat l'avinentesa per imposar els seus. Però aquesta etapa de ruptura, de desconcert i d'individualisme en la qual estem immersos en aquests moments, hauria de ser una etapa transitòria per arribar a una nova moral consensuada, en la qual tinguem en compte la veu pròpia i la de l'altre.

1.2.2. – Els propis sistemes de creences

Lou Marinoff en el seu llibre “Más Platón y menos Prozac” ens diu:

“Todo su sistema de creencias está compuesto de varios conjuntos de creencias que abarcan distintas categorías: religión, política, creencias de los padres, creencias de los semejantes y así sucesivamente. Cada conjunto está formado por unas premisas que cree verdaderas y argumentos que cree bien fundados, aunque la experiencia y la razón puedan modificar cualquiera de esos elementos en cualquier momento. Estos conjuntos no suelen convivir en armonía, y a veces surgen conflictos de conciencia cuando una premisa que se cree cierta en un conjunto de creencias se contradice con una premisa que se tiene por cierta en otro conjunto de creencias. Por ejemplo, quizá tropiece con la idea de que “el divorcio es pecado”. Sin embargo, se dirá a sí mismo, “Mis padres están divorciados y son buenas personas”. Se preguntará si ambas premisas pueden ser ciertas, pero no estará muy seguro de querer invalidar su educación religiosa o la sabiduría adquirida de su familia. Se hallará en conflicto. Padecerá lo que los psicólogos denominan “disonancia cognitiva”. Los consejeros filosóficos lo llaman “disonancia existencial”. La gente corriente tal vez lo llame “sentimientos confusos”.

Si nunca ha resuelto a su entera satisfacción su sistema ético, significa que necesita hacerlo. Si ya lo ha hecho, no consienta que un supuesto conflicto lo asuste ni que lo obligue a perder fe en su sistema. Deje que le empuje a estudiarlo un poco más en profundidad, introduciendo sutilezas. Quizá quiera desprenderse de una de las creencias en discordia, pero no hay obligación de que así sea. .... Nadie tiene una creencia con absoluta independencia de otra creencia. Las creencias siempre se dan en conjuntos o grupos. Siempre ocupan su lugar en sistemas de creencias, nunca están aisladas....”

Ara, però, estem travessant una etapa en la que es fa difícil fer-se el propi sistema de creences, ja que els valors que socialment ens intenten inculcar, estan sovint, en contradicció amb els valors heretats. L'altra factor l'individualisme és un fet catalogat com típic de l'època històrica que ens ha tocat viure, i té repercussions en aquest camp.

La moral no es altra cosa que l'expressió d'uns sentiments i unes actituds, preferits per nosaltres per unes formes de conducta i la nostra desaprobació d'altres. No hi ha una racionalitat, una raó de ser última i indiscutible de les virtuts. La funció dels judicis de

valor, es al cap i a la fi, expressar uns sentiments i persuadir als altres de que vegin la realitat igual que la veiem nosaltres. L'individualisme i la burocràcia, és a dir, una llibertat que consisteix en una absència de regles i una classe de control col·lectiu que inhibeix els interessos egoistes i els impulsos anàrquics-, són l'espai natural del jo emotivista. Un jo que representa cert paper, no sempre homogeni entre si- definits d'antuvi per la societat. No existeix per l'individu altra identitat que la dels seus diversos rols, mentre que, en l'antic, la virtut significava l'excel·lència de la persona com a tal, i no en tan que representant d'un paper social. Fins i tot la virtut entesa com una recerca, com aquell que impulsa a buscar l'unitat i el sentit de la vida, sembla inabordable. Del llibre de Victoria Camps "Virtudes Públicas".

1.2.3. – El respecte

Àngel Castiñeira en el seu llibre " Ens fan o ens fem?" Diu que li preocupa la possible pèrdua del valor del respecte en els àmbits escolar i social. Com a docent i ciutadà comparteix la inquietud i el temor que, en un entorn de llibertats, però també d'inflació de consignes comercials i consumistes, el respecte es devaluï, és a dir, pugui perdre el seu valor. En aquest sentit, es refereix a tres aspectes bàsics del valor del respecte: la seva definició, l'aprenentatge del respecte en els adolescents, i els diferents nivells del respecte.

En la noció de "respecte" ens diu, que en la vida quotidiana i, en l'àmbit educatiu, s'utilitzen diversos sinònims de la paraula "respecte": comprensió, consideració o admissió social; acceptació i estima de l'altre o d'un mateix; capacitat d'aproximació, interès o empatia; sentiment de responsabilitat; reconeixement de la persona i de la seva funció social; tractament correcte o cura de l'altre; oferiment d'afectivitat i estimació; coimplicació en els problemes dels altres i fins i tot veneració. I continua dient: el respecte és un valor relacional. Respectar pressuposa una determinada actitud o acció envers algú (un mateix o els altres – tant en la seva persona com en les seves decisions, voluntats, funcions, propietats-) o alguna cosa (un ésser viu, un objecte, un entorn, una institució, una regla, un dogma, una creença...) En segon lloc, en general fa extensiu el respecte a tot allò que, en les nostres múltiples relacions, considerem carregat d'algun valor intrínsec, ja sigui la vida humana, una obra d'art un arbre. Respectar, per tant, significa ser capaços de descobrir alguna cosa en un objecte o en un subjecte que els converteix en valuosos – és a dir, dignes de respecte- i que, per això mateix, en la nostra relació amb ells hem de preservar o no danyar.

En tercer lloc, aquest valor atribuït a les coses i persones el podem considerar un valor instrumental o final. Per exemple, un piano és mereixedor d'un bon ús no pel que és en si mateix sinó per la funció que fa i que li atribuïm; en canvi una persona és respectable independentment de la funció que tingui assignada perquè la considerem una finalitat en si mateixa.

El més sorprenent per a l'educador és que, aparentment, la condició respectable de determinats objecte/subjecte és tan evident que considera que una simple explicació és suficient. Mentalment fem una deducció incorrecte; creiem que l'argumentació racional tindrà un efecte immediat en el canvi de conducta de l'alumnat. Tanmateix, el valor de respecte requereix un llarg aprenentatge que depèn més d'un factor de sensibilització que de comprensió. Si el respecte pressuposa, en primer lloc, un acte de descobriment del valor de la cosa i, després com a conseqüència, un acte- fins i tot un desig- de preservació o veneració d'aquesta cosa, l'aprenentatge del respecte dependrà primordialment, d'un entrenament repetit de la capacitat de sensibilització de nostre jovent. Si l'esmentada capacitat estigués atrofiada o embrutida, tota explicació cauria en sac foradat.

Una vida humana immensa en la lògica totalitzant del consum en la cultura de l'usar i llençar, acaba per convertint-ho tot – persones, entorn, coses i relacions- en un mer instrument al seu servei. Hom perd, llavors, la virtut de l'admiració desinteressada,

aquesta qualitat que ens permet reconèixer els altres o les coses en si mateixes, més enllà de la seva possessió o utilització, com a autèntics santuaris del valor.

Un sistema educatiu orientat exclusivament al seu vessant instrumental o racionalista corre el perill, en canvi, d'esqueixar "el sentit i la sensibilitat" de promoure increïbles experts incapaços de vibrar i d'implicar-se davant dels problemes de la humanitat.

1.2.4.- Les emocions

Els valors són l'horitzó que dóna sentit a allò que fem amb les nostres emocions i que pot encaminar-les cap al compartir. Una persona expressarà obertament el que sent si té com a valor la integritat, però procurarà no fer mal a l'altre i es farà càrrec de les emocions de l'altre si té com a valor la responsabilitat...

La història de la humanitat és la història d'una lluita que l'ésser humà, originàriament mogut per l'obtenció del plaer, emprèn per assegurar-se la supervivència en un medi advers; però curiosament, quan ha aconseguit unes condicions acceptables de supervivència i de seguretat en aquest medi que li és advers, es veu obligat a modificar la noció del plaer que aquestes condicions per si soles no li han atorgat. O sigui que quan l'ésser humà satisfà les necessitats considerades primàries, s'adona que la satisfacció que buscava té poc a veure amb l'aliment i l'abric físic i molt a veure amb l'aliment i l'abric emocional. L'augment de les depressions – la malaltia del nostre segle – té molt a veure amb tot això.

Sovint quan parlem d'emocions, oblidem que la necessitat essencial de la persona és la de sentir-se estimada. Una persona se sent estimada quan se sent acollida, respectada i valorada per allò que és, no per allò que podria ser o que voldríem que fos, ni tampoc per allò que fa. Només això farà que tingui ganes de viure i que consideri la seva vivència emocional com a element que pot fer de la seva vida una experiència d'estimació i de creixement més rica i més feliç.

L'efectivitat – que ha de concretar-se en una calidesa visible i palpable – és bàsica per a la vivència emocional fecunda i constructiva i, per tant, per a l'estabilitat emocional de la persona i a l'inversa. Però difícilment es donarà una vivència emocional integradora sense una afectivitat ben consolidada que la impulsi i li doni suport.

Aquesta necessitat de sentir-se estimat exigeix, com a contrapartida, la necessitat d'aprendre a estimar. Ningú no podrà sentir-se estimat ni aprendrà a estimar si no hi ha un altre que l'estimi. Si volem sentir-nos estimats, convé alhora que aprenguem a estimar.

La societat ens ha empès a amagar les emocions i en canvi aquestes estan presents en les grans decisions de la nostra vida en totes les actuacions del dia a dia.

L'emoció presideix tot el que fem. Al darrere de qualsevol conducta nostra hi ha sempre una emoció que la tenyeix, la impulsa i la manté. Segons ens diuen Eva Bach i Pere Darder en el seu llibre "Sedueix-te per seduir".

1.2.5.- Els valors s'aprenen

Les ideologies no han mort, més aviat sembla que volen posar algunes ideologies fora de joc per facilitar-ne precisament el camí a unes altres. La nostra és una època paradoxal: la ideologia dominant – la que pressiona i influeix – fa veure que ja no hi ha ideologies.

És doncs en aquesta complexa situació que hem de respondre la pregunta "Com es poden ensenyar els valors?". Els diversos grups socials o ideològics que saben que

han d'estar alerta, perquè els mecanismes d'ensenyament i transmissió dels seus valors corren constantment el perill de ser ineficaços.

I és que, en les nostres democràcies plurals i capitalistes, l'eficàcia en la defensa dels valors no depèn només del tipus de valors que es promoguin sinó, sobretot, del tipus de poder que promogui els valors.

Per això són tan important els mitjans a l'hora de comunicar els valors. I es que adoptar una manera o una altra de transmetre els valors ja és optar per un tipus de valors determinat; així quan els valors es volen imposar, la imposició apareix com un valor, quan s'afavoreix una actitud indiferent envers els valors, s'està afavorint la indiferència com a valor; quan s'impulsa la reflexió crítica dels valors, la reflexió crítica es presenta com un valor.

Això ens porta a la correspondència entre ensenyament i aprenentatge, és a dir, al problema de fins a quin punt allò que es vol ensenyar coincideix amb allò que s'acaba aprenent. Aquesta correspondència té pocs problemes en l'ensenyament que només vol transmetre coneixements. L'escola és un lloc privilegiat d'aquests tipus d'ensenyaments, però no l'únic, també es fomenta a través de les normes i els costums familiars, regles socials de tota mena – d'urbanitat, d'higiene, de salut o de comportament públic-

Ara bé, si es vol que els valors no quedin reduïts a principis abstractes, a eslògans que es poden memoritzar i repetir, si es vol que esdevinguin principis d'actuació en el món – que donin pautes per jutjar-lo i per actuar-hi-, llavors se n'han d'afavorir la interpretació i l'aplicació. Perquè uns mateixos valors abstractes- per exemple la llibertat, la democràcia, la generositat, poden ser interpretats i aplicats de moltes maneres, fins i tot oposades. Transmetre principis, però, és força més fàcil que transmetre interpretacions, valoracions, gustos, tarannàs, amors o creences. Sovint els valors ensenyats no coincideixen amb els valors realment apresos.

Així, doncs, les dificultats pròpies de qualsevol ensenyament escolar augmenten enormement quan es vol promoure l'adquisició de valors. La complicitat anímica necessària per arribar a compartir valors només és possible quan també es comparteix un clima d'experiència dels valors. Per afavorir l'experiència i l'adopció de valors concrets s'han d'afavorir també la creació d'espais amb un clima obert i plural. Una educació així no hauria de ser exclusiu de l'escola ni de casa sinó que s'hauria de donar en molts àmbits i a molts nivells, Ens diu Josep Mª Terricabras en el seu llibre "Atreveix-te a pensar".

1.3 – Objectius

L'objectiu principal és:

L'Educació dels valors als nens i les nenes

Per dur a terme aquest objectiu cal donar eines, perquè els nens i les nenes siguin emocionalment intel·ligents, socialment sensibles, capaços de comunicar i escoltar, amb principis d'ètica personal, i amb voluntat de promoure un món millor.

Aquest objectiu es desdobla en dos:

1.3.1.- Dirigit a l'educació dels infants a l'escola des de l'etapa d'Infantil i Primària:

- Desenvolupar les habilitats de pensament, fent de l'alumne un ésser més reflexiu, més raonable, ensenyar-lo a pensar per si mateix, emocionalment intel·ligent, ajudar-lo a tenir un bon creixement personal i moral, capaç de viure i conviure en societat, respectar els altres amb tota la seva dimensió humana. Utilitzant les eines de la filosofia: el diàleg, la conversa, el discurs, tenint en compte la comunicació, l'empatia, l'autoconeixement i l'introspecció personal.

1.3.2.- Dirigit als pares i mares dels alumnes de l'escola:

- Desenvolupar la consciència i responsabilitat com agents bàsics de l'educació dels seus fills, però també de la pròpia. Promoure el pensament, reflexió i raonament per tal d'esdevenir agents creadors d'espais familiars emocionalment rics, on a través de la comunicació de les pròpies emocions siguin un model pels propis fills, així com pel grup social proper, on l'ètica i els valors presideixin la convivència del grup.

1.4– Organització del treball

Per tot el que s'ha dit en l'apartat anterior, calia veure quins valors treballa l'escola i com els treballa a la vegada que calia posar-se d'acord amb les famílies per tal de construir junts un sistema de valors que tenint en compte el respecte a les diferents formes de pensar de cadascú, es pugues consensuar, uns principis de convivència, de respecte, d'ajuda mútua etc. S'ha pogut constatar les contradiccions que reben els nens i nenes i la dificultat en interioritzar certs valors que, degut als diferents missatges que reben sovint són rebutjats o hi ha resistència a assumir. Per això es veia clar que el treball s'havia d'enfocar a dues bandes, per un costat a l'escola buscant metodologies que ajudessin a que els nens i nenes siguin creadors de valors vàlids per créixer com a persones i capaços de viure en societat, al mateix temps treballar amb les famílies per tal d'aconseguir parlar un llenguatge comú que orienti i doni un sistema de valors vàlids per a tota la comunitat educativa.

El treball realitzat ha constatat de dues parts ben diferenciades: Per un costat el treball a l'escola amb els nens i les nenes de P-3 ja que són els que inicien l'escolaritat i els nens i nenes de 3r. de Primària per ser un grup que necessitava d'intervenció degut a les dificultats de relació que tenen. Per l'altre els grups de debat amb els pares i mares dels alumnes esmentats.

En la primera part del Projecte s'ha creat un espai específic de treball dels valors a part de les altres matèries, cercant actituds ètiques, treballant les habilitats de pensament, coneixement de les pròpies emocions i aprenent a llegir i interpretar els signes que ens informen de les emocions pròpies i dels altres. Utilitzant les eines i la metodologia que proporciona el Programa de Filosofia 3-18 així com els diferents programes d'educació emocional i d'habilitats socials. S'ha utilitzat l'horari de ètica o religió i fins i tot en algun moment alguna classe de llengua per treballar específicament lèxic que calia incorporar.

La segona part del Projecte, específic per a pares i mares, ha constatat d'una petita informació del que anaven treballant els nens i nenes per tal de fer-los coneixedors i participants i d'unes sessions de debat que s'anaven preparant amb un petit grupet de mares i algun pare col·laboradors, amb informació prèvia que constava d'unes lectures per tal d'informar sobre el tema que tractaríem i amb els temes que ells mateixos demanaven.

Temes tractats:

A P-3	A Tercer
<ul style="list-style-type: none"> - Xumet, biberó i altres hàbits que cal deixar. - Com plantegem els adults les normes als nens i les nenes. - Com fer creure als nens i les nenes:<ul style="list-style-type: none"> - com aturem les rabietes	<ul style="list-style-type: none"> - Els valors - Parlem amb els nostres fills dels sentiments i emocions? - Característiques del grup de tercer: estratègies per millorar el seu funcionament. - Com podem ajudar als nostres fills a millorar les relacions amb els companys de

- Premiem? Castiguem?	classe dins d'àmbit de l'aula.
- Valoració de les trobades. Propostes curs vinent.	- Valoració final i propostes curs vinent

En cada sessió s'introduïa el tema amb un joc previ o bé un tros de vídeo per reflexionar i un debat posterior al que s'intentava treure unes conclusions. Posteriorment es feia un resum de la trobada i es donava a totes les famílies per tal de que les no havien pogut assistir estiguessin ben informades.

1.5 - CONCLUSIONS

De tot el que anteriorment s'ha exposat es pot concloure que és urgent un nou plantejament de les funcions de l'escola, del què s'ensenyava i com s'ensenyava. La quantitat de coneixements passa a un segon pla davant la facilitat per trobar informació, en canvi cal centrar-se més en la persona de l'alumne. Però ensenyar a ser persones: aprendre a respectar els altres, saber-se posar al lloc de l'altre, demanar als altres el respecte que cadascú mereix, ser sensibles a les vivències dels que tenim a prop i compartir penes i alegries i oferir el nostre ajut i amicitia, això és molt més difícil que ensenyar matemàtiques, llengua o socials, perquè això no es pot ensenyar amb classes magistrals ni amb paraules. Això s'ensenyava practicant-ho amb el fer de cada dia, s'irradia perquè ha de partir de dins. Del respecte de l'ensenyant pels seus alumnes, del vocabulari que s'utilitza, descartant el to censor i exigent que s'utilitza, molts cops sense ser-ne prou conscient. A vegades manca imaginació per tractar els alumnes per tal de que facin les coses bé i educar en l'esforç, la constància i la perseverància. Impregnats de la cultura castigadora que hem rebut fruit d'una religió on el mal està més present que el bé, no sabem com potenciar tot el bo i millor que té cadascun dels alumnes i caiem fàcilment en el càstig, la censura i el regany.

Cal ensenyar valors des de l'emoció de la vivència diària, de la relació positiva amb els altres. Cal que s'apregui i es posi en pràctica. Cal també implicar els pares i mares i buscar ponts de diàleg i de comunicació per tal d'anar en una mateixa línia de treball o com a mínim consensuar uns valors bàsics que hauríem de tenir pactats amb claredat.

No es pot oblidar el paper de model que fem tots plegats, podem ensenyar valors, però si no hi ha una interiorització per part dels que els volem ensenyar i les nostres actuacions no estan marcades per aquests valors fortament interioritzats, les contradiccions afloren i l'ensenyament esdevé inútil o contradictori. Per això cal estar alerta que allò que demanem i que intentem inculcar siguem els primers en mostrar-ho com a exemple i com a model i la nostra actuació farà la part més important, després cal ensenyar a reflexionar i a saber mirar els altres com a iguals que tenen les mateixes emocions i sentiments que nosaltres i per tant mereixen ser tractats com nosaltres volem que ens tractin els altres. Aquest és el camí per canviar la nostra parcel·la de món que ens agradaria millor.

PROJECTE EDUCACIÓ DELS VALORS

Habilitats Socials - Educació Emocional -
Filosofia

---

2 – TREBALL REALITZAT

2.1 – TREBALL REALITZAT AMB ELS ALUMNES DE P-3

2.1.1 – Programació del treball realitat a P-3 (Habilitats socials, Educació Emocional i Filosofia)

PROGRAMA D'ACTIVITATS PELS ALUMNES D'EDUCACIÓ INFANTIL DE 3 ANYS	CURS 2003/04
--	--------------

Iniciar el treball d'Educació dels Valors a P-3, tot i que pot semblar prematur, és el millor moment, en primer lloc perquè els nens i les nenes comencen l'escolaritat, segona perquè l'educació és un concepte que ha de començar des de que l'ésser esdevé ésser i per a l'escola l'infant existeix i se'n fa conscient abans de posar-hi el peu, amb la matrícula, després el primer dia que hi entra i comparteix una aula amb uns altres nens i nenes i hi ha una mestra que intenta conduir el procés d'aprenentatge i de fer-se grans

Ambientació i rituals:

Explicar als nens i les nenes que farem unes activitats per aprendre a pensar i que això és molt important doncs això vol dir que aprendrem a ser grans no de tamany sinó d'intel·ligència, per ser molt llestos i bones persones, estimar i respectar a les altres persones.

Fer una Marieta petita cosida a una cinta del cabell que ens posarem cada vegada que fem aquesta activitat i que serà l'indicatiu que cada vegada que ens posem la marieta anem a treballar "Aprendre a Pensar" i anirà acompanyat d'una cantarella i d'un ritual .

També caldrà canviar d'entorn o de situació, no estar asseguts a les taules, anar a l'aula de psicomotricitat, asseguts al terra. En rotllana que ens puguem veure tots.

Anirem barrejant activitats per treballar totes les Habilitats Cognitives a la vegada que anirem treballant l'Educació Emocional i les Habilitats Socials, Educació Emocional. La metodologia emprada serà la de la Filosofia, el diàleg bàsicament però barrejarem activitats de jocs, contes etc.

En la programació d'activitats que s'han fet pensant amb un grup concret de P-3 es feia la integració d'un nen cec total. Per això s'han anat adaptant cadascuna de les activitats a les necessitats d'aquest nen, per tant passant a poder fer tàctil cadascuna de les activitats que són de mirar i preparant amb ell prèviament moltes de les activitats realitzades. Així com maquetes dels quadres i altres .

Bloc que es treballa	Temàtica	Activitat
Ed. Emocional	Reconeixement de les pròpies emocions.	Explicar als nens i nenes que a vegades ens passen coses que ens fan sentir un rau a dins la panxa i que això se'n diu que sentim emocions, aquestes poden ser bones o dolentes per exemple tots sabeu que quan la mare o el pare ens fa un petó ens posem contents (quina cara posem quan estem contents?) fer que els nens i nenes es mirin uns als altres per adonar-se de l'expressió, fer posar un nen o nena dret i fer observar com té tot el cos quan està

		<p>content.</p> <p>En canvi quan volem una cosa i ens diuen que no ens enfadem i posem una cara (quina cara posem?)fer que es mirin i fer posar un nen o nena dret per veure la postura del cos.</p> <p>Fer-li notar en Guillem en ell mateix i després que toqui, la careta amb relleu de content i enfadat i que compari la cara de content i el to de veu amb la cara i to de veu de l'enfadat.</p> <p>Explicar diferents situacions i que els nens i nenes diguin content/enfadat-da segons convingui i que posin la cara que correspon a cada situació.</p>
Habilitats cognitives	Presentació del personatge que portarà el fil conductor de les històries	Presentar la Marieta Janina, en Guillem li fem tocar i que vagi escoltant mentre la toca que és una marieta de color vermell que té unes taques negres al llom, es diu Janina i és una marieta viatgera que li agrada molt anar de país en país i a cada lloc li expliquen les històries que ens les anirà explicant a nosaltres. El primer país que visita és el nostre Catalunya i aquí de les històries que li han explicat la que li ha agradat més és la del Patufet.
Educ. Emocional	Seguir l'explicació del conte i reconeixement de les emocions que sent el personatge	<p>Explicar el conte del Patufet fent molta mímica .</p> <p>Quan el conte s'ha acabat anar preguntant:</p> <p>-per què el Patufet volia anar sol a comprar? i això el feia sentir ....</p> <p>els nens han d'anar dient l'emoció que li produïa i anirem fent la cara (li anirem explicant al Guillem i demanar-li que ell posi també la cara amb l'expressió que diem i escoltar la veu que acompanya a l'emoció.)</p> <p>(introduir emocions noves fer-nos sentir grans, vergonya, por, alegria)</p> <p>Preparar pel Guillem una capsa amb els personatges del conte perquè ell pugui anar tocant mentre es va explicant el conte (una col (de Brussel·les, una mama gran i un nen molt petit i un bou)</p>
Habilitats cognitives	Aguditzar els sentits.	<p>Fer una rotllana i jugar a la gallina cega, per això cal que portin un mocador per tapar-se els ulls.</p> <p>Han de reconèixer quin nen o nena és pel tacte, l'olor.....</p>
Habilitats cognitives	Treballar el sentit de l'oïda	<p>Fer-los escoltar els sorolls que se senten de fora, de les altres classes, d'estirar la cadena del WC, de l'aixeta, d'arrossegar una cadira...</p> <p>Amb els ulls tapats, farem parlar un nen o una nena i ells han d'endevinar qui és.</p> <p>Fer escoltar el cassette de l'Inés Bustos que sons habituals i han d' endevinar què és cada so.</p>
Habilitats cognitives	Treballar el sentit de la vista	<p>Ensenyar fotografies d'objectes, les han d'anar mirant i dient què és cada cosa i per que serveix.</p> <p>Al Guillem li farem amb joguines que representin els mateixos objectes de les fotografies.</p>
Habilitats	Reconeixement	Ensenyar una peça dels blocs lògics (p.e. la rodona)

cognitives	de formes dels objectes	demanar-los-hi que diguin objectes que els recordi aquesta forma. Cada nen i nena en diu un, si ho diu encertadament posarà una peça de fusta rodona a dins d'un cercle que hem marcat al terra amb un Aro. Si no ho diu bé haurà de posar la peça a fora de la rotllana.
Ed. Emocional	Identificació de situacions amb l'emoció que comporta.	Fer una cara amb cartolina, que representi un nen o nena que es llepa els llavis i està somrient i un altre que està amb els llavis apretats i seriós) Se'ls anirà fent unes preguntes i ells han de pensar si els agrada o no, si els agrada aixequen la imatge que es llepa els llavis sinó aixequen l'altra. Després un cop acabada aquesta primera part se'ls anirà preguntant a cadascun d'ells el perquè els agrada o no agrada i han d'explicar el perquè.
Habilitats socials	Reconeixement i exemple de situacions habituals. Donar el model de resolució.	Escoltar, pensar i dir, si les accions de les frases que se'ls llegirà estan bé o malament i cercar les alternatives de comportament adequades: <ul style="list-style-type: none"> - Li prenc la joguina del meu company perquè em ve de gust jugar-hi jo. - Estic corrent molt ràpid per atrapar la pilota i no m'aturo ni l'esquivo quan trobo un nen o nena davant meu i el tiro per terra i continuo corrent. - Ajudo a aixecar-se un nen o nena que ha caigut al terra, perquè és el meu amic. - Quan la mestra diu que escoltem una cosa que ens està explicant, jo encara crido més perquè tinc ganes d'acabar de dir el que li estic explicant al meu company. - Pregunto que li passa a un company-a que està plorant i l'ajudo, perquè em posa nerviós-a sentir els seus crits.
Habilitats cognitives	Mantenir l'atenció i saber seguir la història iniciada.	Iniciar un conte ... hi havia una vegada un gat.... i anem passant una pilota que porta un picarol (perquè en Guillem la senti) el nen o nena que entoma la pilota ha de continuar la història dient un trosset i passar la pilota a un altre i així és va construint una història inventada pels nens o nenes, després diem tota la història que han inventat ells. Les històries cal que siguin curtetes i molt conduïdes.
Habilitats cognitives	Parar atenció amb les accions habituals i fer joc imitatiu.	Dir una acció i els nens i nenes han de fer la mímica d'aquella acció: <ul style="list-style-type: none"> - menjar sopes - cordar-se les sabates - posar-se els mitjons - dutxar-se - fer caca - escriure o dibuixar - imitar a la/el mestra-e - mirar un conte Després cal complicar-ho una mica més: <ul style="list-style-type: none"> - fes que et cremes amb la sopa.

		<p>- que t'enganxes el dit a la taula, - que t'embrutes a l'eixugar-te el cul.... després se'ls imiten accions i ells han d'endevinar que és, (en Guillem li anirem explicant què fem perquè pugui participar). Després surt un voluntari o voluntària i fa amb mímica alguna cosa que m'ha dit a l'orella prèviament i els altres han d'endevinar què és.</p>
Ed. Emocional Habilitats cognitives	Escenificar una història	<p>Escenificar una història, creant diferent personatges, un pare: pintar un bigoti a un nen. Una mare posar un mocador al coll, un nen penjar-li una cartera a l'esquena. S'anirà explicant la història mentre cada personatge ha d'anar interpretant el seu paper. Era una vegada un pare, una mare i un nen o nena que un dia al matí un follet simpàtic els va fer una mala passada i els va canviar l'hora del despertador, cada dia tocava a les 8 i aquell dia els va canviar perquè toques a les 9. Quan sona el despertador i la mare obre el llum i veu que són les 9 diu: Eh! Que ens hem adormit, correu, correu que fem tard que ja hauríem d'estar a la porta de l'escola. S'aixequen corrents corrents i el nen diu: pares no patiu que jo ja em se vestir sol no cal que m'ajudeu. Molt bé fantàstic diuen els pares El pare va fer l'esmorzar mentre la mare es dutxa molt de pressa, el nen pren el got de llet, els pares un suc i marxen corrents. Arriben a l'escola a dos quarts de 10 i li diuen a la mestra que no saben què ha pasta però que el despertador ha tocat una hora més tard. Fan un petó al nen i marxen corrents a la feina. Pel camí van pensant: - com pot ser que el despertador hagi canviat l'hora tot sol doncs mai el toquem, Així doncs per veure què havia passat aquell vespre posen una pega molt forta al botó de canviar l'hora del despertador. A mitja nit quan el follet vol tornar a canviar l'hora es queda enganxat amb la pega i fa un crit, els pares obren el llum i el veuen, primer s'espanten molt , però després li pregunten -qui ets tu?, què fas aquí? Perquè ens vol canviar l'hora? El follet els explica que és el follet bromista i que es diverteix fent coses d'aquestes. La mare el renya i li diu que bromes d'aquestes porten problemes a la gent i li expliquen les corredisses del dia abans. Ell diu que veient com corre la gent és quan es diverteix més. El pare molt enfadat li diu que hi ha altres maneres de divertir-se com per exemple sortir una estona abans d'anar adormir i jugar amb la família, explicar-se acudits etc. I li diuen que ho provi, Així és que la nit següent va sortir abans d'anar a dormir i es van explicar acudits i s'ho van passar tan bé que ara cada nit el follet d'aquella casa surt i juguen i es</p>

		diverteixen una estona, sense fer °.....
Habilitats Cognitives Ed. Emocional	Seguir el fil d'una història, fer hipòtesi i veure la correlació entre causa i conseqüència	Explicar el conte del Sací Perere i després de presentar el personatge aturar i fer-los-hi fer la hipòtesi de què creus que farà el Sací.? Continuar el conte i veure si s'ha complert la hipòtesi d'algun nen. Fer preguntes del conte lligades a les emocions.
Habilitats cognitives	Observació, llenguatge, gust per l'art.	Veure el quadre de la Masia de Miró. Projectar-lo fent una transparència. Observar tot el que hi ha i anar dient coses del quadre del què hi ha, com és, si ens recorda algun lloc conegut, si a Badalona hi ha cases com aquella, són iguals les cases de ciutat i les del camp, perquè hi ha animals i les altres cases no tenen animals, quins animals podem tenir a les cases..... (En Guillem abans ho prepararem i farem una maqueta situant les coses principals que surten en el quadre)

SEGON TRIMESTRE

Habilitats cognitives	Una part que forma part d'un conjunt més global.	Mostrar un trosset, una part del quadre de la Masia que van veure dies enrera i se'ls hi fa la pregunta si recorden d'on és aquest trosset. S' anirà ampliant per donar-los pistes, aleshores han de completar dient el que falta per fer-ho complet. Ensenyar novament tot el quadre . Després jugarem a les endevinalles, direm una part d'un objecte i han d'endevinar què és, per exemple: potes (taula o cadira) Botons (bata)
Habilitats cognitives	Pensar les diferents probabilitats	Ensenyar una bossa de roba buida i mostrar als nens i nenes que a dins s'hi fica una bola blanca i 9 de negres i se'ls pregunta: si posen la mà a dins i en treuen una bola de quin color serà més probable que surti? Dir la hipòtesi després es comprova. Després es fa el mateix però posant a la bossa cinc boletes blanques i cinc de negres i es torna a fer la pregunta, cal que vagin raonant el perquè unes vegades surt més fàcilment un color que unes altres. Es pot anar variant fent diferent combinacions.
Educació Emocional	Aprender a apreciar les coses bones	Jugar a dir-se coses agradables. Comença la mestra dient a una altra mestra, per exemple: "ets simpàtica , bona companya "

	que tenen els altres	Riallera, treballadora etc. I ells han de fer en mateix amb els companys. Posarem les fotografies dels nens i nenes a dins d'una capsa i han d'agafar-ne una aleatòriament i al company o companya que li hagi tocat li han de dir una floreta.
Habilitats cognitives	Adonar-se que cada fet o acció té unes conseqüències.	Endevinar conseqüències: Què passa si.....? <ul style="list-style-type: none"> - Plou i no he agafat paraigües ni impermeable. - He perdut l'esmorzar pel camí. - M'he oblidat de cordar-me els pantalons. - Se li espantava el rellotge a la mare o al pare per la tarda quan m'han de venir a buscar al cole. - S'ha gastat la pila del despertador. - He fet caca i no m'he eixugat el cul. - M'han posat un plat de sopa per menjar i no tinc cullera. - Els pares no recordaven que era festa i els supermercats estaven tancats. - Ens toca el despertador abans d'hora. - Etc.etc

TERCER TRIMESTRE

Educació Emocional	Lectura dels signes emocionals que ens mostren els altres.	Llegir una historieta, els nens i nenes han d'escoltar i després fer preguntes i suposicions de què hagués passat si..... veure les emocions que es produeixen en els personatges degut a les coses que passen i fer-los adonar de com ens adonem els altres de que està patint aquelles emocions.
Habilitats cognitives	Aprendre a fer hipòtesi prèvia i comprovar-la	Posar una palangana amb aigua al mig de la rotllana del nens i nenes i ensenyar-los uns objectes i ells han de pensar si suraran o s'enfonsaran, primer s'ho han de pensar i dir-ho i després comprovar-ho. Primer fer-ne dos o tres tots junts i després cada nen i nena en farà un: Una clau, una goma d'esborrar, un llapis, una maquineta de fer punxa, un tap de suro, un full de paper, un tros de plàstic, una bola de paper d'alumini.....
Educació Emocional	Identificació dels signes externs emocionals i trobar la causa que els provoca.	Portar fotografies de persones i els nens i nenes han de veure quines emocions mostren, adonar-se dels signes que ens en fan adonar i el perquè, què els deu passar per que mostrin aquelles emocions.
Habilitats	Apreciació a ull	Ensenyar una sèrie d'objectes i una capsa més

cognitives	dels tamanys dels objectes i prendre referències.	aviat petita, cal anar ensenyant l'objecte i els nens i nenes han de dir si es pot posar dins la capsa o no.
Habilitats cognitives	Fer-los conscients de les coses que sabem i diferenciar-les de les que no sabem.	Fer veure que hi ha coses que sabem o podem saber i altres que no. Per això anar dient les frases següents i ells han de pensar si ho sabem, ho podem saber, o de quina manera podem saber-ho. <ul style="list-style-type: none"> - Que avui és l'aniversari de la mestra - Que el conserge és avi - Que les rodes dels cotxes són rodones. - Que l'aigua del mar és salada i la de la pluja dolça - Que demà serà dijous. - Que em tocarà la loteria - Que quan siguis gran tindràs fills. - Que quan siguis gran seràs fuster. - Etc.etc.
Educació Emocional	Consciència d'allò amb el que es gaudeix, el que no.	Dir coses que agraden i que no agraden de l'escola: M'agrada fer.....tal activitat Quan la nostra mestra ens explica..... Amb el que jugo més bé és amb..... M'agrada seure al costat de ..... No m'agrada seure al costat de.... per..... M'agradaria que.....fos el meu o meva amiga. M'agrada fer.... Plastilina, pintar...la capsa màgica.....
Educ. Emocional i Hab. Cognitives	Adquirir gust per la música i aprendre a escoltar i imaginar.	Escoltar una música i imaginar llocs, situacions coses etc., després verbalitzar el que cadascú s'ha imaginat (el trencanous del Txaicosky el fragment de les joguines) Es poden posar diferents fragments, però sempre trossets curts.
Habili. Cognitives	Aparellar el llenguatge a les diferents situacions de certesa o incertesa	Veure si és possible o no és possible que passin determinades coses. Anar-los dient les diferents situacions: <ul style="list-style-type: none"> - que una tortuga parli. - Que una nena es torni una dona - Que un home gran es torni nen - Que s'aturi el temps - Que els arbres creixin a l'inrevés - Que una rodona sigui quadrada - Que siguin grans i petits a l'hora - Que un gos vagi a l'escola a aprendre - (pag.95 del tot pensant) Cal introduir el terme probable, potser, possiblement, de vegades, soviet etc. I anar-ho explicant amb exemples. Es probable que et vingui a buscar l'avi avui.
Educ. Emocional	Construir una joguina amb materials senzills.	Construir una joguina que es diu Barangandao. Fer un cilindre de paper de diari per fer un puny, tot deixant-hi un forat al mig. Després es retallen tires de paper xinès de coloraines i es combinen els colors per tal de fer com un arc de Sant Martí amb

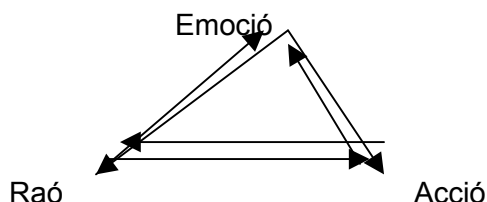
		els colors preferits. Es lliguen les tres o quatre tires de colors triades amb un cordill llarg que després es passa pel forat del cilindre que hem construït amb paper de diari; així el nus queda amagat i de l'altre extrem surt un tros de cordill que servirà per jugar amb el barangandao.
Edu. Emocional.	Gaudir amb una joguina feta per ells.	Amb el Barangandao posar una música i fer-los ballar movent els paperets de 4 o 5 en 5 mentre els altres miren lo bonic que fa moure els paperets de colors. També es poden inventar per grups diferents maneres de moure's movent els paperets de colors.
Habilitats cognitives	Apreciar les semblances i diferències de diferents objectes.	Pensar què tenen en comú i què de diferent: <ul style="list-style-type: none"> - una bicicleta un carretó i un avió - un conill, un porc i un ocell - un pa, unes pomes i un got d'aigua - una ampolla, un got i una copa - un llibre, una revista i un llapis - unes tisores, un ganivet i un bastó - un abric, una bufanda i un davantal - un dacs, un plastidecor i un punxó - una cullera, una forquilla i una tassa - una cartera, una bossa i una samarreta - un caramel, un xiclet i una truita - una pilota, un globus i un xiulet - una camisa, una samarreta i un tovalló.
Educació Emocional	Veure la importància que tenen les altres persones per la vida de cadascun.	Fer reflexionar de que molts cops ens necessitem els uns als altres, per tenir-nos com amics, per ajudar-nos, que avorrit seria estar sol..... i per adonar-nos de la importància que té cadascun pels altres, es farà un joc: Fer tres grups de 4 i donar-los a cadascun una peça d'un dibuix, ells han de buscar els companys que tenen els trossos que falten i completar el dibuix.
13 – E.		Donar a cada nen un paperet amb un dibuix i han de trobar l'altre nen o nena que tenen el mateix dibuix un cop s'han trobat s'han de saludar i dir-se coses boniques i ballarem junts. (papallones, flors, arbres, ocells, marietes, joguina, caseta)
Ed.. Emocional i Hab. cognitives	Gust per l'art i veure les emocions que impliquen	Mirar el quadre del Kandinski i direm el que ens sembla que és cada cosa i ens imaginarem coses, pensarem si podem saber que volis dibuixar el pintor. Els diferents elements semblen..... i que vagin traient la seva imaginació: A mi em sembla que és..... Ens el mirarem canviant la posició del quadre, girant-lo etc. I pensarem si canviant-lo de posició ens dóna una idea diferent. (em en Guillem farem la maqueta del quadre i treballarem prèviament els diferents elements per separat i després com a conjunt) Després sobre d'un full gran amb ceres o amb pintura de dits aniran dibuixant el que ells vulguin,

		cadascun un element el conjunt de tots serà un quadre. (Cal que el primer element el faci en Guillem)
Avaluació ◀	Rememorar el que han anat fent i aprendre a valorar si els ha agradat i si han après coses noves.	Fer un dibuix que representi si els ha agradat fer les activitats que han anat fent i si els sembla que han après coses noves.

2.1.2 – Metodologia emprada

La metodologia conjuga la part cognitiva amb la pràctica lúdica de jocs cooperatius, així com l'exemplificació a través de contes i narracions. S'ha basat, en gran part, en el Programa de Filosofia 3/18, aquest ofereix gran varietat de didàctiques sobretot de tipus cognitiu i social, seguint sobretot l'obra de G.H. Mead i de L. Vigotski en el sentit que el pensament és la interiorització del diàleg.

L'esquema següent exemplifica els tres puntals en el que es basa la metodologia del Projecte ja que amb raó sense emoció el treball oblidaria una part fonamental de la persona, doncs abans de raonar l'impuls emotiu ja ha enviat el seu missatge a l'organisme en forma de impacte corporal, provocant una sèrie de reaccions que cal conèixer i ser-ne conscients. L'acció ha de posar en escena dels apartats anteriors, i ha de ser fruit d'aquests, ja que sense raonament emotiu l'acció esdevé desconnectada i condueix a un fer sense sentit.

2.1.2.1 - Procediments

La classe s'ha partit en dos grups i cada grup ha esdevingut una comunitat de recerca que és una concreció pràctica d'ensenyament cooperatiu, en el sentit que partint d'uns objectius comuns, busca un resultat a partir de les aportacions de cadascú i junts tota la classe. En aquest cas, tot el grup era conscient que calia millorar les actituds personals per canviar la dinàmica del grup i així aconseguir un ambient de treball a l'aula més agradable, però per això calia tenir la consciència que tot el grup hi tenia que participar. A la vegada que requereix el compromís per part de tots els membres

de seguir el procediment propi de la recerca. Aquest acord tàcit estalviava actituds prepotents, la intolerància, la manca d'atenció i egocentrisme.

L'objectiu de la comunitat de recerca és aconseguir que cada alumne interioritzi el procés de recerca i, com a conseqüència d'aquest fet, adquireix autonomia i millora la seva capacitat de fer judicis. Per això cal que els nens i les nenes desenvolupin la pràctica de discutir qüestions que no estan resoltes d'una vegada per sempre i que, per tant, requereix deliberació i judici. Sobre aquestes qüestions la filosofia ha aportat els procediments que li són propis: El diàleg Filosòfic.

Però no ens hem quedat només amb el diàleg, ja que aquests nens per la seva edat i característiques han anat combinant el diàleg, amb sessions de jocs cooperatius i de dinàmica de grups que introduïa temes per reflexionar-hi després. L'observació de les pròpies emocions i sentiments i l'observació en les altres persones també ha sigut una pràctica habitual, ja que a partir de les pròpies emocions és com es poden comprendre les dels altres. Per això s'ha utilitzat també imatges: fotografies, retalls de revistes, trossos de pel·lícules, músiques etc.

2.1.2.2 - Actituds

També s'han utilitzat les estratègies de mediació, per tal de que els nens i les nenes de la classe aprenguessin a confiar amb aquells companys i companyes de la classe que veuen més capaços de trobar solucions als problemes que van passant, aprendre a exposar els problemes i crear una dinàmica de recerca de vies de solució i pràctica dels propis problemes.

Una cançó introduïa l'activitat i la mascota que cada un d'ells es posava orientava als nens i nenes que aquella estona l'anàvem a dedicar a unes activitats concretes de pensar, sentir i interpretar les emocions.

La marieta que era la nostra mascota, y que en gran es col·locava en un lloc visible de la classe, ens portava setmanalment un conte, un joc o una proposta d'activitat per treballar.

2.1.2.3 – Avaluació

Al final de cada trimestre s'ha fet una avaluació, combinant l'autoavaluació per part de cadascú dels alumnes amb l'avaluació de grup, així com la de la mestra tutora que observava i prenia notes d'algunes sessions com algunes imatges de vídeo que havíem enregistrat.

Per l'autoavaluació s'ha utilitzat el procediment de qüestionaris, dibuixos d'elaboració pròpia, comentari, metàfores etc. a partir del visionat de quadres, comparació amb objectes o situacions etc.

El material utilitzat es trobarà en els annexes adjunts.

2.1.3 – Recursos utilitzats

- Imatges de persones retallades de revistes
- Contes del Programa de Filosofia per a nens
- Contes del mon.
- Imatges de quadres de pintors (Filosofia per a nens)
- Juguines clàssiques
- Músiques diverses
- La marieta gran i les petites fetes a l'escola
- Peixera amb aigua
- Globus
- Pilotes petites
- Maquetes
- Cameres de vídeo i fotogràfica
- Aula de psicomotricitat

2.2– PROGRAMACIÓ DEL TREBALL REALITZAT AMB ELS ALUMNES DE TERCER DE PRIMÀRIA

**PROGRAMA D'ACTIVITATS PELS ALUMNES DE TERCER DE
PRIMÀRIA** **CURS 2003/04**

Explicació de Preambul

Cal explicar què treballarem i lligar-ho amb el que ja vam començar a treballar el curs passat. Preguntar-los-hi, perquè creuen que creiem important treballar tot això, donar la paraula a dos o tres nens o nenes i recollim el motiu.

Per aconseguir el que ens proposem cal marcar unes normes que és imprescindible que tothom respecti i tothom s'ha de comprometre:

- a) aixecar la mà quan es vol intervenir
- b) esperar que et toqui el torn
- c) dir el que es vol en relació al que estem parlant, no s'hi val a dir coses que no tenen a veure amb el que estem parlant i si el que volem dir quan ens toqui el torn,

ja ho ha dit un altre company, no cal repetir-ho, diem “volia dir el mateix que ha dit el o la.....”

- d) MOLT IMPORTANT: ESCOLTAR-SE
- e) tothom ha de participar.

Tindrem una mascota, El Pèbili, quan ells vegin aquest personatge vol dir que estem treballant tot això que hem dit i la seva imatge ens recordarà els compromisos que hem pres.

(obrir expectatives de qui deu ser aquest personatge?)

La major part de les activitats d'aquest programa es faran en grup. El treball en grup s'inicia amb una explicació a tot el grup i després s'organitzen grups més petits de 4 o 5 entre nens i nenes. Cal vigilar que els grups hi hagi un nombre equiparable de nens i nenes.

Cal que cada persona del grup estigui encarregat d'una tasca.

- 1- Encarregat/da de recollir el material de treball.
- 2- Encarregat/da de que es respecti el torn de paraules i que tothom hi participi.
- 3- Encarregat/da de prendre les notes de les coses que es van dient.
- 4- Encarregat/da d'explicar, en la sessió de posada en comú , els acords del grup.
- 5- Encarregat/da de que tot quedi recollit i retornar el material utilitzat.

Bloc que* es treballa	Temàtica	Activitats
Habilitats Socials	Organització de les sessions de treball	Explicació de tot el preàmbul, ensenyar la mascota i obrir expectatives, marcar molt les normes i ensenyar el mural de les normes. Explicar que farem com feien els savis antics que van ser els que van donar explicació a moltes coses que passen al mon., explicar en que consisteix, el diàleg i que per poder fer-ho cal escoltar-se i respectar els torns de paraules. Recordarem el que vam fer el curs passat ensenyant les imatges de persones que mostraven determinades actituds i emocions. Fer grups de 4 repartirem una imatge i han de dir, entre tots quina emoció mostra i què li deu haver provocat (inventar una història) després farem la posada en comú tal com hem explicat.
Educació Emocional	Associar una emoció d'un conte a una pròpia viscuda i fer la confiança a un amic o amiga.	Llegir un conte on surti una situació que causa emocions. Per parelles: S'han de fer confidències. Han d'explicar-se una situació en la que han experimentat una emoció molt forta. Han de dir quina emoció era i perquè es va produir. El company explica l'emoció de l'altra.. Pensar una imatge que representi aquella emoció. (demandar que portin pel proper dia un mocador per tapar-se els ulls)

<p><i>Habilitats Cognitives i Filosofia</i></p>	<p>Percepció d'objectes a través dels sentits i saber-ho comunicar</p>	<p>Tapar els ulls amb un mocador) Donar un objecte a cadascun a la mà i han de dir que s'imaginem que és (plastilina amb diferents formes) en el diàleg han de pensar objecte, textura, forma , color, si té olor, si té sabor etc. han de pensar-ho amb els ulls de la imaginació. Dibuixar la sensació que han tingut amb els ulls tapats.</p>	
<p>Habilitats cognitives Filosofia</p>	<p>Reconèixer espais de l'escola i objectes a través dels sentits i associar cada espai a un sentit concret</p>	<p>Itinerari per l'escola on han d'anar copsant a cada espai que en perceben. Fer una graella amb números perquè apuntin de cada bossa el nom del què és.</p> <ul style="list-style-type: none"> - a la cuina olors, posar bosses amb fruites perquè oloren i diguin que els sembla que és. - al menjador sabors, posar trossets d'aliments (formatge, galeta, taronja, codonyat..) - al pati vista, els colors de la façana de l'escola, el cel, el sol, la llum, fer-los adonar de les ombres! - al gimnàs el so, notar com ressona, la diferència de sentir-ho en un altre lloc . Tornar a l'aula i passar en tros del cassette de la Inés Bustos i que anotin de quin so es tracta. o bé portar una capsa amb diferents objectes que facin soroll com: paper de cel·lofana, caps de llauna amb xinxetes, una pilota de goma, un globus inflat, una ampolla d'aigua..... - Bosses opaques amb objectes que han de tocar i anotar de quin objecte es tracta . 	
<p>Habilitats cognitives Filosofia</p>	<p>Lectura d'un poema com a síntesi del treball dels sentits</p>	<p>Llegir el poema dels cinc sentits de l'Enric Larreula i que cada tros l'il·lustri un grup i farem un mural. Relacionar aquest poema amb l'activitat que vam fer la setmana passada. (demanar que per la setmana següent cada un del grup porti una imatge, fotografia, retall de revista...)</p>	
<p>Habilitats cognitives Filosofia</p>	<p>Aprendre a veure un quadre, associar-ho als sentits i l'experiència i saber-ho comunicar.</p>	<p>Visualitzar un quadre lligat a l'activitat que hem estat fent dels sentits. Iniciar la conversa Que veiem en aquest quadre? No el que hi ha sinó el que hi veuen. Què ens diu aquest quadre sobre determinat sentit? Com relacionaries el que hi veus amb la teva experiència? Ens imaginem que és un quadre sencer o un detall del quadre? Si és un detall com seria el quadre sencer? Quin títol posaries al quadre?</p>	

Habilitats socials Educació Emocional	Fer-se conscient dels amics i els no amics buscar les raons i fer acostament a aquells que costa més relacionar-s'hi de bones maneres.	Anotar en un full el nen o nena que és més amic o amiga , i posar si la mateixa persona la triaries tan per jugar com per treballar. Després anotar amb un altre paper el que és menys amic o amiga i explicar perquè el consideres així, i raonar-ho. (fer una petita graella) Es demana que cal fer un esforç per acostar-nos als que considerem no tan amics i per això caldrà que la propera setmana portem alguna mostra directe , per això els farem un obsequi per demostrar la nostra voluntat d'estar amic, així el cap de setmana farem com una postal amb un petit poema i un dibuix.
Habilitats socials Educació Emocional	Comunicar els sentiments que produeix l'acostament a altres nens i nenes que costa més.	Entregar la postal per parelles i algun dels que ha rebut postal que expliqui què ha rebut del company i que expliqui com s'ha sentit ell al rebre aquesta mostra d'amistat. El que l'ha feta també ha d'explicar com ho ha anat pensant i què volia demostrar amb l'escrit i dibuix que ha fet. Ho penjarem a mural de la classe.
Avaluació		Portar una fotografia de casa o un retall de diari i revista on es dongui una situació entre persones. Atribuir un o més valors a la situació que ens assenyala la fotografia. Cal preparar un llistat de valors positius i negatius perquè ells puguin posar-li nom i a partir d'aquí puguin explicar la situació.
ACTIVITATS	SEGON	TRIMESTRE
Habilitats socials Educació Emocional Filosofia	Reflexionar entorn les festes de Nadal intentant trobar el sentit humà i fer-se conscient del comercial.	Preguntar com han anat les festes de Nadal. Pensar com ens hem sentit emocionalment, quines coses ens han fet sentir bé i quines malament. Per parelles s'ho han d'explicar i després ho diran al grup. Pla de discussió: -Quin sentit tenen per ells les festes de Nadal? -Per què ens fem regals? què volem demostrar o dir-nos amb els regals? -No hi ha algú que li interessa molt que celebrem el Nadal amb tants regals? -I la relació amb els altres? es reuneix la família? es parla? les persones se senten a gust? es parlen de coses de cadascú? quin paper i fan els nens? (*) Cal fotocopiar amb paper de color i emmarcat amb requadre cadascun dels capítols

		del conte (Pèbili) També es farà l'illustració en gran i es penjarà per tal d'anar situant la història als nens i nenes
Educació Emocional Filosofia	A partir del model del conte treballar l'autoconeixement	Llegir la introducció del conte del Pèbili. I plantejar les preguntes següents: Qui són els personatges? com els descriu? Qui és el protagonista principal? Què ens en fa adonar? Qui és el narrador del conte? Què vol dir el terme silencios? Després aplicar-ho a cadascun d'ells, així es demanarà que diguin als altres: Com es defineix cadascú? Fer una roda de presentació de cadascú: -dir el nom, sóc o tinc(qualitat física) ros o alt..... i sóc o tinc (qualitat moral) deixo les coses a tothom. Metacog: com pensem de nosaltres mateixos. (pag.61-63) (*) detectat problemes d'autoestima, baixa valoració personal per part dels nens sobretot, per això cal aprofundir el treball d'autoconeixement i afegiré activitats que no tenia programades en principi i que assenyalo amb *
Educació Emocional	Autoconeixement i compararan com es veu cadascú amb la percepció que tenen els altres d'ells.	Reflexionar i escriure cadascú: - Com sóc físicament i de caràcter i preguntar als pares i a un company o companya com em veuen ells, anotar-ho i parlar-ne en grup . També faran un dibuix d'ells mateixos.
Educació Emocional	Treball d'autoconeixement	Parlar-ne i reflexionar a l'entorn de què m'agrada més de mi mateix o mateixa, què em desagrada més de mi mateix-a. Què valoro més dels altres, què crec que valoren més els altres de mi. Reflexionar-ho i cadascú ho escriu
Educació Emocional	Conèixer els atributs personals positius	D'una llista llarga d'atributs personals positius, treballar uns quants per grups, saber que volen dir (ho poden fer a la classe a l'hora de llengua) Posar en comú els atributs que cadascú ha buscat i explicar el significat aplicat a les persones i a la relació d'ells.
Educació Emocional		Posar el nom de tots els nens i nenes del grup en paperets i el ficarem dins d' una caps a deixant a la vista la llista llarga d'atributs, cada nen o nena traurà un nom de la caps a i al company o companya que li surti li ha de dir l'atribut que li escau més. Si surt el seu nom el torna a deixar. Fer la reflexió de si ens costa o no trobar atributs positius als companys.
Educació Emocional	Conèixer els atributs negatius i reconèixer els	Treballar la llista d'atributs negatius, en grup els comentem i pensem que cal conèixer-los per poder reconèixer els nostres errors i esmenar-

	errors que tenim com a camí per esmenar-los i ser millors.	los. Farem un reconeixement personal d'un atribut negatiu que ens cal esmenar i compararem amb els positius que ens hem trobat i veurem què passa.
Educació Emocional	Constatar la diferència entre el que valoren més dels altres i l'autoexigència personal. Fer-se conscients de les contradiccions.	Veure dels fulls què valoren més dels altres, què es valora més en general i parlarem del perquè i veurem si entren en contradicció amb les valoracions personals. Explicarem la tècnica de la tortuga una estona per entrar i reflexionar per dintre i després parlarem de si es pot canviar la valoració que fem de les actituds dels altres i què podem fer per ajudar-nos a canviar aquestes valoracions i adquirir-ne unes altres que com a grup i com a individus ens ajudin a ser millors.
Educació Emocional	Reflexionar sobre l'autoconeixement i fer-se conscient d'aquelles coses que s'han de canviar	Reflexionar: "¿Com em sento ara després d'haver fet tot aquest anàlisi de com sóc? ¿ m'agrada com sóc? ¿ tinc clar què puc fer per anar canviant coses de mi mateix que no m'agraden o no són adequades per relacionar-me amb els altres? Triaran de les imatges plastificades la que més s'identifiquen i ho explicarà cadascú al grup.
Educació Emocional Filosofia	Diferenciar entre coneixement i imaginació.	Recordar com començava el conte i preguntar què és el personatge? i ha de sortir que un follet i fer la pregunta ¿què és un follet? entrar en la discussió de la diferència entre conèixer i saber qüestionar ¿què sabem i què no sabem? fem una llista : a) anotem 5 coses que sabem b) anotem 5 coses que no sabem c) Perquè sabem molt d'una cosa? d) Què sabem dels follets? n'hem vist mai? e) Hem llegit coses sobre ells? són reals o imaginaris? Parlar sobre la imaginació dels que escriuen i la nostre. Fer una audició musical de Fran Liszt: El regne dels gnoms. Mentre escoltem la música ens anem imaginant el món dels follets
Educació Emocional Filosofia	Conèixer expressions. Adonar-se del temps i valorar la poesia.	Seguir el conte del Pèbili. Continuar llegint el conte. Què significa: no tenir ni un clau. Com és un llibre vell? portar-ne un a classe. Qui l'ha pensat? qui l'ha escrit? qui ha fet els dibuixos? qui l'ha reproduït? qui l'ha venut? de què ens parla? l'autor d'un llibre vell, fa molts anys que no hi és i en canvi els seus pensaments ens queden!! Quina pregunta es fa l'estudiant? Què és la poesia? Portar una poesia tallada a trocets numerats i ells l'han d'anar llegint per ordre cal que s'adonin que és una poesia. Fer la pregunta si les paraules d'una poesia ens

		provoca emocions quines?
Habilitats socials Educació Emocional Filosofia	Quin valor té el secret que un amic ens confia.	Llegir el III capítol del conte Pèbili. Parlar sobre el context. Mirar pel forat del pany (cosa que no s'ha de fer, perquè ho fa en Pèbili?. Per què l'estudiant llegeix a la llum d'una espelma? Llegeix en veu alta, per què? Es pot cantar de pensament? Iniciar la poesia – Cada llibre té un secret- Què és un secret? s'explica a tothom? amb qui compartim els secrets? Què entenem què és l'amistat? Fer adonar de la diferència entre amic o conegut Què passa si algú trenca la paraula donada i explica a un altre el secret que ens ha confiat l'amic o amiga? Quin sentiment tindrà l'amic o amiga que ha confiat en ell o ella? Ara triarem un amic o amiga i ens explicarem un secret, l'amic/ga ha de saber guardar el secret.
Filosofia	Valorar el pensament, diferenciar el que és real de la imaginació o la fantasia	Recuperar el final de la història del dia passat que deia: “allò era realment una poesia” i encetar un diàleg sobre el que és real i el que no ho és. què els fa pensar a ells què és real? Llegir les frases de la pàg. 141 i ells han de substituir real per un altre mot. Llegir el capítol VI del conte Per què li regala el llibre, el botiguer? Què ens fa pensar que està molt content? Per què va deixar de fer trapelleries el follet? Encetem la conversa: què vol dir rumiar? Buscarem les diferents maneres de dir pensar. Després ens adonarem que a vegades pensem i parlem, com ara, o pensem i esperem com quan esperem que ens toqui el torn de paraules, i altres vegades pensem i no diem res, pensem i prou. Fer el joc del cordill (xarxa dient una frase personal sobre el pensar i passen el cabdell a un altre dient el nom)
Educació Emocional Filosofia	Adonar-se dels propis estats d'ànims, aprendre a verbalitzar què ens passa i entendre els altres a partir d'entendre's un mateix.	Recordem el final de la història del dia passat, com estava d'ànims el follet? per què? tornem a parlar del sentiments. Quan ens sentim com el follet? quines són les emocions contràries? quan ens sentim així? Es bo que segons les circumstàncies ens adonem de com ens sentim? es bo manifestar-ho? sabem manifestar-ho adequadament? Sabem quina cosa els passa als altres? i quan ho manifesten, sabem entendre'ls? Llegir exemples de quan ens sentim tristos i

		<p>ensopits i demanar que ells escriguin 5 situacions que els fan sentir tristos i ensopits. Llegir el capítol següent del conte. Si sobra temps fer el joc de Kim tot fent observació de la importància de la memòria.</p>
Educació Emocional Filosofia	Adonar-se del determinisme, així com d'aquelles coses que passen que les podem preveure.	<p>Recordem el capítol anterior del conte i els fem fixar en que al començament ens diu Afortunadament! això què vol dir que té sort o no? parlar del determinisme.</p> <p>Pensar les coses que passen a la vida sense haver-les pensades ni previstes i altres en canvi que ens passen per no haver-les pensat . Llegim el capítol VI del conte.</p> <p>Organitzem el joc de kim per parelles s'organitzen a fer-nos amb mimica la representació d'alguna escena del conte o una altra que s'inventin.</p>
Educació Emocional Filosofia	Autoestima, valoració que cadascú té d'ell mateix.	<p>Llegir el capítol VII del conte i parlar de l'autoestima, perquè cadascú adopta la postura que ens explica el conte, com ens sembla que se sent cadascú. La postura que adopta ens demostra com se sent o adopta una postura orgullosa i petulant, quina diferència hi ha? I nosaltres com ens sentim? es bo saber-se valorar? com arribem a aconseguir valorar-nos sense caure en l'orgull i l'arrogància. Com arribem a tenir-nos respecte a nosaltres mateixos i fer-nos respectar pels altres? quin paper hi fan els altres en tot això?</p> <p>Coneixem com som nosaltres mateixos? Com ens veuen els altres? Si ens poguéssim veure des de fora, ens seguiríem veient igual? Fer un dibuix metafòric d'ell mateix Jo em sento que sóc com un quan està a.....</p>
Educació Emocional	Aprendre a gaudir de les situacions i la companyia dels companys.	<p>Llegir el capítol VIII del conte i buscar sentir-nos no bé no, molt bé, hem de tenir l'emoció de felicitat, d'haver disfrutat de l'activitat que farem.</p> <p>Buscar una música que lligui amb un dels quadres del Programa (per exemple la Masia de Miró o un de formes del Kandinski, també posarem una bareta d'olor i deixarem la llum tènue, buscarem una postura que ens faci sentir relaxats i intentar disfrutar de tot allò, notant la companyia tranquil·la dels companys i la situació agradable.</p> <p>A l'acabar la sessió hem de pensar i explicar les sensacions que hem tingut d'aquells moments.</p>
Habilitats socials Educació Emocional	.Desitjar bona sort als companys i amics, el recolzament com	<p>Llegir el capítol IX del Pèbili.</p> <p>Quan es desitgen bons auguris, bona sort i es reparteixen benediccions, això es fa a les persones que es consideren.....</p>

Filosofia	ens fa sentir.	<p>Parlar dels afectes que tenim per les persones que estímem, aprecíem etc. ara bé què passa amb les persones que no les veíem igual que nosaltres. Gentussa, per què es donen les actituds racistes, per què insultem a vegades als altres? quins insults són els més habituals? quina expressió és la que ens dol més? Tenim expressions fetes per dir coses constructives i agradables als altres? Notar que hi ha paraules que fan mal i que moltes vegades esperem paraules que ens facin bé ens ajudin i ens sentim recolzats pels companys. Explicar una situació real de les que es donen habitualment i la resposta que molts tenen. Veure com podem canviar l'actitud i com fa modificar la resposta dels altres</p>
Educació Emocional Filosofia		<p>Acabem el capítol anterior i parlem dels gestos que denoten alguna cosa (kinèsia o llenguatge dels gestos) i anirem a l'expressió del ballar que significa alegria, festeig i preguntar es pot ballar enfadat/da? Organitzar un ball (el ball de la Marinera)</p>
Habilitats Socials Educació Emocional Filosofia		<p>Darrer capítol final de conte. Avaluació: demanar als nens i les nenes que fent metàfores ens diguin si els ha servit per aprendre coses noves. M'ha servit tant per fer-me gran com veure una pel·lícula.... Després faran amb fang una petita representació que demostrí si els ha agradat o no el que han fet durant aquestes sessions.</p>
	Valoració per part de les dues mestres que han estat a les sessions.	

ACTIVITATS TERCER TRIMESTRE

Bloc que es treballa	Temàtica	Activitats
Habilitats Socials		Per grups es reparteix una fitxa en la que s'explica una situació, han d'analitzar-la i respondre les preguntes que hi ha. Després s'ha de posar en comú les situacions i les respostes.
Educació Emocional	Tractar el tema de la frustració i buscar formes d'acceptació	Preguntar si moltes vegades es troben que coses que voldrien no ho tenen, o no els deixen fer allò que volen, o no els surt les coses com voldrien, per parlar de la frustració, fer-los adonar del sentiment que representa i que diferenciïn aquest sentiment quan és una cosa

		important o quan tenim aquest sentiment per tonteries que no tenen importància. Sabem diferenciar el que és important del que no ho és? Per grups anoten coses que els fan sentir frustració i que comentin quina reacció tenen. Es fa la posada en comú i es diu quina sensació tenen q els passa igual o no.
Educació Emocional	Adonar-se de les situacions que creen sentiments de ràbia o ira.	Parlar de quines coses els fa sentir ràbia o ira. Què fan quan senten aquesta emoció, han après a controlar-la o no. Explicar el conte de la tortuga
Habilitats socials Educació Emocional	Aprendre a valorar positivament els altres.	Aprendre a trobar qualitats positives dels altres: Triarem un company de classe dels que som amics i un altre dels que no som gaire amics i els farem un dibuix i els direm les qualitats positives que trobem que tenen.
Habilitats socials	Posar-se d'acord amb un company per aconseguir fer alguna cosa conjunta.	Jugar a fer escultures entre dos. Han de buscar unes postures que tinguin una forma d'escultura, després jo les retrataré perquè es puguin veure. Comentar com s'ho han organitzat per fer-ho.
Habilitats socials	Aprendre a comportar-se en diferents situacions.	Representació d'una situació: - Entrar a comprar a una botiga. - Anar a demanar una cosa a una altra classe. - Anar de visita a casa d'uns amics dels pares - Que fas si et trobes un nen petit plorant al mig del carrer. - Preguntar a una persona pel carrer on és un carrer que estàs buscant. - La botiguera s'ha equivocat al comptar-te les xuxes. - Una persona que va caminant davant teu pel carrer li ha caigut un objecte de la butxaca. - Un vellet li fa por passar sol la carretera.
Avaluació		Autoavaluació: Un quadre del Programa de Filosofia "He après a ..... "Crec que he millorat .....de la meva forma de ser" Encara he d'aprendre" M'ha agradat, no m'ha agradat, he trobat a faltar.....

2.2.1 – Metodologia emprada.

Prenent com a base la metodologia explicitada en l'apartat 2.1.2 referent a Infantil P-3 afegirem el següent:

La base metodològica utilitzada és el diàleg filosòfic, ara bé, davant la dificultat que implica arribar a aquest punt i crear la comunitat de recerca, s'ha hagut de començar per treballar amb imatges de persones extretes de revistes i anar fent el paral·lelisme entre les emocions i sentiments de les imatges que visionàvem i les pròpies. Així s'ha anat entrant a verbalitzar els propis sentiments i emocions i s'ha anat fent l'aprenentatge del diàleg, ja que aquests nens no estan acostumats a mantenir una conversa escoltant l'altre persona i mirant-la a la cara.

2.2.1.1 - Procediments

L'espai que s'utilitzava era un espai especialment dedicat per aquest treball (una aula diferent de la pròpia) on teníem un mural amb les nostres normes i consignes, les nostres mascotes i on podàvem penjar els treballs que anàvem realitzant.

Partíem el grup en dos, i així es podia treballar amb dotze/tretze nens i nenes, procuràvem barrejar-los. La tutora assistia a una de les sessions en un grup i prenia notes, que després comentàvem per fer les correccions de programa adients.

Es va començar per posar poques normes però molt clares i essent molt exigents a l'hora de fer-les respectar: aixecar la mà per demanar paraula. Esperar el torn. Escoltar el que diuen els altres. I no repetir el que ja s'ha dit. Aquestes normes es van mantenir durant tot el curs, i la tutora també les aplicava a l'aula on tenia el mateix mural.

Una mascota presidia l'aula de treball d'aquest projecte i mantenia una certa expectativa de quines activitats ens portava cada setmana.

La dinàmica de treball a vegades requeria petits grups de tres o quatre, parelles etc. I després el gran grup on es posava en comú el que havien treballat els petits grups o es feia metacognició del procés que havien seguit per fer el treball en petit grup.

Es va fer una graella d'autocontrol personal per cada nen o nena, que ells mateixos havien d'anar omplint per tal de regular el seu propi comportament de relació amb els altres.

2.2.1.2 - Actituds

Es va introduir el procés de resolució de conflictes, que no es va acabar de posar en marxa, ja que van entrar abans, en resoldre els problemes ells mateixos a través del diàleg i sense necessitat d'intervenció exterior.

2.2.1.3 – Avaluació

Cada final de trimestre es passava una autoavaluació on ells podien donar la seva opinió respecte del treball que anaven realitzant i la comparàvem amb la dels altres i la de la mestra i la meua, fent una avaluació global i veient si el que ens havíem proposat al començar el trimestre ho havíem aconseguit.

Així van anar entrant en l'autorresponsabilitat.

2.2.2 - Recursos utilitzats

- Programa de Filosofia per a nens (Persensar i el Pèbili)
- Imatges de revistes, diaris, etc.
- Material d'aula: llapis de colors, ceres, papers de colors
- Músiques diverses
- Graelles d'autocontrol personal
- Enquestes
- Vídeo (El hombre vicentenario)
- Reproduccions de quadres (Kandinsky)
- Cameres de vídeo i de fotografiar
- Aula a part de la pròpia amb espai lliure

2.3–PROGRAMACIÓ DE LES TROBADES AMB PARES I MARES DE P-3

2.3.1 - JUSTIFICACIÓ

2.3.1.1 – Introducció

Cada curs que passa es va veient que els nens i nenes arriben a l'escola amb menys hàbits i els pocs que tenen són molt infantilitzats. A P-3 es poden veure molts cotxets a la porta a les hores d'entrar i sortir, sobretot el primer trimestre, l'ús de xumets i de biberó ara ja és habitual en un nombre molt gran de nens i nenes i la manera de retirar-los, resulta als pares força problemàtica. Els hàbits de dormir i menjar costen molt d'inculcar, manifestant moltes famílies la seva incapacitat. Quan es parla amb els pares i mares en les reunions de classe i en les entrevistes individuals per famílies, cada cop més l'escola demana dedicació i la necessitat que els pares marquin pautes, normes i límits i cada cop és més gran la diferència entre el que demana l'escola i la família. Per tot això es va veure important crear un espai de debat a fi de poder posar en comú temes que orientin a les famílies i a la vegada es vagin construint ponts de comunicació entre les famílies i l'escola amb la finalitat d'unificar un discurs educatiu mínim.

2.3.1.2 – Metodologia

Per tal de dur a terme aquest Projecte amb les famílies i que aquestes també en veiessin la utilitat, tenint en compte que el temps és un dels principals obstacles que ja preveia trobaríem, vaig pensar que es podria organitzar una trobada trimestral entorn un tema de debat que ells tinguin interès en parlar i que vagi vinculat a l'escola en el que haguem de compartir uns criteris mínims per tal de posar-nos d'acord amb els valors que transmetem als nens i nenes, utilitzant, en la mesura del possible, un llenguatge comú.

Per això és important constituir un petit grup de treball de mares i pares que col·laborin a preparar les trobades i que s'hi sentin involucrats i a la vegada animin a la resta a participar.

Es veia convenient tractar temes de criança en aquest primer estadi escolar, com poden ser les pèrdues, el xumet, biberó, anar treballant en l'autosuficiència i els límits, posar nom a les emocions i aprendre a expressar-les. Tot això ajudarà a l'adaptació de les normes que calen a l'escola per aconseguir un ambient de treball agradable i que se sentin a gust, gaudint dels companys i de les tasques que es van realitzant a l'aula.

Veient les necessitats de l'escola els temes que es proposen són:

Infantil P-3 : - Com treure el xumet i el biberó als nens i nenes que encara l'utilitzen.

- Organització familiar i comunicació.
- El sentiment d'amistat, què comporta

La darrera trobada programada, va ser canviada a petició dels pares, ja que estaven preocupats en trobar el camí adequat per fer creure els nens i les nenes i per això van fer la proposta de canviar la última convocatòria.

Per tal de poder veure el treball realitzat amb les famílies a continuació s'adjunta ordenadament tot el material que es va anar utilitzant, des de la Presentació inicial en la reunió de classe, on se'ls demanava la seva participació i col·laboració a les convocatòries i la informació que s'adjuntava per tal d'anar informant i creant estat d'opinió, a la vegada que es demanaven aportacions per part dels pares i mares.

2.3.2 . PRESENTACIÓ A LA REUNIÓ DE CLASSE DE P-3

La presentació del Projecte es va fer a la classe de P-3 en un punt de l'ordre del dia de la reunió de la classe al finalitzar la mateixa. Es va introduir amb un petit joc de percepció, aprofitant que s'incorporava un nen invident al grup. D'aquest joc havien de deduir que si no ens anaven ensenyant i conduint ens és molt difícil a aprendre determinades coses, sobretot en el tema de relacions socials.

(veure presentació amb Power Point carpeta a part)

2.3.3. PRIMERA CONVOCATÒRIA ALS PARES I MARES

ESCOLA GITANJALI

PROJECTE EDUCACIÓ DELS VALORS

Habilitats Socials - Educació Emocional -
Filosofia

Badalona, 1 de desembre de 2003

Benvolguts pares i mares:

El passat 25 de novembre ens vam reunir la comissió preparatòria de les trobades dels pares i mares de P-3 del Projecte Educació dels Valors. En aquesta reunió es va acordar fer una primera sessió abans de les vacances de Nadal amb el tema:

“Com ajudar als nens i les nenes a treure l'hàbit de l'ús del xumet i del biberó”

Ja que vam constatar que encara hi ha forces alumnes d'aquesta classe que n'utilitzen, no obstant i com que hi ha alguns infants que ja han fet el pas, hem cregut convenient abordar el tema de forma general i traspasar-ho a totes aquelles situacions de “pèrdua” que els nens i nenes hauran d'anar fent al llarg de la seva infantesa en el procés de fer-se gran.

Així doncs us

CONVOQUEM A LA PRIMERA TROBADA DE MARES I PARES DE P-3

Dimecres 17 de desembre de 2003

Hora d'inici: 18 hores

Hora de finalització: 19:30 hores

Tractarem el tema del xumet, biberó i altres hàbits que cal deixar

Hi haurà servei de canguratge que haurà de ser costejat pel grup. Per poder preveure les persones que necessitem, us agraiem ens retorneu degudament complimentat la part inferior d'aquest full.

La comissió preparatòria

Nom del nen o nena de P-3 .....
Utilitzaré el servei de canguratge i deixaré..... nens o nenes de ..... i .....
anys o ..... mesos d'edat.

2.3.4 – DOCUMENTACIÓ INFORMATIVA

ESCOLA GITANJALI

PROJECTE EDUCACIÓ DELS VALORS

Habilitats Socials - Educació Emocional -
Filosofia

Amb la finalitat de tenir uns quants elements de reflexió, us transcrivim alguns apunts bibliogràfics Jque hem cregut interessants. No cal dir que esperem les vostres aportacions.

Lois Hoffman/Scott Paris/Elizabeth Hall
Psicología del Desarrollo Hoy
Mc Graw-Hill sexta edición Volumen I 1996

En l'apartat que parla dels Reflexes:

“El posible mundo caótico del bebe es reducido por algunas respuestas que no tiene que aprender. Un neonato está equipado con más de una docena de reflejos, que son respuestas no aprendidas a estímulos específicos, respuestas que no estan afectadas por la motivación y que son comunes a todos los miembros de la especie.

Algunos de estos reflejos son adaptativos. Pueden ayudar al bebé a evitar el peligro: los bebés cierran los ojos ante la luz intensa, tuercen su cuerpo o apartan sus miembros de las fuentes de dolor.

Algunos reflejos ayudan a que el bebé se alimente: los bebés rotan de forma refleja, succionan y tragan. Otros reflejos parecen ser vestigios del pasado heredados de nuestros antepasados prehumano cuyos bebés tenían que agarrarse bien para poder sobrevivir, y otros son manifestaciones simples del circuito neurológico del be'be que se suprimirán o integrarán en patrones de conducta más maduros. Algunos reflejos como el parpadeo de los ojos y la tos son permanentes, pero la mayoría desaparecen a las pocas semanas o meses a medida que el cerebro va madurando.

Cuando los reflejos inmaduros persisten, es señal de que existe un desarrollo neurológico anormal.

El reflejo de succión rítmica tiene lugar como respuesta a la inserción de un objeto en la boca. Es reemplazada por la succión voluntaria a los dos meses.

.....”La succión que realizan sin fines alimenticios es considerada como un contacto gratificante, un sistema tranquilizador que opera en los recién nacidos y que suele mantenerse mientras dura el contacto. Cuando se quita el chupete o se deja al bebé, el llanto se incrementa. En este sentido el chupar es similar al abrazo de la madre. ....”

J. de Ajuriaguerra, Professor de la Facultat de Medicina de Ginebra

Fa la diferenciació entre el reflexe de succió oroalimentària i de búsqueda i deglució, que apareix molt aviat en la vida del nadó, del reflexe de succió no alimentària.

I ens diu que la boca és una de les primeres formes de relació amb el món extern del nadó. L’acte de tetar no respon exclusivament a la satisfacció que li produeix el menjar, sinó que li procura un autèntic plaer. El nadó descobreix que l’excitació de la boca i els llavis li plau, encara que no vagi acompanyada de menjar.

I més endavant parlant de l’alimentació i del moment de retirada del pit per part de la mare o bé al disminuir el nombre de menjades és quan el nadó es xupa el dit.

I més endavant afegeix: ....”El niño que comienza la adaptación a la sociedad utiliza la comida como medio de cambio; la madre hace uso de todas las artimañas para hacerle comer, y el niño para hacerse rogar. Cuando la madre tiene prisa lo atiborra, y también existen esas interminables comidas de madres ansiosas, que temen que su niño esté mal alimentado. A veces se producen consecutivas reprimendas y felicitaciones.

L Martínez Sánchez/ E.P. Díaza Gonzálkez/ S. García Tomel Florensa / J. Gaspá Marti

“Unidad Integrada de Pediatría Hospital de Sant Joan de Déu Hospital Clínic. Universidad de Barcelona.

Artículo Especial DOYMA Internet

El uso del chupete como objeto reconfortante en la infancia es una práctica ampliamente extendida en las sociedades civilizadas. La conveniencia de utilizar o no el chupete es una cuestión debatida. Algunos aspectos como su forma, material o el tiempo de empleo son polémicos. Existen numerosos datos acerca de posibles efectos beneficiosos, pero también una larga lista de procesos que se le han asociado. Su efecto tranquilizante es el aspecto beneficioso más ampliamente reconocido. Entre los riesgos de este hábito de succión no nutritiva destacan el fracaso de la lactancia materna, las malformaciones detariuas, la asociación con otitis aguda media de repetición y el riesgo de accidentes. El desarrollo de hipersensibilidad al látex, policaries, úlceras orales traumáticas o alteraciones del sueño son otros posibles riesgos. La asociación con un menos coeficiente de inteligencia en el adulto es discutida. La revisión de las ventajas y desventajas del uso del chupete no aporta datos suficientes para estimular ni prohibir este hábito, pero sí para realizar firmes recomendaciones en cuanto a no iniciar su uso antes de los 15 días de vida, restringirlo a partir de los 8 meses y suprimirlo al año. Los pediatras deben conocer y recomendar sólo los chupetes que cumplan las normas de seguridad.

Beneficios: Efecto tranquilizante..."El chupete puede ser útil como relajante, pero debe evitarse utilizarlo cada vez que el niño llora. El llanto es una de las formas de comunicación del niño y sus requerimientos se deben complacer hablándole, meciéndole o jugando con él.

RIESGOS: Malformaciones dentarias: maloclusión

Los hábitos de succión no nutritiva se han relacionado con las maloclusiones dentarias: mordida abierta anterior y mordida cruzada posterior. La primera es la maloclusión más frecuente y tiende a mejorar al abandonar el chupete. La segunda es una maloclusión más grave y permanente, que puede repercutir en el crecimiento craneofacial.

Se ha correlacionado de manera muy significativa el uso del chupete y la mordida cruzada posterior, sobre todo cuando el hábito se prolonga más allá de los 36 meses. Se considera que tal relación se debe a que la posición bucal del chupete conlleva un desplazamiento de la lengua sobre la mandíbula y una alongación de los músculos orbiculares y buccinador. Estos cambios provocan un aumento de la distancia transversal mandibular y a una disminución de la distancia transversal maximal.

Los niños succionadores, además sufren una alteración de la flora bacteriana y una hipertrofia del sistema linfático por lo que suele presentar una respiración bucal, lo cual también influye en el desarrollo de las maloclusiones.

..... Alteraciones del sueño: Se ha comprobado que los niños que se succionan el pulgar o usan un objeto confortante se despiertan menos durante la noche. Sin embargo, el uso del chupete no tiene un efecto paralelo: las pérdidas frecuentes del chupete durante la noche crean irritabilidad en el pequeño y alteran su descanso nocturno.

También se ha detectado, en algunos estudios, una mayor incidencia de uso del chupete en los niños roncadores, apuntándose una posible relación con los trastornos respiratorios durante el sueño.

....."

Asha Phillips Saber dir no Empúries

..."Els pares que responen immediatament a qualsevol plor o gest del nen o nena, no permeten que aquests tinguin la sensació d'estar-ne separat"

..."Els pares ideals no existeixen. De fet, la idea que un pot preveure totes les necessitats del nen i estalviar-li sofriments pot fer d'un nen una persona insatisfeta i mal adaptada perquè no el prepara per a la vida en un món habitat per altres persones."

..."Quan darrere d'un nen hi ha sempre algú disposat a fer-li la feina, a respondre a cada somiqueig, el nen esdevé una persona débil i cada vegada menys capaç d'afrontar una frustració. La mare ben intencionada que vol evitar mals moments al seu fill, de fet el priva de l'aprenentatge necessari perquè sàpiga fer front a les dificultats."

2.3.5 - ACTA DE LA PRIMERA TROBADA AMB PARES I MARES DE P-3

PROJECTE EDUCACIÓ DELS VALORS

Habilitats Socials - Educació Emocional -
Filosofia

RESUM DE LA REUNIÓ CELEBRADA EL DIMECRES 17 DE DESEMBRE DE 2003 AMB ELS PARES I MARES DE P-3

Assistents 14 persones

S'inicia la reunió amb un joc encaminat a veure que el diàleg i la col.laboració ens ajuda a aconseguir allò que conjuntament desitgem, aplicant-ho al nostre cas la necessitat del diàleg i la col.laboració entre família i escola per tal d'aconseguir conjuntament una bona educació pels nens i nenes dels que compartim la responsabilitat. Després de comentar el procés del joc s'entra en el debat.

La majoria dels assistents comenten que el seu fill o filla ja no utilitza el xumet. Una mare pregunta a la Carme si ha fet alguna cosa a l'aula, doncs el seu fill va arribar a casa i el va llençar a les escombraries, per iniciativa pròpia.

Una altra mare explica que el seu fill havia manifestat les ganes de prescindir del biberó del matí per prendre la llet i ara el torna a demanar.

Una altra mare explica que la seu fill xuma un altre objecte que necessita per dormir. Es constata que fins que no s'ha assolit la maduració necessària no és aconsellable forçar els nens i nenes, per abordar aquests passos que són pèrdua de les etapes de petits, han d'anar adquirint la compensació que els adults els considerin que es van fent grans i com a tal se'ls valori i tracti. Els participants plantegen altres qüestions que han sigut més problemàtiques que el xumet i el biberó com és el cas del control d'esfínters. Una mare explica que va anar premiant amb Lacasitos la filla fins que va adquirir l'hàbit. Un altre pare comenta que ells van entrar en aquesta roda de premiar i que ho van haver de deixar doncs van arribar a una situació molt crispada i no aconseguien res.

Uns pares (mare i pare) ens expliquen la regressió que ha experimentat el seu fill, quan ha arribat un germanet, se'ls està fent molt difícil el control

dels esfínters, així com l'hora d'anar a dormir i això els està neguitejant molt, provant diverses estratègies, però cap d'elles els està donant resultats.

També sorgeix el tema de les relacions amb els pares, una mare comentava la negació del seu fill a relacionar-se amb ella i preguntava perquè es donen aquestes situacions. Un pare li respon que els nens i nenes petits quan hi ha alguna situació que pertorba la relació per absència d'un dels pares o per motius de treball s'ha hagut de modificar l'atenció habitual cap el fill o filla, ho manifesten en forma d'oposició, rebuig etc.

També es comenta que un dels dos de la parella, generalment la mare és la que ha de fer d'acostament del fill o filla cap a l'altre membre de la parella, ja que la mare és la que l'ha portat durant 9 mesos i el que l'ha alletat durant els primers mesos.

Com a conclusió del debat es pot dir:

Els nens i les nenes en el seu procés de fer-se grans han d'anar assolint estadis els quals els cal una maduració, en la que els adults hem d'ajudar conduint, no forçant. Els infants necessiten compensacions afectives perquè els canvis els visquin positivament mai com un fracàs.

Acordem que la propera reunió parlarem de "Com plantegem els adults les normes als nens i nenes".

Esperem que en la propera reunió puguem ser més participants.

Badalona, desembre del 2003

2.3.6 – SEGONA CONVOCATÒRIA ALS PARES I MARES DE P-3

PROJECTE EDUCACIÓ DELS VALORS

Habilitats Socials - Educació Emocional -
Filosofia

Badalona, 25 de febrer del 2004

Benvolguts i benvolgudes,

Passada ja meitat del trimestre, hem cregut convenient, tal com vam quedar, fer una altra trobada de tot el grup de mares i pares de la classe dels Cargols amb el tema proposat a la darrera reunió:

COM PLANTEGEM ELS ADULTS LES NORMES ALS NENS I LES NENES

Per tal d'anar-hi pensant, us enviem un recull de notes que poden ser del vostre interès, així mateix esperem les vostres aportacions, ben segur que ens ajudaran a tots.

DIA: dimecres 10 de març de 2004

Hora d'inici: les 17 hores
Hora de finalització: les 18:30 hores

Hi haurà servei de canguratge. Us agrairem ens confirmeu l'assistència així com la necessitat del servei de canguratge, per això cal que ens retornem degudament complimentat la part inferior d'aquest full.

Carme i Gemma

Nom del nen o nena .....

Assistirem a la trobada   SI - NO

Utilitzarem el servei de canguratge   SI   -   NO

2.3.7 – DOCUMENTACIÓ INFORMATIVA

TEXTOS QUE ENS PODEN AJUDAR A REFLEXIONAR A L'ENTORN DE:

COM PLANTEGEM ELS ADULTS LES NORMES ALS NENS I LES NENES?

Asha Phillips

Saber dir no

Biblioteca Universal Empúries 2002

Els nens que tenen entre dos i cinc anys són, normalment, impulsius, actius, exigents i curiosos. Totes aquestes particularitats poden ser vistes com a qualitats o com a defectes, segons el punt de vista que tinguem. Un nen d'aquesta edat que comença a jugar amb els pots de la cuina i que fa servir de tambors pot passar per un nen que té un increïble sentit del ritme, o per un petit científic que explora les característiques dels objectes, o bé pot passar simplement per un nen sorollós que ho embolica tot i que no sap la funció que tenen els objectes. La visió que ens fem d'aquest nen dependrà, també, d'altres factors. Això influeix tant en la nostra formació com a persones com en la manera que tenim de veure el món. També cal tenir en compte que la manera com veiem les coses depèn del moment del dia. La nostra reacció després d'una jornada de treball esgotadora és molt diferent de la que tenim al matí després d'haver descansat tota la nit. Un altre factor molt important és la imatge que tenim de la nostra vida i la manera en què hi situem el nostre fill. A una mare que compta amb l'ajuda d'altres persones li serà més fàcil de veure el costat humorístic d'una situació que no pas a una mare que vull en un estat de tensió constant. Sigui **quines siguin les raons que tenim per actuar d'una manera o d'una altra, les nostres reaccions representen sempre una forma de comunicació per al nen.**

Salvador Cardús

El desconcert de l'educació Edicions La Campana 2000

..."Educar en valors, rai! El problema, es que els dijous a la tarda a classe d'ètica o els divendres al vespre a casa abans de sortir amb els amics, és a dir a hores convingudes, es vulguin transmetre uns valors teòrics que, per postres, poden ser profundament contradictoris amb els valors i en i amb què s'educa efectivament durant la resta de l'horari. Podrien educar en el valor de l'ordre quotidià uns pares que mai no sabessin quan plegaran de la feina? Podrien educar en el valor del respecte uns pares que cada matí quan condueixen el cotxe es mostressin irritats pel trànsit i els embussos?

Una educació en i amb valors no porta pas l'adoctrinament a hores fixes, sinó a la reflexió i al diàleg permanents, això és, al conflicte de parers. I la reflexitat també s'educa com a part d'aquestes actituds bàsiques que es transmeten amb una manera de fer que, si tot va bé, s'acaba convertint en una manera de ser. Per tant,

s'educa en i amb valors quan ens estrenem a analitzar situacions i decisions concretes

2.3.8-ACTA DE LA SEGONA TROBADA AMB PARES I MARES DE P-3

RESUM DE LA REUNIÓ CELEBRADA EL DIMECRES DIA 10 DE MARÇ DE 2004 AMB LES MARES I PARES DE P-3

Assistents 19 persones

S'inicià la trobada amb un joc en el qual una persona del grup va sortir fora, mentre el grup determinava una norma que tothom havia de complir. Quan va entrar el que havia sortit va anar fent preguntes a cadascun dels membres del grup, ja que havia d'endevinar quina era la norma que el grup havia adquirit. Es va veure la dificultat de saber una norma sense prèvia explicació. Aquest joc va donar peu a parlar de les normes: qui les estableix a casa, com es transmeten als nens i nenes, com es fan seguir i respectar, si a totes es demana el mateix grau de compliment, quines mesures s'apliquen per fer-les complir, i finalment si els adults les complim com a models per als nens i les nenes.

S'inicia el debat parlant de qui estableix les normes a casa i sembla que depèn, un pare deia que l'home és més ferm en demanar normes i exigir el seu compliment, el rebaten dient que això és un model de família antic, que tan home com dona estableixen les normes, cal pactar-les prèviament, però si un les estableix l'altre l'ha de reforçar, si no ho han parlat abans mai contradir-se davant els nens. Es constata la necessitat de que la parella consensui les normes abans d'exigir als nens i nenes el compliment ferm de les mateixes. Els avis ja són una altra qüestió.

S'entra en el punt de què fem per fer creure als nens i nenes i la dificultat que hi ha moltes vegades. Es constata que tan mares com pares tiren mà d'una figura d'autoritat, per aconseguir que els nens ens creguin, el "li diré a la Carme" o "al pare" si és la mare la que està més hores amb les criatures, es veia que això desautoritza la persona que intenta fer creure la criatura, en canvi, però, és una pràctica força habitual. Aquí s'entra en el tema dels càstigs, es parla de les rebequeries (pataletes) que molts nens i nenes monten i les dificultats en que es troben la majoria de mares i pares per calmar-los i reconduir-los, després d'explicar els diferents repertoris de càstigs, una mare explica que en un llibre(*) va trobar maneres que li van anar molt bé, explica com calmar les criatures amb una abraçada i després parlar i reconduir la qüestió.

Es comenta que molts cops es dóna per suposat que les criatures ens entenen i ja esperem la resposta adequada i no és així, cal explicar-los les normes, el perquè, les conseqüències que se'n poden derivar si no les respectem i amb una vegada no n'hi ha prou, cal anar fent-ho sovint fins que es veu que han quedat ben enteses i apreses. També cal estar alerta a les normes impossibles, a vegades establim normes que es fan difícil de complir. També es va parlar de si cal ser flexibles, es veu que les rigideses no són bones, però que canviar sovint la norma, sobretot quan encara no està assolida porta a despistar les criatures.

També es constata que els adults no solem complir sistemàticament les normes que demanem que compleixin els nens i nenes i això porta que el model que donem no és l'adequat i s'entra en contradicció, d'aquest punt es van explicar diferents exemples força aclaridors.

Com a conclusió del debat és pot dir:

Que cal que els pares i mares consensuin les normes, abans d'aplicar-les. Que cal parlar molt amb els nens i nenes explicar les normes, el perquè de les mateixes i les conseqüències que se'n deriven del seu incompliment. És millor començar per poques normes, curtes, molt clares i fer-les complir. I els adults hem d'actuar de model i per tan complir les normes que demanem als nens i nenes com a exemple de com s'han de fer les coses.

Durant el tercer trimestre es farà la darrera trobada, comentarem com hem viscut aquests tipus debats, i es plantejarà la continuïtat pel proper curs.

Badalona, març del 2004

*Martin Herbert

Entre la tolerància y la disciplina: Guia educativa para padres
Editorial Paidós

2.3.9 - TERCERA CONVOCATÒRIA A MARES I PARES DE P-3

Habilitats Socials - Educació Emocional - Filosofia

Badalona, 25 de febrer del 2004

Benvolguts i benvolgudes,

Hem encetat ja el tercer trimestre i per tant la recta final del curs. No voldríem que aquest acabés sense tornar-nos a veure i poder valorar conjuntament si han estat profitoses les trobades i si les volem continuar el proper curs. No obstant, abans de decidir això i a la vista de tot el que va anar sorgint en la trobada de Les Normes i recollint demandes vostres, us convoquem aquest cop per parlar sobre:

- 1 - COM FER CREURE ALS NENS I LES NENES:
Com aturem les rabietes?
Premiem? Castiguem?
- 2 - VALORACIÓ DE LES TROBADES. PROPOSTES

Aquest cop en comptes d'enviar-vos retalls de textos d'autors que han estudiat el tema, us animem a fer aportacions d'escrits que us hagin ajudat en aquest aspecte. Nosaltres farem, després del joc, una petita introducció, ja que el tema dóna per parlar molt.

DIA: dimecres 12 de maig de 2004

Hora d'inici: les 17 hores
Hora de finalització: les 18:30 hores

Hi haurà servei de canguratge. Us agraiem ens confirmeu l'assistència així com la necessitat del servei de canguratge, per això cal que ens torneu degudament complimentat la part inferior d'aquest full.

Carme i Gemma

2.3.10- DOCUMENTACIÓ INFORMATIVA

EL CÀSTIG

Segons el diccionari de la llengua catalana:

Càstig és la pena imposada a algú per corregir-lo o per al manteniment de la disciplina.

Pena és el sofriment, dany, que es fa patir a qui ha comès un delictes, una falta.

Disciplina. Regla d'ensenyament imposada per un mestre als deixebles.

Conjunt de regles i la seva observança per a mantenir l'ordre i la

Subordinació entre els membres d'un cos.

La disciplina, com diu la paraula de l'Antic Testament, és fonamentalment càstig (musar). La voluntat descarrilada, incapaç de dominar-se per desgràcia d'un mateix i dels altres, ha de ser derrotada.

Amb el càstig no s'intenta pas treballar amb els infants pel cantó positiu tot estimulant allò que hi ha en ells de dinàmic i de constructiu. La finalitat profunda és mortificar-los per deslliurar-los del mal.

Alice Miller. "Por tu propio bien." "Raíces de la violencia en la educación del niño 1985".

Els mètodes que els han estat ensenyats a pares i mestres són opressius, garanteixen l'autoritat de l'adult i exigeixen càstigs. Massa sovint puen, a l'atzar, en el material més o menys lícit que les generacions anteriors els han llegat. Els càstigs són, doncs, moneda corrent .

Elain Blechman defineix el càstig com l'aplicació d'una conseqüència penosa o desagradable amb la finalitat de suprimir conductes.

Segons aquesta mateixa autora el càstig té diversos inconvenients.

En primer lloc el càstig fa que el nen senti antipatia, por i desconfiança de qui el castiga. Com a resultat és improbable que el nen aprengui de l'exemple de l'adult que el castiga, que escolti curosament les seves instruccions o que sigui reforçat per les seves atencions i afectes. Així els adults que castiguen perden la capacitat d'ensenyar als nens una conducta hàbil i prosocial.

Segon, el càstig enganya a qui l'aplica. Ja que el càstig suprimeix la conducta problemàtica per un temps, d'adult que l'aplica es pot sentir molt eficaç i continuar fent-lo servir, fins i tot encara que la probabilitat del problema futur de conducta no hagi estat veritablement alterada.

Tercer, el càstig ensenya al nen que l'agressió està permesa sempre que l'agressor sigui més gran i més fort que la víctima. Els adults que castiguen proporcionen al nen una oportunitat d'aprendre a ser agressius.

Aquesta autora anima a buscar solucions més eficaces que el càstig. Solucions que tinguin efectes positius sobre el comportament futur dels infants.

Elain Blechman. "Cómo resolver problemas de comportamiento en la escuela y en casa 1990".

En el capítol "Educar per a l'assertivitat" Olga Castanyer (psicòloga clínica) parla sobre el càstig amb aquestes paraules.

Com a càstig entenem qualsevol resposta no gratificant, des de renyar fins al càstig físic, passant pel menyspreu, la burla, l'agressió verbal.

En contra del que es pugui pensar, aquest mètode és molt efectiu en un primer moment però a la llarga no fa que la conducta canviï d'arrel. Pot canviar la conducta respecte a la persona que dispensa el càstig (se l'evita o bé un "no es deixa atrapar"), però no l'actitud de la persona castigada.

El càstig sol:

- provocar imitació,
- distanciar el castigador del castigat,
- crear sentiments de depressió i baixa autoestima en la persona que rep el càstig sistemàticament.

Per desgràcia hi ha un tipus de càstig que, aplicat regularment, si té un efecte a llarg termini: el càstig social (vergonya, deshonra...)

Olga Castanyer. La asertividad: Expresión de una sana autoestima. 2000.

Que el càstig s'hagi provat eficaç no hauria de portar-nos a oblidar els riscos – també provats- del mateix: el seu efecte inhibitori pot generalitzar-se excessivament a altres conductes, pot generar ressentiment i temor en el nen, ofereix un model coercitiu de resolució de conflictes etc

Félix López . Itziar Etxebarria. Desarrollo afectivo y social 2000

L'ús de la sanció com a eina educativa implica uns riscos importants: el càstig, pels seus efectes ràpids, pot portar a la persona que l'aplica a utilitzar-lo habitualment, conscient o inconscientment, de manera excessiva i, per tant, a fer un menor us de reforçadors positius. És fàcil adquirir la costum d'utilitzar només el que es demostra eficaç amb rapidesa i amb un nivell menor d'esforç. Sens dubte, el càstig té uns efectes negatius que en alguns casos són importants i que convé tenir presents:

1 – Provoca l'aparició de respostes emocionals negatives, com ansietat i por, i a llarg termini, pot afavorir alteracions emocionals considerables.

2 – Si el càstig es repeteix amb freqüència sol produir-se, en la persona castigada, una actitud de rebel·lia i una tendència a prendre represàlies.

3 – El càstig únicament produeix efectes en la disminució de la freqüència de comportaments a curt termini, però no a llarg termini. Quan el càstig deixa d'utilitzar-se o quan desapareix l'amenaça, la conducta desadaptada pot tornar a aparèixer i augmentar la seva freqüència fins arribar a nivells similars o superiors als anteriors als que es donaven abans d'aplicar el càstig.

4 – En castigar es pot produir un efecte de generalització en altres comportaments que si són adaptats.

5 – En actuar com a models, estem ensenyant per simple imitació, a fer el mateix. L'individu aprèn també a castigar i la interacció que a partir d'aquí estableix amb els seus iguals pot empitjorar considerablement.

Ferran Salmurri. Llibertat emocional. 2004

DISCIPLINA INDUCTIVA   Què fer en substitució al càstig

Alternatives al càstig amb efectes positius sobre futures conductes.

1 – **Identificar els sentiments** que hi ha al darrera dels comportaments i ensenyar a gestionar-los.

2 – Conscienciejar com **les pròpies accions afecten els altres.**

3 – **Fer que l'infant es trobi amb les conseqüències dels seus actes.** Conseqüències que tinguin relació directa i real amb l'acció. Per tant:

3.1 – Haurem d'informar de les coses que passen quan un té determinats comportaments.

3.2 – Practicarem el pensament conseqüencial (què passarà després?)

4 – **Mantenir sempre diàlegs assertius**, comunicant el que pensem, sentim i desitgem, sense culpabilitzar.

5 – **Donar possibilitats de reparació i esmena**, buscant conjuntament alternatives a la conducta que volem canviar. Treballar pel cantó positiu, estimulants en els infants allò que hi ha de constructiu.

6 – **Atribució de conductes.** Les bones qualitats que desitjariem que tinguessin i que les esperem d'ells les hem d'imaginar, els les hem d'atribuir i gratificar per a què arribin a existir. El fet de creure i confiar en l'altre és la millor manera de fer aparèixer, créixer i educar els trets positius que ja es tenen en potència.

2.3.11 – ACTA DE LA TERCERA TROBADA AMB PARES I MARES DE P-3

RESUM DE LA REUNIÓ CELEBRADA EL DIMECRES DIA 12 MAIG DE 2004 AMB ELS PARES I MARES DE P-3

Assistents 13 persones

S'inicia la trobada amb un joc per parelles, cada parella té un distintiu igual a uns altres penjats en diferents indrets de l'edifici. Posats l'un d'esquena a l'altra i enllaçats pels braços havien d'anar fins on es trobava el distintiu que els corresponia, allà trobaven un sobre on hi havia la meitat d'un refrany. Aleshores, calia tornar al punt inicial i mitjançant la mímica buscar qui tenia l'altra meitat, quan aconseguien completar el refrany s'havien d'anar a anotar a una graella, seguint l'ordre de finalització.

Es constata que aquest joc pretenia fer veure la necessitat de posar-se d'acord les dues persones de la parella per caminar juntes fins trobar el lloc on hi havia el distintiu i trobar el sobre. En segon lloc havien de fer servir habilitats cognitives i creatives per tal de fer entendre la meitat del seu refrany als altres i així trobar la part del refrany que tenia un altre grup. Després calia anotar-se a la graella, seguint l'ordre en que s'anaven completant els refranys. Amb això es vol fer veure que la competitivitat aquí no ens serveix de res, en canvi es prioritari l'acord entre els dos membres del grup i l'habilitat per entendre el refrany i comunicar-lo. Es comenta l'instint inicial de voler arribar sempre el primer que tenen la majoria de nens i que cal fer entendre que hi ha coses prioritàries que passen per davant d'anar sempre els primers.

S'enceta el debat explicant que el tema que s'ha triat per avui va ser fruit de la darrera trobada que al parlar del tema de les normes ens vam passar força estona parlant dels càstigs als nens i que alguns pares i mares demanaven com fer creure els nens i nenes i com aturar les rabietes. Així doncs es fa una introducció per tal de constatar que tots els nens i nenes i també els adults tenim una necessitat vital de sentir-nos reconeguts i valorats i això provoca moltes situacions sobretot als infants, que molts cops els adults no entenem. Els nens i nenes necessiten punts de referència clars per tal de veure si la seva conducta s'adequa a la que se li demana i a l'edat de 3 anys encara hi ha moltes situacions que ells no saben com s'han de comportar, estan en aquesta fase d'aprendre. També és molt important la postura que prenem els adults doncs davant d'una situació sempre hem de donar la mateixa resposta i saber-la mantenir per més pressió que faci l'infant, molts cops davant de rabietes cedim a coses que abans hem estat dient que no i això crea desorientació i debilita la imatge de l'adult davant del nen o nena.

S'aborda el tema del càstig com a mesura per aconseguir que els nens i nenes creguin i parlem de la figura autoritària, sobretot del pare, d'abans que amb una mirada n'hi havia prou i es comenta que ara ens hem passat a l'altra extrem per excés d'explicacions i que amb una o dues ja n'hi ha prou i després a creure.

Es constata que trobar el terme mig entre l'autoritat dels pares d'abans i els d'ara costa molt. El temps juga molt en contra, cal tenir temps i paciència per parlar amb tranquil·litat amb els nens i nenes i això costa força sobretot quan és tard i s'està cansat de tot el dia.

Un pare comenta que l'autoritat l'ha de donar el respecte que els petits han de tenir pels més grans i ara això està en qüestió.

Fer-los aturar davant un conflicte per solucionar un problema, de quina manera? Veiem que no tots entenem el mateix per càstig.

Una mare comenta que el problema és com plantejem les normes, que cal fer-ho sempre per positiu, tenim el NO a la boca constantment i això té repercussions negatives, ja que condicionem que pensin amb el que no han de fer en comptes de facilitar que pensin amb el que Si han de fer. Costa molt canviar el discurs, doncs porta una arrel cultural molt profunda.

També es comenta el tema de l'esforç d'educar que quan volen una cosa aprenguin a guanyar-se-la.

En general tothom busca solucions als problemes que té plantejats amb les seves criatures, i que no són tant diferents els uns dels altres, hi ha diferències de matís, de caràcters dels nens i dels adults i d'enfocament, ara bé ningú ha trobat encara la fórmula màgica perquè no tots tenim la mateixa manera de valorar la vida i les situacions i responem de manera diferent, ara bé una cosa sí que és comuna a tots el respecte per l'altra persona com a valor primordial.

Us adjuntem unes notes per llegir durant l'estiu i una llista de bibliografia per si esteu animats. Bon Final de Curs.

Badalona, maig del 2004

Carme i Gemma

2.3.12 – AVALUACIÓ DE LES TROBADES AMB PARES

PROPOSTA DE JOC PER LA DARRERA SESSIÓ AMB ELS PARES DE P-3 19 DE MAIG 2004

ESPAI: El gimnàs

ORGANITZACIÓ :Equips de dues persones

REALITZACIÓ:

1 - Es demana que s'agrupin per parelles que s'han de col·locar de costat mirant en sentit contrari i lligats per la cama o el braç i han de situar-se al centre del gimnàs.

2 – Se'ls entrega un distintiu i han d'anar al racó del gimnàs on hi ha el distintiu que se'ls ha donat.

3 – Al racó on han arribat hi ha un sobre on hi ha la meitat d'un refrany o dita popular .

4 – Sense parlar ni desfer-se de com estan han de trobar l'equip que té l'altre meitat.

5 – Quan l'han trobat han d'anar a la porta i apuntar-se per ordre de finalització en la graella que trobaran a la porta.

OBJECTIUS QUE ES VOLEN TREBALLAR I REFLEXIONS POSTERIORS:

- a) Les dues persones de l'equip primer de tot han de posar-se d'acord de com ho faran per desplaçar-se fins el racó on hi ha el distintiu.
- b) Han de fer servir: Habilitats socials, la creativitat , habilitats cognitives etc. per localitzar l'altre equip que té el tros que els falta sense utilitzar el llenguatge.
- c) Adonar-se que els que arriben primer no són, possiblement,, els que han elaborat més els valors que intentàvem que treballessin en aquest joc, que és: el respecte a l'altre, els acords, el consens, les habilitats socials i per tant no s'és tan eficaç ni ràpid, però no s'ha parlat de carrera, ni d'arribar el primer etc. El criteri sense dir-lo era utilitzar aquestes habilitats que són precisament les que no solem tenir en compte quan es fan jocs que sempre acaben sent competitius.

Per tant és inversament proporcional, més eficàcia menys respecte, algú acaba imposant la seva voluntat als altres i per tant no hi ha una igualtat en gaudir del joc.

En el punt dos de l'ordre del dia es va repartir un qüestionari perquè ho omplissin a casa i el retornessin després, però Van voler contestar allà mateix i posar-se d'acord tots plegats. En general, la valoració que feien és que ho havien trobat molt positiu perquè els ha fet adonar que tots, més o menys, tenen la mateixa problemàtica i el fet de poder-se comunicar els anima i fa compartir estratègies i maneres d'abordar certs problemes que per altra banda no són tan particulars ni tant propis. Després han donat força importància a la comunicació escola-família i unànimement demanen continuar el proper curs i ja fan una proposta per començar, volen parlar del tema del consum, com abordar les demandes consumistes dels nens i nenes.

2.4 – PROGRAMACIÓ AMB PARES I MARES DE TERCER DE PRIMÀRIA

2.4.1 – JUSTIFICACIÓ

2.4.1.1 – Introducció

Ja fa uns quants anys que des de l'escola es va notant uns punts de discrepància amb els pares i mares referent a l'educació dels nens i nenes. En les reunions de classe i en les entrevistes amb cada una de les famílies que es fan cada curs, s'ha d'insistir cada vegada més amb l'atenció dels pares respecte dels fills, sobretot en aquells aspectes d'adaptació a les normes, el respecte als altres, la tolerància a la frustració, l'esforç que cal fer per aprendre i un llarg etc. Tot això m'ha fet adonar que els nens reben discursos força diferents, a casa els pares són molt laxes en l'aplicació de les normes de la vida de cada dia, fins el punt que cada dia són més el nombre de nens i nenes que els costa tenir una actitud adequada a l'escola.

Davant aquesta constatació es va veure la necessitat d'organitzar uns debats per tal d'arribar a consensuar uns mínims entre escola i família a fi de que els nens i les nenes rebin una base mínima amb el mateix sentit i així orientar-los millor en el seu camí de fer-se grans. És una manera en la que em semblava que contribuiria en gran mesura a millorar la comunicació entre família i escola, així com la convivència escolar que cada vegada es va fent més difícil.

2.4.1.2 – Metodologia

L'objectiu principal és obrir uns espais de diàleg i comunicació amb les famílies per tal de debatre temes d'educació, respecte i límits. Trobar camins de diàleg i acord amb l'escola per tal d'arribar a acords d'un ventall mínim de valors entre família i escola i així, els nens i les nenes, puguin rebre el mateix missatge que potencii anar incrementant el respecte entre ells i el sentiment d'amistat, això repercutirà en millora de l'ambient de la classe i per tant en l'ambient de treball, a la vegada que pujarà l'autoestima, tant a nivell personal com grupal.

Els temes de valors que caldria debatre, poden sorgir a partir de propostes dels mateixos pares. Una petita comissió pot col·laborar a preparar els debats a partir de les demandes fetes i de les necessitats o mancances que detecta l'escola. Per part de l'escola hi ha uns temes que creu important poder-ne parlar amb les famílies:

Primària Tercer: - Les responsabilitats personals.

- El respecte als altres.
- Com abordar els conflictes
- Raonament i ser conseqüents amb el que es pensa

I per a altres cursos posteriors, pensant en que aquest projecte s'ha de fer extensiu a tota l'escola, proposaria per a cicle superior parlar amb els pares i mares i també amb els nens i nenes d'aprendre a mirar una mica més enllà del nostre hàbitat i tenir en compte que passa al nostre voltant amb una visió una mica àmplia, així proposaríem:

- Mirem el que ens envolta.

- Raonem i prenem partit.
- Els fills es fan grans, com ho

han d'abordar els pares i
mares

2.4.2 – PRESENTACIÓ A LES MARES I PARES DE TERCER

Per tal d'explicar als pares i mares de Tercer de Primària l'objectiu del Projecte i poder-los involucrar en el mateix, es va posar en l'ordre del dia de la reunió de classe un últim punt, aquest es va introduir a partir d'un joc en el que havien de triar un dibuix i organitzar-se per grups, l'objectiu era fer-los adonar de la necessitat d'arribar a acords entre ells respectat el pensar de cadascú. Posteriorment es va fer la presentació amb Power Point i es va demanar la col·laboració d'un petit grup per tal de preparar les trobades. També es va aprofitar l'ocasió per demanar que proposessin temes que a ells els interessés debatre.

Reunió de mares i pares de Tercer curs 2003/04

Organització d'un joc:

A) Posar tres músiques:

clàssica (Rachmaninov)
jazz
moderna

B) Demanar als pares i mares que l'escoltin i que s'agrupin segons la música que els ha agradat més o que s'identifiquin:

Distribuïm a l'aula tres espais a cada espai hi ha una imatge:

- 1 - clàssica (paisatge primaveral de muntanyes amb floretes romàntic)
- 2 - grups de persones parlant o relacionant-se
- 3 - parc d'atraccions

C) A cada grup hi ha una capsula amb paperets de colors amb diferents emocions:

alegria, il·lusió, tristesa, expectativa, vergonya, tranquil·litat, nerviosisme, impaciència.....

Han d'agafar les emocions que ells identifiquen més amb aquella situació, o com se senten ells o elles... (no cal que l'ensenyin a ningú)

D)Comentar amb les persones del grup quina relació veuen entre la música escoltada i la imatge del grup i la sensació que els hi ha produït.

A partir d'aquests jocs s'encetava el debat seguint els punts de la convocatòria de l'ordre del dia que prèviament havíem consensuat amb el grup col·laborador.

(veure presentació Power Point pares de tercer en carpeta a part)

2.4.3 – PRIMERA CONVOCATÒRIA MARES I PARES DE TERCER

PROJECTE EDUCACIÓ DELS VALORS

Habilitats Socials - Educació Emocional -
Filosofia

Badalona, 21 de novembre 2003

Benvolguts i benvolgudes,

El passat dia 10 ens vam reunir les persones que van poder venir, per preparar la primera Trobada de tots els pares i mares de la classe de tercer. Tal com vam parlar a l'acabar la reunió de la classe dels vostres fills cal trobar canals de diàleg i comunicació per arribar a acords entre família i escola, amb la finalitat d'educar els vostres fills i filles, alumnes nostres, tenint en compte els valors de la nostra societat i amb la pretensió de fer-la més justa i millor.

Aquesta primera trobada pretén obrir un diàleg per tal d'emmarcar el tema dels Valors:

- Què són els Valors?
- Compartim una idea general?
- Quins són els que considerem essencials i prioritaris?
- Quina és la manera més adequada d'ensenyar-los als nens i les nenes?

És evident que és un tema del que tots i totes n'hem reflexionat i que tenim els nostres punts de vista, ara bé, com és força complexe i per tal de partir d'un mateix punt, el grup preparatori, proposa recuperar el dossier que el curs passat us va entregar l'Anna com a Cap d'Estudis. Aquest dossier tractava diversos punts. Per tal d'acotar i fer àgil el diàleg, us enviem una part del dossier citat amb algun afegit que s'ha cregut important que tingueu com a base de reflexió. Així mateix qualsevol informació, document, etc. que cregueu pugui aportar llum a la nostra tasca serà molt ben rebut.

Us hi esperem a tots i totes. Comissió de treball del Projecte Educació dels Valors

2.4.4 – SEGONA CONVOCATÒRIA PARES I MARES DE TERCER

ESCOLA GITANJALI

Badalona

PROJECTE EDUCACIÓ DELS VALORS

Habilitats Socials - Educació Emocional -
Filosofia

CONVOCATÒRIA PRIMERA TROBADA PARES I MARES DE TERCER

DIMECRES 3 DE DESEMBRE DE 2003

Hora d'inici: 18 hores

Hora de finalització: 19:30 hores

Tractarem sobre el tema dels Valors:

Hi haurà servei de canguratge que haurà de ser costejat pel grup, per poder preveure les persones que necessitem, us agraïrem ens torneu degudament complimentat la part inferior d'aquest full.

Nom del nen o nena de tercer.....
Utilitzaré el servei de canguratge i deixaré ..... nens o nenes de
..... i ..... anys o ..... mesos d'edat.

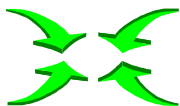
2.4.5 – DOCUMENTACIÓ INFORMATIVA

Afegeixo unes notes més que poden servir per reflexionar-hi.

Salvador Cardús
El desconcert de l'educació - Edicions La campana

Referent a la família diu (pag.99)

Amb tants competidors, por haver semblat que la família perdia la seva importància com a espai d'educació. Hi ha l'escola, que ensenya en terrenys que abans eren propis de la família; la televisió, per aquí sembla fet a mida allò de “de fora vingueren i de cas ens traguères”, oo les activitats extraescolars i els esports que acaben d'omplir les hores d'oci que tenen els fills. I, per si encara quedava una mica de vida familiar per dinamitar, tenim els vídeo jocs i l'Internet, sempre a punt d'ocupar els intersticis d'activitat programada. No es pot negar que hi ha raons per sentir un cert pessimisme. Però, d'altra banda, ben comptat i debatut, crec que mai la família havia tingut uns desafiaments educatius tan originals i propis com ara. Potser a la família li manca temps, i prou coratge. Però el que són objectius, no se'ls acabarà pas.

Josep-Maria Terricabras
I a tu, què t'importa? Edicions La campana

Només els humans ens sabem moure amb autonomia en el terreny dels valors: inventem i transformem valors, els imposablem i els proposem, els acceptem, rebutgem, discutim i qüestionem. Molts pensen, però, que els valors s'han d'entendre com a oposats als fets o com a sobreposats a ells.

Els “fets” (el gat és asobre la tula) són objectius, per això quan es discuteix sobre fets, i no sobre opinions, sempre és possible, en principi, decidir qui té raó. ....Observem, però, que quan diem que el nostre judici sobre els fets és verdader o fals i això no pertany al fet mateix, sinó a allò que nosaltres *diem* del fet, així podríem dir que els comentaris que fem dels fets expressen els valors que nosaltres els donem. No són pas els fets allò que torba les persones, sinó els judicis sobre els fets. I és que els fets poden ser interpretats molt diversament.

....L'educació que hem rebut -a través del llenguatge i de l'experiència de la

comunitat- no és mai neutral, sinó que és valorativa, judicada, enraonada. D'aquí que siguin tan importants l'educació familiar i infantil: són l'educació inicial, la que es posa en marxa quan nosaltres ens obrim per primera vegada als fets del món i a les valoracions dels altres. L'educació configura sempre, alhora, el veure (els fets) i el mirar (la valoració).

José Antonio Marina
Ética para náufragos

Círculo de Lectores

En un dels diàlegs que es va succeïnt en el llibre, a continuació de cada capítol, Marta parlant de la moral diu: ...."La presión social impone formas de comportamiento que van desde la moda a la realigión. No acabo de situar lo moral en este aluvión normativo"

I més endavant pregunta ..."¿Podría decirme qué entiende usted por valores?"

I l'autor li respón: ...."Lo intentaré. Cuando usted ve ese mar que avanza y retrocede jugando como un gato en la playa, percibe una superficie azul. Ya sabemos que el mar no es azul. Más aún, sabemos que ninguna cosa es azul. Llamamos así a la experiencia consciente que tengo cuando una onda luminosa de una longitud determinada incide en mi retina. El azul es un fenómeno psicológico fundado en una energía física. A partir de esta experiencia puedo manejar "lo azul" como si fuera una realidad independiente, aunque no haya nada de ese color a mi alrededor. Hablo de azul lo imagino, pienso en él. Existen en las cosas miles de matices azulados..... Ocurre que nuestra relación con la realidad no és sólo perceptiva, sino también sentimental: las cosas me alegran, me entristecen, hieren, atemorizan, exaltan. No veo sólo que sus ojos son azules sino también que son muy bellos, y que miran unas veces con una ternura vulnerable y enseguida se protegen con un guiño burlón....Me cuesta trabajo no elogiar lo que me gusta. Porque eso es lo que ocurre: que veo las cosas y me gustan o me disgustan. En fin que siento cualidades agradables, desagradables, interesantes, no interesantes, atractivas, enfurecedoras, aversivas, irritantes o apaciguadoras, estimulantes o deprimentes. Son significados valorativos. Pues bien, la inteligencia puede manejar esos significados, puede pensarlos, aunque no los esté sintiendo en este instante. No hace

falta tener sed para valorar el agua, pero sí que sentir su valor. Estos significados derivados de una experiencia sentimental son los valores.

PROJECTE EDUCACIÓ DELS VALORS

Habilitats Socials - Educació Emocional -
Filosofia

Després de les reflexions que podem fer a partir de les diferents lectures o materials que poguem tenir a l'abast, caldria concretar en coses pràctiques que puguem aplicar a les situacions del dia a dia. Per això aniria bé que omplissiu, o si més no pensessiu en els valors que per vosaltres són fonamentals per tal de fer una llista consensuada al final de la trobada:

Nom dels valors

Observacions:

En aquesta primera convocatòria ens vam trobar amb molt poca assistència i es va considerar que era millor aplaçar-la per més endavant. Es va tornar a convocar el dia 21 de gener de 2004 .

2.4.6 – ACTA DE LA PRIMERA TROBADA AMB MARES I PARES DE TERCER

PROJECTE EDUCACIÓ DELS VALORS

Habilitats Socials - Educació Emocional -
Filosofia

RESUM DE LA REUNIÓ CELEBRADA EL DIMECRES DIA 21 DE GENER DE 2004 AMB ELS PARES I MARES DE 3R.

Assistents 14 persones

S'explica que aquesta sessió va ser preparada per una comissió que va sortir de les persones que es van apuntar el dia de la presentació del Projecte, que es va creure interessant iniciar les trobades amb un joc doncs predisposa a la comunicació. Així doncs s'inicia el joc fent tres grups, consisteix en analitzar unes imatges gràfiques de publicitat i veure quins valors positius i quins negatius transmeten. El debat va ser força animat. En la posada en comú van sortir qüestions com:

- l'agressivitat de les imatges
- la permissivitat de les actuacions personals perquè tot té una solució negociable
- la manca d'ètica de les empreses
- la provocació i el materialisme lligat al consumisme
- el masclisme que es promou

Aquestes imatges ens van portar al debat que es proposava dels Valors.

D'entrada va haver acord unànim en considerar negatius uns determinats valors.

Va sorgir el tema de la televisió i els valors que aquesta transmet, la inadequació de molts programes, l'ampliació d'horaris de programes i infantils i juvenils etc.

Un pare comenta que ell mira la televisió amb els seus fills criticant i valorant el que veuen, per tal de que els seus fills entenguin el que per ells mateixos no sabrien fer i ha pogut constatar que els nens han perdut l'interès en aquells tipus de programes poc adequats per a ells.

Un altre pare es qüestiona el que provoca la negació de veure la televisió sense raonar-ho.

Un altre comenta que l'estil de vida que portem fa difícil tenir temps per seure amb els nens a veure la televisió junts.

Es comenta els valors que transmet el Xin Xan i l'alternativa de programes en aquella hora a altres cadenes.

Un pare l'espanta la imatge que s'està donant de l'Èxit Fàcil amb el fenomen "Operación Triunfo" i el preocupa veure com es falseja la realitat .

Es veu que la generació dels pares van veure moltes pel·lícules del Disney i això no els ha privat de tenir uns valors acceptables. Es constata que la situació ambiental de la societat i familiar era diferent que hi havia coses que compensaven.

Una mare mostra la seva preocupació per la manca de valors de generositat i solidaritat que hi ha entre els nens i joves d'avui.

Un pare pregunta: quan ells anaven a escola quants nens es xivaven? I mostra la seva perplexitat davant d'aquest hàbit d'avui, doncs fins i tot es practica amb aquells que es consideren amics.

Una mare es mostra dolguda de la poca comprensió que va trobar el seu fill, entre els companys, quan al tornar de les vacances de Nadal explicava que estava molt trist perquè s'havia mort l'àvia.

No són els nens, sinó els adults que estem amb ells els que no transmetem aquests valors, diu un pare.

Una mare li preocupa anar contracorrent.

Sorgeix el tema d'assumir les normes socials, doncs abans hi havia unes normes socialment acceptades per tothom perquè l'Església feia la funció de transmissora i reguladora. Ara això no és tan clar.

Es veu la societat molt competitiva i que això deriva cap a actituds de manca de respecte.

Es constata que molts cops individualment les persones tenim un comportament i socialment un altre.

Veiem valors que s'han perdut, com l'actitud d'espera, la capacitat d'esforç i un pare comenta que els nens no saben avorrir-se i això els fa poc creatius i reflexius.

Es comenta que molts cops la visió que es té del fill no concorda amb la que tenen els altres i que va molt bé escoltar el que diuen els mestres doncs t'ajuden a conèixer els fills i et donen pautes.

Conclusions:

Cal parlar amb els nens i comentar i valorar allò que veuen per tal que vagin adquirint criteris. En general no agraden els valors que es mostren en els mitjans de comunicació i que són els que es van imposant en la societat d'avui i caldria contrarestar-los amb valors de solidaritat i generositat.

Acordem que cap a finals de febrer farem una altra trobada parlant de les Emocions i la Comunicació.

Esperem que la propera trobada puguem ser més participants.

Badalona, gener 2004

2.4.7 – TERCERA CONVOCATÒRIA PARES I MARES DE TERCER

EDUCACIÓ DELS VALORS

Habilitats Socials - Educació Emocional -
Filosofia

Badalona 15 de març de 2004

Benvolguts i benvolgudes,

Avançat ja el curs i abans de finalitzar el segon trimestre, tal com vam quedar el passat 21 de gener us convoquem novament a una trobada debat en la que creiem convenient parlar del grup de tercer d'enguany.

DIMECRES 24 DE MARÇ DE 2004-03-11

Hora d'inici 18 hores

Hora de finalització 19:30 hores

Tractarem sobre el tema: * Parlem amb els nostres fills dels sentiments i les emocions?

* Característiques del grup de tercer estratègies per millorar el seu funcionament.

Per tal d'anar-hi pensant, us enviem un recull bibliogràfic que pot ser del vostre interès, així mateix esperem les vostres aportacions, ben segur que ens ajudaran a tots.

Hi haurà servei de canguratge. Us agraiem ens confirmeu l'assistència així com la necessitat del servei de canguratge, per això cal que ens retorneu degudament complimentat la part inferior d'aquest full.

Núria i Gemma

Nom del nen o nena .....

Assistirem a la trobada   SI - NO

Utilitzarem el servei de canguratge   SI   -   NO

2.4.8 – ACTA DE LA TERCERA REUNIÓ AMB MARES I PARES DE TERCER

PROJECTE EDUCACIÓ DELS VALORS

Habilitats Socials - Educació Emocional -
Filosofia

RESUM DE LA REUNIÓ CELEBRADA EL DIMECRES DIA 24 DE MARÇ DE 2004 AMB ELS PARES I MARES DE 3R.

Van assistir-hi

S'inicia la trobada veient una seqüència de la pel·lícula "El Hombre Bicentenário" basada en la novella d'Isaac Asimov del mateix títol. La pel·lícula mostra un ventall d'emocions i sentiments lligats als valors que donen la característica d'individualitat i únic. A partir d'aquestes imatges es va encetar un diàleg sobre si es parla amb els fills de les seves emocions i sentiments i si els adults comuniquem les nostres.

En general es veia que els pares que coneixen prou bé els fills detecten quan hi ha alguna cosa que els preocupa, no obstant vam veure que hi ha nens i nenes més transparents i comunicatius i altres que és més difícil adonar-se'n i que ho comuniquin.

Es va veure que la comunicació amb els fills no és una cosa que es pugui fer d'avui per demà, forma part d'un procés que requereix temps i una actitud,

que l'entorn hi fa molt, per exemple trobar el moment adequat, tranquil·litat, interferència dels germans petits, la televisió etc. Amb tot, però es va constatar que costa trobar aquestes condicions i sobretot el moment, que en general costa deixar-ho tot per escoltar i parlar amb els nens i nenes.

Els adults no expliquen gaire les seves emocions als fills, si però, que els fan notar el seu estat d'ànim i això ajuda a regular el tracte.

La trobada de tots al final del dia, a l'hora del sopar propicia la comunicació, també es veu que la dinàmica que moltes famílies porten degut als horaris laborals no afavoreixen gaire aquestes trobades.

Es veu molt important "com" ens apropem als nens i nenes, posar-se al seu nivell és imprescindible si volem aconseguir una bona comunicació i no tan sols a nivell de tamany (ajupir-nos, seure etc. per veure'ns les cares i mirar-nos als ulls) sinó la predisposició d'ànim i situar-nos amb actitud d'escolta i de comprensió.

El segon tema de la trobada va ser parlar del grup.

Es va encetar aquest punt explicant com està el Projecte d'Educació dels Valors, la feina feta, com han anat responent els nens i nenes i on hem arribat. Es constata que a través d'aquest treball s'ha pogut veure la dinàmica que ha anat alimentant durant diversos anys els comportaments poc adequats i la crispació interna que tenen degut a la inadequació de dir-se les coses, això ha generat actituds de crispació entre ells. Són molt impulsius i davant de qualsevol situació passen a l'acció sense reflexió prèvia. Són molt competitius de manera que això genera actituds que s'adeqüin poc al sentiment de companyerisme que hauria de prevaldre.

La Núria explica que després de la reunió d'inici de curs ha notat que els pares i mares s'hi han posat molt en el tema aprenentatges i que està molt contenta dels resultats, ja que s'ha creat una dinàmica molt bona de complir amb les feines, porten els deures puntualment i força ben fets, les proves preparades i això ha permès millorar la qualitat dels aprenentatges a l'aula. Ara bé, no pot dir el mateix de les actituds, explica la gran dificultat que tenen, en general, de reflexionar i entrar en ells mateixos, no veuen mai la part d'ells, tot sempre és culpa dels altres no hi ha un nivell d'autoexigència en aquest aspecte, és com si oblidessin constantment el que toca fer a cada moment, de manera que es fa difícil treballar amb tot el grup i treure'n partit de les capacitats que puguin tenir per la poca adequació a les situacions. Molta crispació entre ells.

Per tot això les mestres demanen la col·laboració dels pares i mares amb coses molt concretes:

Com a marc general que s'eviti, per norma, parlar d'altres persones quan aquestes no hi són presents, per evitar les crítiques i la tafaneria.

- Aturar la impulsivitat. Aturar-los quan notin actituds d'aquests tipus i fer-los reflexionar abans de fer allò que anaven a fer.
- Quan expliquin problemes sorgits amb companys o companyes fer-los-hi fer tres reflexions:
  - 1 - què has fet tu per solucionar el problema?
  - 2 - si tu estiguessis en el lloc de l'altra, què hauries fet?
  - 3 - què penses fer per arreglar el problema?
- Demanar-los responsabilitat i l'esforç necessari per complir-la, això vol dir no solucionar-los-hi tots els problemes i deixar-los que ells prenguin decisions.

Es va notar una gran preocupació per part de les famílies i davant la perplexitat d'algunes mares un pare va proposar fer una sortida i veure'ls com es relacionen quan es troba tot el grup. Una mare planteja la seva preocupació perquè ha constatat que no saben on són els límits de la seva actuació, tot és premés i no passa res.

Hi ha moltes ganes de seguir parlant sobre el tema, però es molt tard i donem per finalitzada la trobada, deixant-ho obert per si cal continuar-ne parlant.

Badalona 24 de març de 2004

2.4.9 . QUARTA CONVOCATÒRIA PARES I MARES DE TERCER

PROJECTE EDUCACIÓ DELS VALORS

Habilitats Socials - Educació Emocional -
Filosofia

Badalona, 19 de maig de 2004

Benvolguts i benvolgudes,

Estem arribant a les acaballes del curs, el moment idoni per veure la feina feta i el que deixem pel proper curs.

Vosaltres i nosaltres hem començat una feina aquest curs que demana continuïtat per això, us convoquem a la darrera trobada d'aquest curs:

DIA: dimecres 26 de maig de 2004

Hora d'inici: 18 hores

Hora de finalització: 19:30 hores

Per seguir tractant el tema:

COM PODEM AJUDAR ALS NOSTRES FILLS A MILLORAR LES RELACIONS AMB ELS COMPANYS DE CLASSE DINS L'ÀMBIT DE

L'AULA.

Hi haurà servei de canguratge. Us agrairem ens confirmeu l'assistència així com la necessitat del servei de canguratge, per això cal que ens torneu degudament complimentat la part inferior d'aquest full.

Cordialment

Núria i Gemma

2.4.10 – ACTA DE LA QUARTA TROBADA DE MARES I PARES DE TERCER

PROJECTE EDUCACIÓ DELS VALORS

Habilitats Socials - Educació Emocional -
Filosofia

RESUM DE LA REUNIÓ CELEBRADA EL DIMECRES DIA 26 DE MAIG de 2004

Assistents 19 persones

S'inicia la trobada repartint uns paperets de colors i un llapis per tal de que cada pare i mare assistent escriguin la paraula que els suggereix el grup classe en el que està el seu fill o filla.

Un cop recollits els paperets, es fa una valoració del treball realitzat i s'explica que s'ha hagut de canviar diverses vegades la programació, degut a que anaven sorgint problemes en el grup que demanaven abordatge i a més calia anar veient l'entramat de relacions en el grup per tal de poder-los ajudar. Respecte el contracte i les graelles d'autocontrol fetes aquest darrer trimestre, es veu una vegada més que si no se'ls va molt al darrera els costa seguir una sistemàtica, les graelles de les dues primeres setmanes les van anar fent cada dia, ja que la Núria els ho recordava, ara bé, les

dues últimes degut a que la Núria va estar uns dies de baixa. De tot el grup classe (25) tan sols 4 les van acabar de fer dia a dia, 12 les van omplir a última hora per complir i 6 no les van omplir. Tres alumnes no han entregat el contracte i les graelles. Es comenta que s'anirà parlant nen/a per nen o nena fent la valoració personal.

Es constata que tots eren força conscients del perquè es feia el contracte i les graelles, ja que tan en la discussió de valoració com amb un altre treball que es va realitzar sobre la sinceritat, els propis nens feien comentaris sobre el compromís del contracte, l'altre cosa és si han sigut capaços de complir o no. També es nota una manca d'interiorització dels valors positius personals, quan se'ls pregunta perquè creieu que és important no dir mentides, molts d'ells responen, per la por a ser castigats o renyats. A la pregunta de perquè ho fan, responen forces nens i nenes (15 dels 25) que no es controlen i s'enfaden.

A la majoria els costa molt trobar solucions vàlides, hi ha una tendència natural a buscar un tercer via que solucioni el problema, a donar sempre la culpa de les coses que passen als altres o a prendre unes mesures per solucionar els problemes que no són solucions, sinó més aviat semblen penalitzacions.

Cal veure que en general són molt impulsius i poc reflexius.

Es veu que la imatge que tenen els pares i mares del grup no dista molt del que els diem les mestres, ja que els paperets que han escrit a l'arribada hi havia les paraules, impulsivitat, nerviós, actiu, inquiet, motivació.....

Com a conclusió es pot dir que dels objectius que ens havíem marcat, que eren ben pocs, recordem: Que s'escoltessin, demanessin la paraula per parlar aixecant el dit i esperant el torn i la conseqüència d'això que es respectessin els uns als altres, s'ha aconseguit poc. Es va veure una millora considerable a meitat/final del segon trimestre, però ara, tornen a estar molt descontrolats, se suposa que la calor i veure les vacances tan a prop també és un factor que cal tenir en compte.

Una mare diu que ella no ho veu tan greu, que són nens i sempre costa, que ja aniran fent que en tot cas els pares s'han d'implicar més i si els cal, posar-los un reforç.

La Núria explica la manca d'implicació i responsabilitat i posa l'exemple del que ha passat amb els cucs de seda (no els van portar menjar i es van morir tots).

Es veu que hi ha un petit grupet que tenen un comportament molt poc adequat i que arrosseguen els altres que són molt influenciables i no hi ha cap nen ni nena que tingui criteris clars i serveixi de model als altres, per tal de no deixar-se arrossegar per aquests primers.

Se'ls passa un tros del vídeo on els nens i nenes fan la valoració del contracte. En aquest queda ben patent la desconfiança i el sentiment de ser agredits per les nenes que tenen en general tots els nens. Es veu que és una etapa madurativa en la que les nenes estan pensant en parelletes i els nens encara els agrada més jugar a pilota i en aquests moments sempre hi ha una separació clara entre nens i nenes, però el cas d'aquest grup no és molt comú, ja que els nens en comptes d'estar pels seus jocs, estan massa pendents del que fan les nenes i han elaborat una malfiança que crea crispació.

En definitiva es veu la necessitat de continuar treballant amb aquest grup el Projecte encetat, des de l'escola es continuarà el proper curs aplicant el programa, treballant conjuntament amb el tutor o tutora que hi hagi i es demana als pares i mares que col·laborin fent l'aturada de l'impulsivitat, donant pautes per la reflexió i sempre **PENSAR PRIMER QUE HAS FET TU**, abans de donar la culpa als altres i tenint com a marc referencial per tal d'ajudar-los a interioritzar criteris i valors: **"JO PERSONA TINC UNES RESPONSABILITATS QUE HE D'ASSUMIR I PER TANT HE D'ACTUAR EN CONSEQÜÈNCIA SENSE ESPERAR A VEURE QUÈ FAN ELS ALTRES"**. Que fomentin la relació i la convivència entre ells fora d'escola, doncs ajuda a fer lligams d'amistat.

Es reparteixen uns fulls d'avaluació de l'activitat amb pares i mares on també es demana si es creu convenient la continuïtat d'aquestes trobades així com suggeriments i propostes, per tal de que els omplin a casa i els retornin. Es dona per finalitzada la darrera trobada del curs

Badalona, 26 de maig del 2004

2.4.11 – REUNIÓ EXTRAORDINÀRIA MARES I PARES DE TERCER

Al cap d'uns dies una mares va a veure la tutora del grup mostrant-li la seva preocupació i disconformitat pel que havíem dit a la darrera reunió. Posteriorment diverses trucades i comentaris a la porta van anar derivant cap a un descontent generalitzat dels pares i mares d'aquest grup fins que al final van fer una carta i la van presentar a direcció demanant una reunió amb la responsable del Projecte dels Valors i la tutora. La directora els va dir que sempre s'utilitzava el canal directe i que li semblava malament la carta i el seu to i que anessin a parlar directament amb la tutora i responsable del Projecte.

Ens ho vam estar parlant i els vam convocar a una nova reunió per tal de que exposessin les seves queixes i allò que no trobaven adequat. Així es va fer una nova convocatòria quan els nens i nenes havien començat ja vacances. Aquesta convocatòria es va dir verbalment a la mare delegada ja que l'havien demanada ells i nosaltres havíem donat el curs per acabat, entregant unes enquestes d'avaluació del treball realitzat que cap mare ni pare va retornar, ja que es van estar reunint i van acordar que les retornarien, en tot cas, després d'aquesta reunió.

2.4.12- ACTA DE LA REUNIÓ EXTRAORDINÀRIA DE TERCER

El 21 de juny del 2.004 els pares i mares de la classe de tercer convoquen a la resta de pares i mares per parla del Projecte de Valors.

Pren la paraula un pare que fa de portaveu i inicia el discurs dient que es molt positiu la transparència explicativa als pares de les qüestions de classe, però els inquieta el funcionament d'aquest grup i veuen que en les activitats proposades s'ha tendit a valorar la negativitat i posa com a exemple la graella d'actituds i l'activitat que es va realitzar dels insults que la seva filla li va dir que havia dit tonta a una amiga. En quan al tema de mediació creu que es excessiu per l'edat que tenen aquest grup que als 9 anys són massa petits per posar-se en temes de mediació. En que video que se'ls va passar a la reunió no veia que es crees un conflicte i que es millor les activitats en gran grup que en petit grup. Comenta que les mestres van dir en la darrera reunió que estaven com a l'octubre que no havien avançat i que tenen por de l'etiqueta que se'ls posar de grup conflictiu i sembla que els diguem grup conflictiu pares conflictius. Una mare pren la paraula per dir que del Projecte Valors cal distingir dues coses diferents, per un costat la sobta que diguem que no s'ha avançat gaire i que estem com el principi que potser seria millor aplicar un altre tipus de valors, que potser aquests no són adequats pels nostres fills, que a vegades sembla que se'ls tracti de "delinqüents en potencia" fa molt que se'ls diu. Un pare que no havia assistit a altres reunions pregunta, despistadament, que és això dels Projecte dels Valors, que no ho ha enté bé.

Un altre pare comenta que no hauria d'haver començat el Projecte dels Valors per la classe de 3r. i pregunta perquè es va fer així, ja que sembla que diguem que els seus fills són dolents i quan tractes els nens i nenes veus que no. Un pare diu que es nota molta susceptibilitat en l'ambient que no pot ser bo. I diu que potser no hi ha hagut bona informació, que potser ha fallat la comunicació.

Una mare diu que a vegades penses que vas ben orientat i resulta que et sents dir que no i la fa sentir culpable que potser no s'ha sigut prou clar.

Es respon a aquests dubtes i qüestions i es recorda que es va crear una comissió per anar preparant les sessions de debat i que en cap moment han comentat res, que totes les sessions preparatòries estaven conformes amb el que anaven preparant i no van sorgir problemes. Que si no havien entés bé de què anava el Projecte perquè no ho havien dit en les sessions que hem tingut, això ha fet que es partís de la base de que tothom ho havia entés, i explica les valoracions i afirmacions dels nens i nenes a l'hora de fer l'avaluació.

Pren la paraula la cap d'estudis explicant que el claustre té un dia destinat a la valoració del Projecte i que si aquest el valora positivament continuarà i s'anirà aplicant a altres cursos fins que ho faci tota l'escola, que ara no els pot dir res perquè encara no s'ha fet, que ja els informarem.

I es dona fer finalitzada la reunió.

2.4.13 – METODOLOGIA

Totes les trobades de pares i mares dels dos grups s'han iniciat amb un petit joc de curta durada per tal de trencar el gel i acostar-nos uns als altres i així perdre la por a intervenir.

S'ha estructurat amb forma de taula rodona, on la persona responsable d'organitzar aquestes trobades feia el paper de moderadora, donava paraula i intentava al final treure unes petites conclusions. La tutora del grup hi estava present i intervenia sobretot quan els pares li demanaven la seva opinió o quan veia que la visió dels pares i mares s'apartava molt de la de l'escola, per tal de trobar punts de coincidència. Crec que per els pares i mares era bo que l'organització de les trobades no procedís directament de la tutora dels seus fills, doncs no hi veien tanta implicació, però per altra banda era molt valorat i positiu que hi fos present a les sessions de debat, doncs qüestions que sorgien tant del dia a dia de l'aula, com de les orientacions que la tutora dona als pares es podia fer explícit, es podia argumentar i raonar conjuntament.

2.4.14 – AVALUACIÓ DE LES TROBADES AMB PARES I PARES DE TERCER

El dia 26 de maig que va ser la darrera reunió programada, amb els pares i mares de tercer se'ls va donar un qüestionari per tal que el responguessin a fi de valorar les trobades, també estava previst fer un torn de preguntes per tal de valorar-ho tot una mica amb comentaris, ja que sempre dona informació més matitzada que l'enquesta. Com que en aquesta reunió van sorgir problemes a rel d'un vídeo que els vam passar, es van posar d'acord en no retornar l'enquesta. Un parell de famílies van enviar l'enquesta contestada però crec que no es gaire significatiu.

ROPOSTES DE DEBAT SOBRE L'AVAUACIÓ DE LES TROBADES I PLANTEJAMENT CURS VINENT.

- Com us hi heu sentit ?
- Us ha estat útil? Per a qué?

- Us ha servit per relacionar-vos amb els altres pares i mares de la classe?
- Què caldria modificar?
- Considereu que val la pena continuar-ho el proper curs? I més enllà?
- Propostes que farieu : temes, forma, calendari....etc.
- Tindrieu inconvenient en fer-ho amb pares i mares d'altres cursos (cicle)

CEIP GITANJALI

Projecte Educació dels Valors

AVALUACIÓ DEL PROJECTE DE LA PART DE MARES I PARES DE TERCER

Us agraïrem respongueu les preguntes següents a fi de poder fer una valoració del treball realitzat.

Trobeu útil aquests tipus de trobades?.....

N'heu tret quelcom?.....

Trobeu correcte la manera com s'han fet?.....

En cas negatiu, feu propostes: .....

.....

Creieu que s'han de continuar el proper curs?.....

Proposeu temes dels que cregueu que hauríem de
parlar.....

.....

L'horari ha estat adequat ..... En cas de resposta

negativa feu propostes: .....

Agraïrem observacions i propostes per tal d'adequar-ho al màxim a la satisfacció de tothom.

3 - VALORACIONS DEL TREBALL REALITZAT I RESULTATS OBTINGUTS.

3.1 – Avaluació dels alumnes

3.1.1 – Avaluació alumnes de P-3

La tutora del grup de P-3 va fer una valoració positiva del treball, tot i que com ella també ho anava treballant a l'aula i fent l'aplicació al dia dia, al final va considerar que potser no calia diferenciar tant aquest treball dels de la resta de l'aula. La coordinadora

d'Infantil que va assistir a un bon nombre de sessions de treball amb aquest grup ho va considerar molt positiu ja que, segons ella, feia que els nens i les nenes estiguessin més sensibles a determinades actituds dels companys a la vegada que anaven aprenent a posar nom a les emocions i sentiments i anaven aprenent a expressar-les. Per mi, treballar amb una entesa de base amb la tutora i el fet de que ella ho anés aplicant al dia a dia, va ser una de les coses que va reforçar més tot el treball realitzat. La relació entre ells, penso es va reforçar i amb mi, com adult que va treballar unes activitats molt específiques que formen part de la vida emocional, va permetre establir una relació afectiva molt positiva, de manera que els nens i les nenes valoren molt el que els dic i escolten i em fan molt més cas, comparativament amb altres grups en els que no he treballat a aquest nivell.

3.1.1.1 - Procediment

A partir d'organitzar un joc fent comparacions tipus metàfores els nens i nenes anaven dient: Aquest treball que hem anat fent m'ha agradat tant com un caramel de maduixa..... o no m'ha agradat gens com quan em fan llevar al matí i jo tinc son. Després havien de pintar una marieta de color rosa si els havia agradat molt les coses que hem anat fent o de color verd si només els ha agradat una mica i de color negre si no els ha agradat gens.

3.1.1.2 – Resultats

El diàleg que es va establir, va ser, molt positiu però és molt difícil de quantificar. Cal valorar la participació i que tots anaven dient que els havia agradat molt treballar aquestes activitats, fins i tot un nen que és molt bromista va començar a el joc” del món al revés” i després s’hi van apuntar dos més, quan van acabar van dir tot rient i observant la meva reacció “t’hem estat enganyant”, ja els vaig dir que si no els havia agradat ho havien de dir, doncs aquesta és una manera de ser sincers que això és el que havien estat treballant tot el curs i per això els hi feia jo la pregunta, però ells van seguit dient que era una broma i que els havia agradat molt i que volien que continuéssim fent-ho. Després van pintar la marieta i els resultats van ser:

- 18 marietes de color rosa (que els havia agradat molt)
- 6 marietes verdes (que només els havia agradat una mica)
- 0 marietes negres.

3.1.2 – Avaluació alumnes de Tercer.

El treball portava implícit una avaluació, que era la reflexió metacognitiva que s’anava fent al finalitzar cada sessió, això anava donant la pauta del procés que anaven fent els nens i les nenes. A més a més cada final de trimestre es va treballar amb els alumnes l’autoavaluació, o sigui la percepció que tenien ells dels seu procés d’aprenentatge d’aquest Projecte. A la vegada la tutora del curs que anava assistint a una de les sessions d’un dels grups setmanalment també anava fent la seva avaluació que comentàvem. En general es va anar veient una evolució tant a nivell individual

com de grup, ara bé, el que es demana a aquests alumnes contrasta tant en el món habitual que ells viuen, que cal donar temps i per tant els petits avenços que hem anat veient en l'augment de la reflexió, en els intents d'arreglar els conflictes mitjançant el diàleg i evitar la solució dels problemes per la via ràpida, són uns bons indicadors de que s'ha entrant en el procés que preteníem treballar. També cal dir que un dels pocs objectius marcats que és: demanar la paraula, esperar el torn i escoltar quan parlen els altres, encara hi ha moltes estones que ho obliden i cal tornar a aturar el grup i recordar com havíem acordat que fariem els debats.

En els resultats del qüestionari es pot veure que segons els nens i les nenes s'ha aconseguit una mica, només els objectius proposats, hi ha un nombre important d'alumnes que diuen que estan de gust a la classe, cosa que no passava abans, doncs la majoria es queixava de no estar-hi bé. Les condicions de treball han millorat, segons la seva apreciació i són plenament conscients que han de millorar el comportament. La sinceritat queda fora de dubte en la resposta a aquests tipus de qüestionaris, doncs saben que no en depèn només que la seva autoestima i la dels propis mestres.

La valoració final és força positiva.

Un dels treballs que es va fer a la vista de la problemàtica de l'aula va ser una graella individualitzada d'autocontrol i aquesta es va avaluar a l'acabar el període destinat a aquesta tasca.

Reflexions a la vista de les graelles d'autocontrol dels nens i nenes de 3r.

Tinc els meus dubtes de que hagin estat sincers a l'hora d'omplir la graella. Han jugat més amb els desitjós del que els agradaria que passés que amb el que passa en realitat.

¿Com és que quan vaig preguntar si havia millorat la situació va tornar a sortir el tema de les nenes al lavabo amb la llibreta d'una de les nenes i les notes?

Què passa, perquè estan tan pendants dels altres?

Per què als nens els molesta tant el que diguin les nenes?

Per què no passen d'elles?

Hi ha molt poca reflexió interior personal, s'està massa pendent del que fan els altres i no són capaços de reflexionar a l'entorn del que fan ells.

Caldria entrar en fer una reflexió sobre l'actuació d'un mateix i això costa.

Potser caldria fer una assemblea conjunta de tot el grup parlant , organitzadament, del tema i arribant a pactes seriosos entre ells:

- nenes no fan més reunionetes parlant del altres (ni nens ni nenes)
- acabament total d'insults
- respectar-se i fer activitats de respecte pels altres.

- Tècnica de la tortuga entrar a dins i pensar JO NOM - COM SÓC? COM VOLDRIA SER? QUÈ FAIG PER ACONSEGUIR-HO?

-Què has fet avui (o aquesta setmana) per un company de la classe? O per algú altre.

- Has sigut capaç d'adonar-te que algú ha fet alguna cosa per a tu?

EDUCACIÓ DELS VALORS

RECUILL DE LES PREGUNTES D'AVALUACIÓ FINAL

1 – Per què s'ha fet aquest projecte?

Tots han entés perfectament bé que és per millorar ells i l'ambient de la classe.

2 – Creus que s'ha aconseguit el que el volis?

Si – Una mica = 18

No – no gaire = 5

3 – Estàs de gust a la teva classe?

No = 4

Si = 11

De vegades = 8

No s'entén la resposta = 1

4 – Les condicions de treball són bones?

Si = 11

No = 3

Depèn del dia = 10

5 – Què hauria de millorar?

El comportament = 13
No parlar tant = 1
No fer tant de xivarri = 2
No pegar ni insultar = 3
No parlar ni fer el pallaso = 2
El torn de paraule = 1
No s'entén la resposta = 3

6 – (10) Percepció que tenen els nens i nenes de que uns mestres s'han preocupat per ajudar-los a millorar - diuen que sí que la Núria i la Gemma s'han preocupat per que funcioni millor la classe i alguns diuen que molt.

3.2 – Avaluació Trobades de pares i mares

3.2.1 – Pares i mares de P-3 .

Tal com ha quedat explícit en l'apartat anterior de les actes, els pares i mares de P-3 van valorar molt positivament les trobades realitzades entre ells, s'havien sentit bé i la comunicació amb ells molt positiva, doncs els va fer veure que compartien els mateixos problemes, que no hi ha una única manera d'abordar els problemes, es van sentir orientats i recolzats per l'escola i per tant demanaven continuar el proper curs. També van valorar positivament el treball fet amb els nens i nenes, els explicaven coses de les que fèiem. La tutora d'aquest grup també valorava positivament les trobades amb els pares, tot i que les famílies que potser més bé els hagués anar van ser les que no van assistir a les reunions.

3.2.2. – Mares i pares de Tercer.

Amb els pares i mares de tercer, les coses han anat de diferent manera, la primera trobada es va haver d'anul·lar ja que no hi va acudir prou persones per poder fer el debat. El tema a tractar va ser dels valors positius i negatius aplicables al fer de cada dia, es va fer el gener i l'assistència ja va ser més nombrosa. Tal com es pot veure en l'acta de l'esmentada trobada es van detectar contradiccions importants amb alguns pares. La segona va tractar el tema: La comunicació i les emocions, per parlar sobre

els espais de diàleg i comunicació que els pares i mares tenen amb els nens i també va sorgir el que no tenen temps, en les intervencions es podia apreciar una diferència entre la teoria i la pràctica, o sigui el que deien no coincidía després amb el fer de cada dia. Al final de cada trobada s'intentava donar unes instruccions per tal que des de casa ajudessin al fer de l'escola per tal d'anar en una mateixa línia de treball. En la darrera trobada es va plantejar ja aprofundir més amb el tema de les dificultats de relació que té el grup explicant el treball que s'ha anat fent amb els nens i nenes, l'explicació del contracte i la graella d'autocontrol, ja que es va detectar que alguns pares no ho havien entés, se'ls va passar un trosset de video gravat d'una sessió. En aquella trobada van manifestar preocupació, però se'ls va demanar la col.laboració per part d'ells amb instruccions força clares amb la línia de valors de fer reflexionar introspectivament. Posteriorment hi ha hagut el rebot de qüestionament per part dels pares i mares mostrant rebuig al Projecte.

La valoració dels pares a la vista dels esdeveniments pot semblar negativa, però no crec que sigui així, doncs en el moment que es van sentir qüestionats es perquè potser van començar a plantejar-se seriosament les contradiccions i que potser calia implicar-se més en l'educació dels valors dels fills. La meua valoració, malgrat el sentiment de decepció inicial, és positiva doncs crec que a vegades per construir cal destruir petit murs que impedeixen veure-hi més clar.

3.3 – Avaluació Equip docent

L'equip directiu del centre va posar a debat el Projecte per tal de que el claustre es pronunciés sobre la continuïtat del Projecte. Una majoria de mestres van veure la conveniència d'anar fent extensiu el Projecte fins que ho arribi a fer tot el centre. També va haver-hi certes reticències degut a que per dur a terme aquest Projecte cal formació i això no tothom estava disposat a fer-ho. Es va constatar que cal conèixer més a fons tot el tema que envolta el Projecte, ja que es veu la implicació de la Intel·ligència Emocional, l'Educació de les Emocions, les Habilitats Socials, etc. i que cal fer un replantejament del currículum per tal de veure què ens preocupa i/o valorem més si la quantitat de continguts que transmetem als nens i nenes o el procés de fer persones. Val a dir que els problemes que darrerament han anat sorgint a fet sensibilitzar a molts mestres i veuen que cal fer alguna cosa, tan amb els nens com amb les famílies, doncs la desatenció d'aquestes vers els nens i nenes es fa patent cada dia més. Després també es veu la laxitud en posar límits i marcar unes normes que cal fer complir als nens i nenes i això provoca molts conflictes a l'aula doncs hi ha molts nens i nenes que no accepta les normes, que constantment les qüestiona o simplement se les salta. Així doncs:

- Per unanimitat es va votar a favor de continuar el Projecte de Valors el curs vinent, incorporant cada any un nivell més.
- Creació d'un departament d'Educació dels Valors per tal d'anar treballant entre l'equip docent aquest tema.

Diversos mestres van manifestar la voluntat de fer la formació necessària i de fer debats a nivell de professorat.

Les reunions amb els pares les continuarem, unificarem per cicles grups de pares i també s'organitzaran unes conferències amb persones expertes sobre aquest tema per tal de que els pares puguin anar veient què es fa en altres centres i fer-los veure la necessitat de treballar conjuntament pel bé dels nens i nenes.

3.4 - AUTOAVALUACIÓ

3.4.1. El treball amb els alumnes:

El treball realitzat amb els nens i nenes de P-3 ha sigut molt positiu i engrescador, nens tant petits i amb limitacions en el llenguatge per l'edat han anat entrant en la dinàmica de valorar els companys, apreciar les emocions d'aquests, estar alerta de quan passa alguna cosa a algú etc. Etc. I això fa adonar de lo positiu del Projecte i del treball realitzat. En aquest apartat el reforç de la tutora ha estat important per aconseguir aquests objectius, cal dir que sense l'aplicació al dia a dia a l'aula no s'hagués avançat tant. També cal deixar clar que cal potenciar més el treball amb el cos i el moviment, i saber fer l'aturada per fer posterior el treball de metacognició. Proposo pel proper curs incrementar les activitats de moviment.

Amb els alumnes de tercer, amb més possibilitats, el treball ha sigut gratificant i molt positiu, ells han apreciat el treball realitzat i crec, tot i ser un grup amb dificultats de relació entre ells, que s'han anat reduint els conflictes i han augmentat les situacions d'aturada i reflexió abans d'actuar i això és un indicador important de que el treball realitzat ha estat molt positiu. La tutora ha tingut un paper fonamental, doncs ha potenciat molt des de l'aula els valors que anàvem treballant en les sessions específiques i ha donat molta importància al treball realitzat. Cal dir que sense l'ajut d'aquesta no s'haguessin aconseguit els mateixos resultats.

Cal però, de cara a posteriors cursos de fer més activitats de moviment, crec que els vaig tenir massa assegurats. Aquest grup els convenia, ja que és molt dispers, però he de trobar tècniques de moviment i a partir d'aquest arribar a fer la contenció i la reflexió posterior.

3.4.2 - El treball amb els pares i mares

En cadascuna de les sessions s'anaven donant fulls d'avaluació i feien comentaris de com s'hi havien trobat etc. Tots sempre han estat molt positius. La darrera trobada se'ls va donar més exhaustiu i demanant si creien que valia la pena continuar-ho el proper curs. La resposta va ser unànime i alguns comentaris fets ja apuntaven propostes pel proper curs.

Amb els pares i mares de tercer ha estat més difícil doncs la dinàmica dels pares era de malfiança i això ha fet que entressin amb reticències i que al final se sentissin qüestionats. Cal millorar la comunicació amb ells, que vegin que no hi ha altra objectiu que el d'ajudar als nens i nenes a créixer amb uns valors humans de companyerisme i de persones sensibles i que en aquesta tasca i hem d'estar tots implicats, ells i nosaltres. Intentarem buscar una estratègia per poder continuar el Projecte el proper curs.

La meva valoració és molt positiva, hi ha hagut un grup de pares i mares molt interessats i a l'escola se n'ha parlat del tema. Cal tenir en compte que és el primer any que es fa, és una cosa molt nova i per a molts una mica sorprenent.

4- CONCLUSIONS I PROPOSTES CURS VINENT

Tant jo com molts companys de l'equip docent del centre on s'ha posat en marxa aquest Projecte, creiem en les possibilitats que té, per això el proper curs s'anirà ampliant i millorant, en primer lloc perquè l'experiència sempre fa aportacions positives i després pels intercanvis amb altres centres, ja que s'intentarà estar en contacte amb altres mestres que realitzin experiències semblants a més de les aportacions que els mestres que faran la formació anirà fent.

Les programacions d'activitats estan totes fetes. Per això el proper curs es pot fer a P-3 i a P-4. Caldria però, que les mestres de parvulari fessin algun de formació per tal d'aprendre el mètode de treball i després buscar estones de coordinació amb mi per tal d'anar explicant la programació.

Caldria reservar en el meu horari una tarda per continuar el treball encetat a 4rt. A 3r. la Núria podria aplicar la programació a les assemblees, doncs ella ja ha vist com anava i s'ha apuntat a un curs aquest estiu.

La part de pares l'assumeixo jo voluntàriament, però amb variacions. Els pares i mares d'infantil agrupar-los. I els pares i mares de 3r i 4rt.també. Cal replantejar el treball amb els pares a cicle mig. Cal rebaixar plantejaments, treballar coses més pràctiques amb fets concrets i buscar canals de comunicació fàcils i assequibles. No obstant, crec que els pares i mares de 4rt.per la seva història, la continuació del Projecte, no serà gens fàcil, malgrat tot, cal fer-ho.

5 – PROGRAMACIONS

5.1 – PROGRAMACIONS P- 4

PROGRAMACIÓ D'EDUCACIÓ EN VALORS PER P-4

Continuïtat del Projecte iniciat a P-3

PRIMER TRIMESTRE

Bloc que es treballa	Temàtica	Activitats
Educació	Les emocions	Recordar les emocions que s'havien treballat el curs

Emocional	bàsiques treballades	<p>passat: content, enfadat, fent adonar que són oposades una de l'altre. Treballar la diferència entre trist i enfadat i recordar la vergonya que comporta i que ens fa sentir a dins.</p> <p>Utilitzar les caretes i les imatges</p>
Habilitats Cognitives	Seguir el fil d'una història i les emocions que comporten certes situacions	<p>Explicar el conte de l'Aladí recordant que la Marieta Janina ha anat a Pèrsia i ens ha portat aquesta història.</p> <ul style="list-style-type: none"> - perquè té aquest títol aquest conte? - Abans de que s'acabi han de proposar finals, com pensen que acaba i si el saben, es pot canviar el final? - Com hagués pogut solucionar alguns problemes l'Aladí si no hagués fregat la llàntia. - Com seria el conte de l'Aladí si ens l'hagués explicat la seva mare. - Com ens imaginem que és el geni? <p>Quines emocions ha tingut l'Aladí, com s'ha sentit.</p>
Educació Emocional	Gaudir d'una música i apreciar les emocions que ens pot fer sentir	<p>Escoltar una música i després explicar com ens fa sentir si ens fa sentir tranquils o nerviosos, contents o enfadats, tristos... I si recorden alguna música que quan la senten els fa sentir d'una manera especial (records)</p>
Habilitats Socials	Representar situacions i treballar la solidaritat	<p>Escenificar una situació per treballar la solidaritat entre ells.</p> <p>Un nen surt de casa molt de pressa perquè és tard i amb les presses oliveda tancar la cartera, amb això pel camí cau al terra l'esmorzar i no s'adonen. uan arriba l'hora d'esmorzar de l'escola veu que no el porta. Plantejar la qüestió als nens i nenes què passarà? Com es pot resoldre aquest problema?</p>
Educació Emocional	Relaxació, respiració i gaudir de la situació	<p>Ensenyar relaxació, respiració i relaxació.</p> <p>Després dir com s'han sentit . Sense activar-nos relaxadament escoltarem un conte dels de Emocions i Sentiments Blai el xai</p>
Habilitats Cognitives	Gust per l'art	<p>Mirar el quadre El tren del Kandinski i fer hipòtesis de que devia voler pintar es farà memòria del que van mirar el curs passat i compararan aquest amb l'anterior, és més fàcil o més difícil saber què volia pintar el pintor?</p> <p>Fer un dibuix , d'alguna cosa que els recordi un moment agradable, les vacances, una sortida, un joc amb un amic.....</p> <p>Prèviament ho treballarem em en Guillem i farem una composició en relleu.</p>
Habilitats Cognitives	Capacitat d'observació i situació a	<p>Posar una sèrie d'objectes seguint un ordre, verbalitzaran els objectes que hi ha . En Guillem les tocarà. Després es taparan amb un drap i se'n traurà</p>

	l'espai	una i es destaparan. Han d'endevinar quina peça falta, però ho pensaran i ho guardaran en el seu cap mentre el Guillem ho toca per saber quina falta. Després ho anirem dient.
Educació Emocional	Aprendre a dir les coses bones que té cadescú.	Apreciar com ens sentim quan ens diuen coses agradables. Fer la imitació de quan dues persones es troben i estan contentes de veure's i es diuen coses agradables i després per contrast quan dues persones s'enfaden què passa. Què hem de fer quan ens enfadem amb un company ells han d'anar dient coses que es poden fer per solucionar el problema. Acabar fent un joc d'abraçades dient-se coses agradables.
Habilitats Cognitives	Relacionar causa amb conseqüència	Anticipar conseqüències: Què passaria si: -Ens despistem i en comptes de dilluns pensem que es diumenge -anem amb sabatilles a l'escola. - al matí ens vestim tan adormits que ens hem oblidat de posar-nos els mitjons. - algú s'oblida de dir que ens quedem a dinar i no ens han comptat. - el rellotge de la mestra s'atura i no s'adona que es l'hora de plegar i continuem treballant. - ens han convidat a una festa a casa d'un amic i hem oblidat el dia.
Educació Emocional	Adonar-se de com es va canviant amb el pas del temps.	Portar fotografies de quan eren bebès i fer-ne una ara per grups de tres o quatre i les compararem. Què ha passat? Perquè canviem tant? Com serem d'aquí a uns anys? Com ens agradaria ser? Què ens agradaria fer de grans?
Habilitats Cognitives	Diferenciar les coses possibles de les impossibles.	És possible o és probable. - que una tortuga parli - que un senyor es torni nen petit - que s'aturi el temps - que l'aniversari de l'any vinent faci un any menys. - Que els arbres creixin cap avall. - Que una rodona sigui quadrada. - Que una cosa sigui gran i petita a l'hora. Hi ha coses que poden passar? Pensem coses difícils però que poden passar.
Habilitats Cognitives	Observar els núvols i buscar semblances per la forma.	Sortir al pati a mirar el cel els núvols i les seves formes ens faran pensar amb coses que ens recorden les seves formes. En Guillem li explicarem i ho prepararem abans amb

		trossos de cotó fluix.
Habilitats Cognitives Educació Emocional.	Utilitzar el llenguatge fent comparacions	Aprendre a fer metàfores tot utilitzant les comparacions. Estic tant content com..... Estic m'agrada venir a l'escola com l'ocell pujar-se als arbres
Avaluació	Utilitzar el llenguatge per fer una apreciació personal del treball realitzar.	Utilitzar l'aprenentatge de metàfores per fer l'avaluació del treball realitzat. M'agrada fer aquest treball No m'agrada. El que m'ha agradat més és El que m'ha agradat menys és.
SEGON TRIMESTRE		
Educació Emocional	Apreciar el valor de l'amistat.	Els amics. Què passa quan algú no té amics. Quan tenim vacances i no veiem els amics, tenim ganes de veure'ls. Que els telefonem? Ens conviden a anar a casa dels altres a jugar? Els pares i mares ens ajuden a fer aquestes coses? Els ho hem demanat alguna vegada? Que tenen amics ells? Que s'expliquen les coses? Ens hi enfadem a vegades amb els amics.
Educació Emocional		Dibuixar la cara de content, enfadat, trist i vergonyós. I se la posaran amb un adhesiu la tarja de com se senten Què han de fer, quan veuen que algú no se sent bé. En Guillem ho farà en relleu
Educació Emocional	Tractar el sentiment de por.	Explicar el conte del Pere sense Por lligat a la Marieta Janina que ha anat al país de les muntanyes. Parlar de la Por què fa sentir la por i perquè la patim, què hem de fer quan tenim por. Cal aprendre a controlar la por i a dir-ho explicar-ho als pares i altres persones grans que tenim al costat. Tenen por els grans? És la mateixa por que tenen els nens.
Habilitats Cognitives	Saber perquè serveixen les coses i trobar el llenguatge adequat per dir-ho.	Donar cartronets amb imatges d'objectes de la vida quotidiana i un nen o nena enceta la frase ensenyant el dibuix i li pregunta a un altre : Les cadires serveixen per..... i l'altre respon. En Guillem li donarem objectes petits en volum que pugui saber què és tocant-ho.
Educació Emocional	Saber parlar dels propis sentiments i	Verbalitzar els sentiments que provoquen diferents situacions: - quan s'està jugant molt bé amb un amic o

	emocions.	<p>amiga.</p> <ul style="list-style-type: none"> - quan un es perd per un lloc que no coneix. - A la nit quan està tot fosc i no se sent ningú - Quan el pare o la mare ens desperta al matí amb un petó. - Quan em feliciten pel meu aniversari - Quan em diuen que sóc lleig. - Quan em diuen que he fet molt bé una cosa. - M'he estat aguantant molta estona el pipí i al final s'ha escapat. - .....
Habilitats Cognitives	Utilitzar el llenguatge correcte per dir les qualitats dels objectes.	Un nen o nena dirà el nom d'un objecte (imatges) i un altre dirà 2 o 3 característiques per exemple: Ou: rodó, es trenca, en menja.
Educació Emocional Habilitats Cognitives.	Gaudir de la música i recordar situacions viscudes.	Escoltar una música fent relaxació i després dir com se senten. Ens recorda alguna cosa aquesta música? Hem sentit algun instrument que identifiquem? Quin és? Sabem com és, és de corda, de vent, de metall o de fusta..... està en una orquestra.....
Habilitats Cognitives	Apreciar semblances i diferències i utilitzar el llenguatge adequat.	Què tenen en comú: <ul style="list-style-type: none"> - un quadrat i un rectangle - uns mitjons i uns guants - tomàquets i maduixes - dinosaures i elefants - ampolles i gots - avions i àngels - balenes i vaques - orelles i micròfons - cinturons i tirants - camells i vaixells
Educació Emocional	Saber i dir les semblances i diferències	<p>Què tenen en comú: Un amic i un germà Una festa i un diumenge L'escola i la casa</p> <p>Els avis i els tiets La mestra i la mare L'alegria i cantar Cantar i riure Jugar i riure Plorar i enfadar-se Estar de malhumor i enfadat</p>
Educació Emocional	Treballar les capacitats de relació social.	Com ho fem per fer amics: Que ho expliquin, reconèixer què comporta l'amistat, posar exemples i contraexemples per veure que diuen

	Valorar l'amistat.	. Ens ha d'ajudar? Ens defensa? No ens agrada gens fer coses junts? No ens agrada gens anar a casa d'ell? Ens deixem les coses? O ens les prenem? Compartim coses? Etc.etc.
Habilitats Cognitives	Gust per l'art Capacitat d'observació	Ensenyar el quadre del cavall del Kandinski que hi veuen i què diuen de les figures, colors, com està pintat, perquè ho ha fet d'aquesta manera el pintor, li podem preguntar? Per en Guillem ho treballarem prèviament i farem una maqueta
Habilitats Cognitives	Apreciar les qualitats dels objectes per la forma exterior.	Comparar i contrastar sense entrar en valors. Veure que es pot comparar d'objectes, ensenyar objectes i dir les semblants i diferències entre ells. En canvi quan comparem persones ja és una altra cosa, com ens fa sentir quan diuen que en.... És més alt que tal..... O que la ....és més baixeta que..... què tal.... És més rossa què..... Fer adonar que no ens ha de fer sentir malament i en tot cas poder dir que no ens agrada que ens diguin o que hem d'entendre que això no vol dir res que cadascú és com és i que tots tenim coses bones. Anar-se dient coses agradables entre ells.
Habilitats Cognitives Educació Emocional	Treballar els contraris de diferents qualitats.	Trobar els contraris: Alt, gran, dur, aterridor, dèbil, veloç, dolç, preparat, cansat, ventós, ràpid, rialler, fàcil, infeliç, apressat, diminut, avorrit, suau, bo, trist.
Filosofia Educació Emocional.	Establir comparacions entre els personatges dels contes coneguts.	Comparar els personatges dels contes, el sací és més gran que el Patufet..... En Patufet és menys.... Que l'Aladí. La Bella Dorment és més..... que l'Aladí. La Bella Dorment és menys.....que la Gallina Lina.
Avaluació		Què els ha agradat més del que han fet. Què els ha agradat menys. Fer metàfores m'ha agradat tant com la xocolata. És divertit com una cançó.....
TERCER TRIMESTRE		
Habilitats Cognitives	Atenció, utilització del llenguatge i saber dir les qualitats dels	Explicar el conte La Gallina Lina. Dir-los-hi que escoltin bé que després entre tots l'han de tornar a explicar i surten molts personatges. Un cop acabat el conte el tornem a explicar però són ells que van dient cadascun dels personatges que van

	personatges	<p>sortint.</p> <p>Després pensaran una qualitat que tingui cadascun dels personatges que van sortint. Per exemple la gallina se l'aprecia molt perquè pon ous i deixa que els agafin les persones per menjar-se'ls. El gall canta al matí i ens fa de despertador.....</p>
Habilitats Cognitives	El llenguatge per definir objectes.	<p>Iniciar a aprendre a definir.</p> <p>Muntarem un joc donant un cartronet amb un dibuix a un nen que es posa al centre de la rotllana o al costat de la mestra per tal que el pugui ajudar. Els altres no saben quin dibuix té al cartronet i ell ha d'anar definint l'objecte començant pel grup general dels objectes als que pertany, per exemple si és una taula començarà dient que és un moble que té quatre potes, és de fusta generalment, serveix per.....</p> <p>Els altres nens i nenes quan creguin que saben què és aixequen el dit i quan se'ls dóna la paraula ho diuen. Aniran passant tots.</p> <p>En Guillem se li donarà un objecte</p>
Educació Emocional i Habilitats Socials	Situacions habituals i treballar la resolució dels problemes.	<p>Veure les diferents situacions que es donen entre ells i anar trobant maneres de resoldre els problemes</p> <ul style="list-style-type: none"> - Al pati un company m'empeny. - Una companya em dóna un cop de pilota. - He anat a buscar una pala i una galleda i ja no en queda cap. - Vull jugar amb aquell grup que s'han muntat un joc molt divertit i no em deixen - La meva millor amiga s'ha enfadat amb mi.
Habilitats Cognitives Educació Emocional	Gaudir de la música	<p>Escoltar una música per exemple Un Americano en Paris del Guerswin</p> <p>Primer fer relaxació i després disposar-se a escoltar la música. Pensar coses que suggereix aquella música i si s'ha sentit el so d'algun instrument especial separatament del gruix de l'orquestra. Un cop acabada l'audició els nens i nenes aniran dient les coses que els ha suggerit la música.</p>
Habilitats Socials	Complementar ietat amb els companys.	<p>Muntar el cuc i fer-los passar per dins han de mirar bé perquè trobaran un objecte, però que no està complet. Quan han passat tots han de trobar el company o companya que té la part que els falta a ells.</p> <p>Mitja capsa, capsa del cassette i la cinta, telèfon i l'auricular, mitja pilota, carcassa del cotxe i les rodes, punxó i la felpa, un cavall i les potes, ...</p> <p>Un cop aparellats han de veure si amb els objectes trobats tenen alguna unitat i poden muntar alguna cosa.</p> <p>En Guillem abans li mostrarem el cuc i li explicarem que ha d'anar palpant més o menys cap a la meitat</p>

		fins que trobi l'objecte.	
Educació Emocional	Saber trobar les emocions alternatives.	Aprendre a fer l'aturada de les situacions que passen i trobar alternatives positives. Un cop dit això aniran dient coses que pensen que ens ajudin a: Fer-nos passar la por A deixar de riure quan ja s'ha acabat A parar de cantar quan ja s'acabi la cançó No cal que deixin d'estar alegres si això no ens fa distreure d'altres coses que estan fent. A no estar tristos A no estar més enfadats.	
Habilitats Cognitives	Gaudir de l'art.	Mirar el quadre La taula de Miró Elements que hi ha, són els que habitualment trobem en una taula. Com estan posats. Quina idea ens dóna. És així com són, o com s'ho ha imaginat el pintor. Anar situant cada cosa en l'espai del quadre, que hi ha a dalt, a baix al mig, en primer terme al fons, a la dreta de dalt, a la dreta de baix..... Com ho representariem nosaltres. Dibuixar la taula de menjar amb el menjar de casa nostra. Em en Guillem ho treballarem abans i farem una maqueta perquè es faci la idea del que hi ha.	
Educació Emocional	Tolerància a la frustració	Treballar la Frustració. Pensarem com ens sentim quan desitgem molt una cosa i no podem pas fer-la o tenir-la, què hem de fer? - Ens han regalat un caramel just al moment d'entrar a l'escola i sabem que no ens el podem menjar ara perquè cal posar-se a treballar. - M'han convidat a una festa d'aniversari i resulta que estic malalt amb febre al llit i no puc anar-hi. - A l'escola demà tenim programada una sortida a veure animals que ens agrada molt a tots i plou i no hi podem anar. - M'han regalat una joguina que m'agrada molt i resulta que cau a terra i es trenca. - Havíem dit amb els pares que diumenge aniríem al cinema a veure les aventures de Nemo i resulta que cinc minuts abans de marxar de casa truquen a la porta i són els avis que ens venen a veure tots contents doncs fa dies que no ens veiem.	
Habilitats Socials	Raonar les normes	Jugar a fer al revés. Qui és més important el que va primer o el que va últim? Per què hi ha unes normes que tots hem de complir? Què passaria si no existissin aquestes normes i tothom fes allò que volgués? Avui com és el dia del revés, que hem girat les coses, resulta que les normes s'han capgirat i ens imaginem	

		<p>què passaria si:</p> <ul style="list-style-type: none"> - En comptes de recollir quan acabem una feina, escampem. - En comptes d'escoltar el que explica la mestra tots parlem i cridem i ningú l'escolta. - Si en comptes de fer de mestra una senyora gran ho fa un nen o una nena i les persones grans són els alumnes que aprenen. - Si en comptes d'aprendre a fer coses noves, cada dia n'oblidem una de les que hem parés. - Si en comptes de posar-nos a treballar tots a les 9 quan entrem cadascú arriba a l'hora que vol. - Si en comptes de dinar tots a la mateixa hora cadascú va a dinar quan té gana. - Si en comptes d'estar junts a la classe tots els que tenim la mateixa edat estam barrejats.....
Filosofia Habilitats Cognitives	Classificar-se tot trobant el grup al que pertany	<p>Joc, donarem a cada nen i nena un cartronet amb un dibuix i ells han de trobar a quin grup pertany i ajuntar-se tots els que formin part del mateix grup: fruites, animals, mobles, vehicles, plantes, eines, ...</p> <p>Els han de descobrir a quin grup pertanyen.</p> <p>Posar a la paret de cada racó de l'aula l'indicador de trobada dels grups (tarja de colors)</p>
Educació Emocional	Reconeixement de les emocions	<p>Donar-los una imatge d'una persona que té una emoció i ells han de dir quina emoció té i que li deu passar que mostra aquella emoció.</p> <p>Després al revés, els explicarem una situació i ells han de dir l'emoció que correspon. Han de saber trobar els indicadors emocionals físics.</p>
Avaluació		<p>Amb metàfores han de dir si s'han sentit bé en el grup i les activitats que hem fet.</p> <p>M'he sentit tan bé com quan jugo amb els meus amics o amigues.</p> <p>M'ha agradat tan com quan veig una pel·lícula de dibuixos.....</p>

5.2 – PROGRAMACIONS P-5

PROGRAMACIÓ D'EDUCACIÓ EN VALORS PER P-5

Continuïtat del Projecte iniciat a P-3 i continuat a P-4

PRIMER TRIMESTRE

Bloc que es	Temàtica	Activitats
-------------	----------	------------

treballa		
Filosofia	Explicar conte	Iniciar el ritual i explicar el conte de la Bella dorment
Filosofia	Imaginar i recrear	A partir del conte explicat recrearem els personatges imaginant que són diferents. Recrearem el conte a partir de la imaginació dels nens i nenes imaginant coses dels personatges, introduint personatges nous, canviant els típics, canviarem el marc....etc. Amb materials de reciclatge confeccionarem un mural que tingui un tema clar. Els nens i nenes es disfressaran i representaran personatges inventats que s'adiguin amb el paisatge
Filosofia	Lloc per imaginar	La poltrona d'imaginar. Disfressarem una cadira i la farem en forma de tron que serà el lloc des d'on podrem imaginar i el nen o nena que seu en aquesta poltrona pot imaginar i inventa contes que explicarà als altres.
Filosofia Habilitats Cognitives	Classificar segons diversos atributs	Donem als nens i nenes diferents peces dels blocs lògics i els han d'agrupar : primer per colors, després per formes i en tercer lloc per temen. I que vagin observant que cada cop es van quedant menys i al final que vegin que els que compleixen els requisits són pocs. Es pot fer un paral·lelisme d'això intentant definir-se cadascun d'ells i veient que cadascun és element únic.
Filosofia Habilitats Cognitives	Seriar	Donar-los als nens i nenes una imatge d'un objecte o els enganxem un gomet. Després es farà la sèrie a la pissarra o s'explicarà amb imatges que ells ho vegin i que s'organitzin per tal de col·locar-se fent ells una sèrie.
Filosofia Habilitats Cognitives	Ordenar	Presentar les vinyetes d'una història i ells han d'indicar quina va primer quina en segon lloc etc. Fins a refer la història.
Educació Emocional	Dibuixar expressions	Dibuixar i pintar les diferents expressions d'emocions més habituals. Fer una bossa amb cartolina amb el nom i posarem les diferents cares a dins.
Educació Emocional	Percepció de l'estat d'ànim i/o emoció i verbalitzar-ho	Buscarem a la bossa de les emocions quina emoció sentim avui i ens la col·locarem en un lloc visible. Explicant el perquè estem d'aquella manera.
Educació Emocional	Ensenyar a fer introspecció	Explicar el conte de la tortuga que quan té un perill es fica a dins la closca per tal de reflexionar o pensar en actitud activa que ha de prendre per tal de que quan surti haurà d'afrontar el perill o el problema i actuar per tal de solucionar el problema.
Educació Emocional	Creació per obsequiar a un	Donar als nens i nenes material per fer una figura o un dibuix que després regalaran a un company

	amic o company	del seu agrad, tots han de regalar el que han fet a un altre company.
Educació Emocional	L'expressió amb les mans	<p>Fer una demostració de la importància que tenen les mans a l'hora d'expressar-se. Per exemple saludar-se, cridar-se.... aniran passejant per la sala i a un senyal (picar de mans) s'aturen i amb el company manifesten un missatge amb les mans per exemple, tinc por, estic content, estic enfadat, vine a jugar amb mi, deixa'm jugar amb tu, adéu, anem a passeig.....</p> <p>Fer una activitat estirats per parelles, panxa amunt i tocant-se els caps, tocant les mans del company o companya, es diran hola! Es tocaran les mans per notar com són, amb les mans es transmetran missatges, que estan bé, si vol ballar, pessigolles...</p>
Educació Emocional Habilitats Socials	Abordatge de situacions	<p>Escenificar situacions:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a un nen li cau un objecte i un altre li recull i li dóna, li diu té, l'altre ha de contestar gràcies. - Un entra a l'aula ha de picar abans d'entrar i dir bon dia o bona tarda, la Lluïsa m'ha dit que..... - Un nen té un conte molt bonic el company el veu i li demana si li deixa mirar..... - Dos estan a punt de pujar al tobogan però l'escala només és d'un el que és ben educat deixa passar a l'altra, però si ha arribat primer li ha de dir: jo he arribat primer, de bones maneres i l'altre ha d'acceptar-ho. - Vols dir-li una cosa urgent a la mestra, però en aquell moment està ocupada parlant amb una altra mestra. T'has d'esperar una mica i quan acabi li ho podràs dir. - Un nen ha portat una joguina molt bonica a classe i ens agradaria jugar amb ell i la seva joguina. Li demanarem que em deixes jugar amb tu i la teva joguina nova? - Quan molts nens i nenes em demanen la joguina que he portat a classe per jugar, què he de fer? Posar ordre i dir qui va primer qui va segon etc. Els més amics han de seguir l'ordre igual que tothom.
Avaluació		Agafaran un objecte d'una capsa i faran una comparació com si fessin una metàfora (p.e. m'ha agradat tant com jugar a pilota amb els meus

		amics, no m'ha agradat gaire, com esperar quan vull dir alguna cosa....) per dir si els ha agradat el que hem fet i si creuen que han après força.
	SEGON TRIMESTRE	
Filosofia Educació Emocional	Associar una imatge a una emoció.	Retalls de revistes: posar un paper d'embalar gran i dir una qualitat, per exemple bonic, agradable, ...etc. els nens i les nenes han de triar la imatge que els suggereix aquella paraula i enganxar-la al mural fent entre tots un col.lage. Després han de deduir quina era la paraula que unia totes les imatges i escriure-la
Filosofia Habilitats Cognitives i Ed. Emocional	Conversar	Organitzar una conversa de dos en dos, s'han d'anar preguntant coses, per exemple: - com es diu la teva mare? - quants anys té? - tens germans? - com es diuen els teus avis? - viuen a Badalona?.....
Filosofia Educació Emocional	Percepció de les actituds dels altres i de la pròpia.	Escenificar per parelles les escenes següents: - Un/a nen/a de la classe comparteix el berenar amb un/a altre/a. - Un conill no vol cap altre conill a la seva gàbia. - Un gat no vol compartir un plat de llet amb un altre gat. - Un cavall no vol compartir el gra amb cap altre animal. - Un nen no vol compartir el llibre de contes amb altres nens o nenes..... Els altres han d'endevinar quins de les escenes representa ser egoista.
Filosofia Habilitats Cognitives	Associar i trobar trets comuns de diferents objectes.	Què tenen en comú: Uns patins i una bicicleta Una cartera i un barret Un cotxe i tren Un paper i un tros de roba Una gallina i un gos Un tros de pa i una samarreta Uns mitjons i unes calcetes Un llapis i una taula Un paraigües i un parasol Un telèfon i un ordinador Un llibre i una peli.
Filosofia Educació Emocional Habilitats Cognitives	Analitzar un conte	Explicar el conte del Casament del Sol i de la Lluna del llibre de contes del mon. (Annex) i fer conversa de quines emocions i sentiments hi surten i després veure quins possibles problemes també hi poden haver. Analitzar la situació per

		trobar les possibles solucions que ells veuen.
Educació Emocional	Autoconeixement	Fer-los adonar que quan alguna cosa ens preocupa , comencem a donar-li voltes al cap perquè ens invadeix l'emoció i ens costa molt dominar aquests pensaments, i aquests pensaments dominen les nostres accions moltes vegades desafortunades perquè el pensament molts cops se'n va lluny de la realitat quan està portat per emocions molt fortes i això hem de procurar que no passi, per això és important conèixer-nos i saber com hem d'actuar quan ens passen coses. Posar exemples de situacions que passen que ens provoquen emocions molt fortes i què passa en el nostre cap i com hem de controlar aquests pensaments.(exemple quan has marxat de casa la mare s'ha enfadat, a l'hora de pati m'he barallat amb el o la millor amiga, he perdut un objecte que em van regalar i que per a mi té molt de valor.....
Educació Emocional.	Autoconeixement i saber diferenciar les bones accions de les fetes impulsivament.	Gestió de les Emocions. Amb els exemples anteriors veure com hem de fer per resoldre els problemes de les emocions que ens invadeixen, autocontrolar-nos que passa primer per conèixer-nos bé i no fer nosaltres als altres allò que no ens agrada que ens facin els altres. Parlar de que allò que no t'agrada per tu no t'ha d'agradar per ningú. Es poden aprofitar situacions que passen a la classe habitualment entre ells. Donar les alternatives a les situacions impulsives o dir la situació i com actua un impulsiu sense pensar-ho i com cal actuar si ho pensem abans.
Educació Emocional	Reconeixement de les expressions que manifesten emocions.	Què sents i quina cara fas quan: <ul style="list-style-type: none"> - Sents un bon acudit - Seus damunt una xinxeta - Veus que un busca-raons es fica amb un amic teu. - Veus un fantasma. - Et dones un cop a l'os de la música. - Et castiguen després de l'escola. - Veus la cua del teu peixet que surt d'entre les dents d'un gat. - Toques una granota. - T'adones que ets a l'escola amb pijama
Habilitats Socials	Simbolització compartida.	Joc. En grups de tres inventar una escultura i per això es pot adoptar la posició que es vulgui, però s'han de mantenir perquè els altres puguin veure-ho i després explicar que significa aquella escultura o què vol ser.

Habilitats Socials	Aprendre anar de visita.	<p>Fer una ficció de que anem de visita a casa d'uns amics dels avis que són unes persones grans que a casa no tenen joguines cal primer dir com ens hem de comportar en els diferents moments:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a l'arribada. - Entremig de la visita - Al comiat <p>Verbalitzar situacions que ens fan sentir incòmodes i perquè i veure si és necessari o no que aprenguem a anar a tots els llocs.</p>
Filosofia	Aprendre a mirar un quadre.	Mirem un quadre imaginari, pot ser el de les escales de l'Heisxer o el de la finestra del Magreed. Que vagin observant i dient què hi veuen de real i què d'imaginari. Què deu haver volgut expressar el pintor.
Filosofia	Representar les emocions que provoca una música.	Primer posar una música per inspirar i amb la música de fons cadascú dibuixa i pinta el que la música li inspira. Cal ajudar-los explicant que escoltin el seu interior les emocions que els produeix aquella música, records etc. Després han d'explicar als altres el que ha volgut expressar.
Avaluació		Dir metàfores sobre si els ha agradat el treball que s'ha fet i si creuen que els ha servit. Per exemple m'ha agradat tan com un gelat i m'ha servit per aprendre a ser persona com l'avi.....
	TERCER TRIMESTRE	
Filosofia Habilitats Cognitives	Donar instruccions	Surt un nen o nena de la classe, el o la mestra fa un dibuix a la pissarra a partir de les ordres que van dient ens propis nens. Cadascun diu una ordre. Després es tapa i entra el o la nena que ha sortit de la classe i se li tornen a donar les ordres i cal veure si surt igual o no. Escriure les ordres per tal de que siguin les mateixes.
Filosofia Educació Emocional	Emocions relacionades amb els colors.	Amb papers de colors fer explicar als nens i nenes quins sentiments els provoquen, per exemple el vermell, el blau, els colors clars, els foscos.. Aquests papers després es poden decorar. Per motivar l'activitat es poden passar diapositives de colors i llum a la classe per crear una atmosfera que relacioni l'ambient amb les sensacions.
Educació Emocional	Observar actituds	<p>Què vol dir ser pacient, tenir paciència amb els altres?</p> <p>Explicar situacions en les que cal tenir paciència.</p> <p>Per què hem de tenir paciència amb els altres?</p> <p>Ens en tenen a nosaltres de paciència?</p> <p>Per què demanem que ens tinguin paciència?</p> <p>Què volem aconseguir? Per qui hem de tenir</p>

		<p>paciència?</p> <p>No n'hem de tenir una mica per tothom?</p> <p>Què passa quan no tenim paciència? Què fem i en que ens convertim?</p>
Educació Emocional	Autocontrol de les emocions.	<p>Aprendre a controlar-se. Una parella de voluntaris surten i es tracta de fer riure els altres, aquests han de controlar el riure i no han de riure, els que riguin queden eliminats i hauran de pagar una penyora que després per desempenyorar-la hauran de fer una altra prova.</p>
Habilitats Socials	Aprendre a comportar-se	<p>Fer la representació d'anar a comprar, uns fan de botiguers, un altre de persona que està a la botiga comprant, i tres fan de pare, mare i nen o nena. Primer farà de nen o nena ben educat que entre a la botiga, saluda, es comporta, pregunta, li donen coses i ell diu gràcies...etc. i després farà de nen o nena mal educat, tot el contrari de l'anterior. Després farà la conversa de quina manera veuen ells que és la millor d'anar pel món.</p>
Educació Emocional	Identificació de les emocions en fotografies.	<p>Identificar les emocions de diferents imatges fotogràfiques. Explicar l'emoció que demostra aquella persona i fer la hipòtesi de què li deu passar que tingui aquella emoció.</p>
Educació Emocional	Verbalitzar les pròpies emocions.	<p>Han de penjar-se el distintiu de com se senten. Per parelles faran la conversa explicant-se com se senten i perquè. Aniran canviant de parella. Després els que hagin posat alguna emoció extrema explicaran que els passa, perquè se senten d'aquella manera.</p>
Educació Emocional	Valorar els germans.	<p>Sentiments que ens fan sentir els germans. A partir d'una història inventada de les tres bessones que són tres que han de compartir pràcticament tot, des del pare i la mare, fins les joguines, l'habitació, la roba....etc. ara bé, també hi ha coses que no han de compartir com és el nom, els amics etc. I també comporta moltes coses positives, com tenir sempre algú al costat amb qui jugar, amb qui explicar coses ....etc. A partir d'això fer conversa per tal de que puguin anar dient aquelles qüestions dels germans que els neguitegen i fer-los adonar que tot té de bo.</p>
Habilitats Socials	Cercar bona relació amb els companys.	<p>Quin nivell d'entesa tens amb els companys?</p> <p>Quins són els problemes que sorgeixen entre els o les companys/es de la classe?</p> <p>Conversa: sabem compartir les coses, ens ajudem, perquè n'hi ha que sempre volen ser els primers? A l'hora de jugar hi ha nens o nenes que són molts brutus que donen cops sense voler, però han de parar més atenció i s'han de deixar</p>

		avisar i parar quan estan esverats.etc. Cal que l'avisin? Quines solucions veuen per tal de solucionar els problemes que van sorgint?
Educació Emocional	Empatia	Saber-se posar al lloc de l'altre. Quan algun company té un problema, sabem posar-nos en el seu lloc per entendre què li passa i com se sent? Posar exemples de situacions viscudes i veure si han sabut reaccionar empàticament.
Educació Emocional	Reflexionar les conseqüències de les nostres accions o omissions.	Plantejar una situació per tal d'aprendre a avançar conseqüències. L'altre dia una companya va venir a casa a jugar i a l'hora de marxar es va despistar i es va oblidar la cartera i a dins hi havia una nota d'un avís pel dia següent. Què hem de fer? Què passarà si no fem res? Si els grans no fan res, què hem de fer nosaltres?
Avaluació		Fer un dibuix que representi si els ha agradat la feina feta , després enganxar en un requadre un gomet verd si creuen que han après a ser més persones o un gomet vermell si creuen que no han après res de nou que ja ho sabien tot.

5.3 - PROGRAMACIONS QUART DE PRIMÀRIA

PROGRAMACIÓ D'ACTIVITATS PER QUART CURS 2004/05

Premises a tenir en compte:

La programació que a continuació es detalla fa un procés per arribar a potenciar el Creixement Personal dels alumnes i arribar a aconseguir que aquest grup d'alumnes siguin persones que se sentin bé amb ells mateixos, comprenguin els altres i tinguin recursos per la bona convivència , en definitiva siguin capaços de gaudir del que estan fent i en general els creï satisfacció en el fer de cada dia. Per això les activitats seguiran el procés següent:

1 - Activitats de Pensament (Habilitats cognitives) per tal que el raonament i la reflexió no passin davant de l'acció, sinó que aquest primer controli el segon i per tant ajudi a refrenar l'impuls i permeti actuar conscientment.

2 – Activitats d’Educació Emocional per tal de promoure l’autoconeixement, aprendre a gestionar les pròpies emocions, conèixer les dels altres i fer i reclamar valoracions adequades de les diferents situacions de la convivència, potenciar actituds de respecte, de tolerància, de comprensió i solidaritat.

3 – Acció, realització. Posar a la pràctica en el dia dia, tot el que s’ha anat treballant en els dos apartats anteriors, per tant a partir de trobar-se en les diferents situacions que ens porta el viure s’aniran generant unes Habilitats Socials que aniran informant si tot el que s’ha anat treballant, potser de forma més teòrica o en situacions més de ficció, són capaços de passar a l’aplicació que és en definitiva el motiu pel qual es fa i per tant anar veient com els dos apartats anteriors ajuden i potencien la millora que com a persones tots volem i ens crea satisfacció personal i estimula a seguir en aquest camí.

PRIMER TRIMESTRE

Bloc que es treu.	Temàtica	Activitats
Educació Emocional	Autoconeixement	Autoconeixement: Conversa entre dos o tres. Què em provoca sentiments de benestar? Tranquil·litat, estar de gust, gaudir de les situacions etc. Què em provoca sentiments de ràbia? Malhumor, revenja, què em fa sentir malament. Es farà una llista de cada grup, però després com a reflexió personal cada nen o nena farà a casa o en algun moment que tingui de tranquil·litat la llista personal.
Filosofia	Com ens expressem quan ens referim a nosaltres mateixos.	Parlar en primera persona, l’utilització del jo. Lectura del Capítol U de Kio i Gus. a) Suposem que la persona que parla és la Gus i no en Kio ¿Com estaria escrit el paràgraf? (p.ex. podria dir “En Kio és veí meu. El meu nom de debò és Augusta...” b) Suposem que la persona que parla en el següent paràgraf és el pare de la Gus. ¿Com estaria escrit el paràgraf? c) Pots inventar-te una frase en primera persona i després reescriure-la en segona i finalment en tercera?
Educació Emocional Filosofia	Autoconeixement	Qui sóc, com sóc i jo tinc una història Han de portar una fotografia d’ells que els agradi, poden estar amb amics, família, el gos etc. Quelcom que els recordi un bon moment passat. Explicaran als altres la situació que feien de què van disfrutar o el què els va fer sentir tan bé etc. Deures: El cap de setmana següent o durant

		<p>aquella setmana amb una càmera de fotos que tinguin o de cartró si no en tenen, han de fer una o dues fotografies d'allò que, lligat a ells els fa sentir millor, p.e. la seva habitació, uns amics, la família, el gos... i ho han d'explicar per escrit.</p> <p>Amb tot aquest material es farà un mural perquè cadascú pugui ensenyar als altres les seves fotografies.</p>
Educació Emocional Filosofia	<p>Concepte de Jo i diferenciar-lo del tu. Com a sentit de pertinença.</p>	<p>Meu/meva/meus/meves. Rellegir el Capítol U de Kio i Gus. Pla de discussió:</p> <ol style="list-style-type: none"> En Kio és propietari de la seva gata de la mateixa manera que ho és de les seves joguines? Les teves joguines són propietat teva?, ¿Pots fer-ne el que vulguis de les teves joguines? (p.ex. pots treure els pedals de la teva bici i provar d'anar-hi sense?) Pots donar per acabat el teus jocs si vols? Pots fer qualsevol cosa amb el teu gat? ¿Els animals que teniu a casa són part de la família? Els fills i els pares es pertanyen els uns als altres? El teu animal et pertany de la mateixa manera que tu pertanys a la teva família? Pot ser una persona mai, propietària d'una altra persona? Un animal pot ser propietari d'alguna cosa? Un animal pot ser amic teu? Si la Rita és amiga d'en Kio, ¿Pot ser també propietària d'un animal? <p>Una persona pot ser mai propietària d'un animal?</p>
Filosofia	<p>Diferenciar una cosa certa d'una incerta.</p>	<p>Què volem dir quan diem probablement? (fent referència a la lectura que vam llegir del Kio i Gus)</p> <ol style="list-style-type: none"> Que una cosa passi normalment, ¿vol dir que probablement tornarà a passar? Si una cosa passa de vegades, ¿és probable que passi de nou? Que una cosa no hagi passat mai ¿vol dir que no passarà mai? Que una cosa hagi passat sempre fins

		<p>ara, ¿vol dir que passarà sempre en el futur?</p> <p>e) Si una cosa ha passat rarament en el passat, ¿pot ser que passi freqüentment en el futur?</p> <p>f) Si una cosa passa de tant en tant, ¿es possible que, en el futur, passi sempre?</p>
Educació Emocional	<p>Adonar-se dels sentiments i/o emocions que els provoca certes En situacions</p>	<p>Adonar-se que una mateixa situació potser generen sentiments diferents a les persones que el viuen.</p> <p>De la llista de situacions següents demanar que aixequin la mà els que els fa estar tristos, i després els que no els fa estar tristos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - quan es diuen coses a l'orella i no m'ho deixen sentir - quan diuen que "no m'estan amics o amigues - quan els amics em diuen que jo no jugo - quan no em compren la joguina que vull - quan em fan acabar tot el dinar - quan es riuen de mi - quan estic malalt - quan els pares em renyen - quan els mestres em renyen - quan he perdut una cosa molt important per a mi
Educació Emocionsl	<p>Diferenciar conductes de emocions i adonar-se que la resposta a una conducta es pot controlar si es té la capacitat de pensar abans d'actuar.</p>	<p>Diferència entre emocions i conductes. Fer adonar que una emoció intensa porta a una conducta també intensa, que l'emoció és una cosa que sentim a dins del nostre cos i que la conducta és una cosa que fem cap en fora i que a mesura que anem madurant aprenem a pensar abans de donar aquesta resposta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fer entendre que és natural que se sentin tota mena d'emocions però que els comportaments es poden diferenciar els correctes dels incorrectes. <p>S'exposaran diferents situacions que ells han de classificar a la graella i anirem dialogant del perquè.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tomás està molt enfadat, per això pega a la seva germana. - En David no deixa el joc al seu amic. - La Mireia no ajuda la seva amiga - Sabem que la Lidia té un problema i no li diem ni li fem cap cas encara

		que la vegem preocupada.
Habilitats Socials Educació Emocional	Fer-se conscient dels comportaments que costen més de realitzar	Quins comportaments em costa més fer? Se'ls proposarà fer la tècnica de la tortuga. Una estona relaxadament i anar pensant per dins, aquelles coses que saben que han de fer i no saben per quina raó els costa més fer. Les escriuran individualment en un full i després es farà la posada en comú intentant explicar el perquè.
Educació Emocional Filosofia	Aparellar el nom d'una emoció a la manifestació que fa sentir .	Fabricar un puzzle amb els noms de la llista de les diferents emocions treballades el curs passat i han d'aparellar l'explicació de la manifestació de cadascuna amb el seu nom. Posar-ho en blocs de 4 o 5 i donar a cada grup d'alumnes un bloc. L'anvers del puzzle és un quadre d'un pintor conegut o d'un dibuix d'ells.
Filosofia Educació Emocional	Prendre consciència de l'actitud que es té quan es fa una cosa mal feta. Aprendre a fer inferències	Fer res mal fet. Es refereix a la Rita. En Gus demana: ¿Per què s'amaga ? ¿Ha fet res mal fet?, està traient una inferència inductiva basada en la seva experiència de la conducta anterior de la Rita. El seu raonament es podria esquematitzar d'aquesta manera:: “En anteriors ocasions quan hem trobat la Rita amagada, s'ha descobert que havia fet alguna cosa prohibida. Ara tornem a trobar la Rita amagada. Per tant :La Rita deu haver fet alguna cosa prohibida”.. És clar que fer una cosa que ha estat prohibida és només una manera d'entendre l'expressió “fer mal fet”.
Filosofia Educació Emocional	Percepció de com se sent cadascú. Autoconeixement	Autoestima: sentir-se bé amb un mateix. Parlar del concepte d'autoestima. Llegir del llibre de Kio i Gus pag. 8 I parlar de com ens sentim nosaltres. Després de la discussió es farà un dibuix d'alguna cosa que reflexi com se sent cadascú.
Avaluació		A partir d'un quadre del Programa de Filosof. Fer l'Avaluació del treball realitzat aquest trimestre.

SEGON TRIMESTRE

Filosofia Educació Emocional	Representar un personatge i una situació i compartir amb els companys la història.	Treure les fotografies fetes amb anterioritat i faran grups de 6 i es faran fotografies de grup. Després de parlar entre ells com es veuen els uns als altres, han de pensar en escriure una representació que hauran d'escenificar pels altres, en la que cadascú tingui un paper. Buscaran disfresses i un dels dies la representaran davant dels altres. S'ha de gravar.
Educació Emocional	Fer la representació i gravar-la	Representació 1r grup Fer fotografies i vídeo Penjar les fotografies i ensenyar el vídeo.
Educació Emocional		Representació 2n grup
Educació Emocional		Representació 3r. grup
Educació Emocional		Representació 4t grup
Habilitats socials	Aprendre a respectar i valorar els altres.	Discussió de la valoració del treball realitzat. Han après a organitzar-se en grup Han après a respectar les opinions de tothom Els ha premés veure les vàlues que té cadascun Problemes que s'han trobat i com ho han resol. Temes que creuen que han de treballar per millorar qüestions de tipus personal i de grup.
Educació Emocional	Autoconeixement. Com es veuen	Com s'han vist ells en la gravació? Correspon a com se senten normalment. Com se senten normalment? Coses que els agrada d'ells mateixos, coses que no els agrada. Què hem d'acceptar de nosaltres mateixos i què hem de modificar?.
Educació Emocional Filosofia	Concepte d'orgull amb els dos sentits. Autoconeixement	Què és l'orgull? Repasar el text de Kio i Gus Final Capítol U.1. I plantejar una discussió: a) ¿De quines coses de les que fas estàs orgullós? b) ¿Quines coses de les que tens estàs orgullós? c) ¿Quines coses de les que hagi fet amb les mans estàs orgullós? d) De quins pensaments i sentiments que hagi tingut estàs orgullós? e) Es pot ser massa orgullós? f) Es pot estar orgullós i ser feliç al mateix temps?

		<p>g) Es pot estar orgullós i avergonyit al mateix temps?</p> <p>h) De les coses que fas, n'hi ha que et fan feliç, però no et fan sentir orgullós?</p> <p>i) Estàs orgullós de fer les coses ben fetes?</p> <p>j) Estàs orgullós de fer bones accions?</p> <p>k) De què estàs més orgullós de fer una bona acció o de fer una cosa ben feta?</p>
Educació Emocional	Acceptació de la frustració	<p>Treballar la frustració</p> <p>Farem el joc del mocador o similar i després plantejarem el tema a partir de com s'han sentit els que volien guanyar i no han pogut guanyar.</p> <p>Quan alguna cosa no surt com esperàvem. Reconèixer la frustració. Reacció que cadascú té davant aquesta situació. Fer-los fixar com reaccionem els adults. De què depèn la reacció que experimentem?</p> <p>Cada nen/nena dibuixarà una situació en la que hagi experimentat frustració darrerament i després per grups s'ho explicaran.</p> <p>Com a conclusió respondre a la pregunta sempre aconseguim allò que volem?</p>
Filosofia Educació Emocional	Diferenciar entre fer veure, fer creure. Simulació	<p>Fer veure i fer creure</p> <p>Llegir Kio i Gus apartat 2 del Capítol U</p> <p>I plantejar la següent qüestió:</p> <p>a) Alguna vegada t'has avorrit mentre algú explicava un conte i has fet veure que no n'estaves?</p> <p>b) Quan la Gus parla per la Rita, ¿intenta de fer a en Kio que ella realment és la Rita? s'ho creu la Gus que ella és la Rita?</p> <p>c) Quan fem veure una cosa intentem enganyar els altres, però no a nosaltres mateixos?</p> <p>d) Quan simulem una cosa ¿intentem enganyar-nos a nosaltres mateixos i pensar que som una cosa o una persona que no som?</p> <p>e) Quan actues en una obra de Teatre, fas veure que vols fer creure que realment ets el teu personatge?</p>
Filosofia	Adonar-se de la inconsistència a l'hora de	<p>La inconsistència.</p> <p>Llegir l'apartat 3 i 4 del Capítol U de Kio i Gus i plantejar:</p> <p>a) L'Edgar va dir: "M'agraden molt les</p>

	mantenir certes postures.	cebes, però fan que tingui l'alè pudent i, per això, no m'agraden" b) la Glòria va dir: "A mi m'agraden els nois
Filosofia Educació Emocional	Aprendre a apreciar les diferents formes de representar sentiments i pensaments.	Veure un quadre del Magrid i comentar-lo amb clau d'inconsistència, fer veure i creure, realitat i ficció, pensaments i sentiments.
Educació Emocional	Reflexió sobre l'autoconeixement i la imatge que tenen d'ells mateixos. Adonar-se dels canvis que poden haver fet.	Ensenyar uns exercicis de respiració amb música per tal de fer una mica de reflexió sobre cadascun de nosaltres i recordarem els vídeos de les representacions que vam fer a l'inici i plantejarem: Com hem anat treballant el sentir-nos bé amb nosaltres mateixos, com es veu ara cadascú i que vagin dient si se senten bé amb ells mateixos. Algú ha modificat alguna cosa de les que no els agradava d'ells mateixos. Ho han notat els altres? Han acceptat alguna cosa de les que us portaven problemes i ara us sentiu millor. Ha millorat la vostra relació amb els altres?
Avaluació		Avaluació Fer un dibuix col·lectiu entre els 4 de cada grup a partir de seccionar el paper i fer cadascú un tros després desplegar-lo i cadascú explicarà que ha volgut dibuixar i farem a través de metàfores l'avaluació del treball realitzat durant aquest trimestre.

TERCER TRIMESTRE

Habilitats Socials	Desenvolupar la capacitat d'acord amb els companys.	Joc cooperatiu. 1 -Per parelles es posaran d'esquena i han d'anar al racó on hi ha el distintiu que se'ls ha donat a cada parella. 2 – En el racó trobaran un sobre on hi ha la meitat d'un refrany o dita popular. Han de trobar la parella que té l'altra meitat però ho han de fer sense parlar. 3 – Quan s'ha localitzat l'altra meitat es van a apuntar a la graella que hi ha penjada. Valors que es volen treballar: Primer el posar-se d'acord per poder anar al lloc assenyalat.
--------------------	---	--

		Han de fer servir altres eines que no són el llenguatge per localitzar l'altra parella que té la meitat que els falta. El resultat que no és arribar els primers, per tant no la competitivitat sinó els que han tingut més capacitat de posar-se d'acord amb els altres respectar les opinions del altres i per fer això cal temps, també cal valorar que segurament els que s'ho han passat més bé són els que han pogut intervenir tots i no s'han deixat portar per un que ha manat.
Educació Emocional Habilitats Socials	Aprendre a fer una escolta activa, indispensable per l'empatia	<p>Estratègies per escoltar atentament: Introduir el tema comentant què passa quan parlem amb els altres i estem massa concentrats en nosaltres mateixos. Passa que no escoltem prou bé el que ens diuen. No és el mateix sentir que escoltar. Ensenyar amb què consisteix l'escolta activa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 – No sentir només les paraules sinó sentir també els sentiments que hi ha al darrere de les paraules. 2 – Sentir empatia amb qui es parla, és a dir, compartir els seus sentiments i veure el món a través dels seus ulls, deixant de banda els propis judicis de valor. 3 – Reformular: Així m'estàs dient que....” 4 – Mostrar interès amb el gest, el contacte visual....” 5 – Mostrar comprensió: “Em sembla que el que et passa és que ....” 6 – Demanar aclariments: “M'ho pots tornar a dir si et plau?, pots aclarir-m'ho més, si et plau?” No ho he entès prou bé... (i no fer veure que s'entén tot). <p>Dos o tres nens/nenes de la classe hauran preparat una història per explicar d'alguna cosa que els ha passat. Els altres han de captar l'emoció i el sentiment que tenia la persona que explica quan es va trobar amb la situació que explica. Quants han captat les emocions dels que explicaven?</p>
Educació Emocional	Aprendre a representar una emoció.	Fent mímica explicarem un estat d'ànim o una sensació. Donar-los uns paperets on hi ha una emoció i ells han de representar-ho davant els altres que han d'endevinar de quina emoció es tracte.
Filosofia	Aprendre a fer associacions d'idees.	Associació d'idees. Com una cosa ens fa pensar en una altra. Quan passa això és perquè s'assemblen, s'oposen, o bé perquè

		<p>sempre les trobem juntes.</p> <p>De la relació següent posaran (S) si són semblants, (O) si s'oposen o (I) si hi ha juxtaposició:</p> <p>a) forquilles i ganivets. b) sobre i sota c) lluny i distant d) pesat i lleuger e) tasses i bols f) arbres i fulles g) ponts i túnel h) naps i taps i) orxates i canyes j) escoles i exàmens</p>
Filosofia Educació Emocional	Treballar l'empatia. Aprendre a posar-se en el lloc de l'altre a partir de supòsits.	<p>Sobre la incapacitat de veure-hi.</p> <p>Muntarem un joc: amb els ulls tapats al gimnàs han de trobar un company, no s'hi val a parlar només pot funcionar el tacte, per això posarem música.</p> <p>Després plantejarem la qüestió següent: Posar-se en el lloc de l'altra persona.</p> <p>I es planteja:</p> <p>a) Hi ha algú que s'hi vegi, en la foscor absoluta? b) És necessària la llum per veure-hi? c) És necessari la llum per sentir-hi? d) Hi veuen les persones, si no els funcionen els ulls? e) Hi senten les persones, si no els funcionen les orelles? f) Poden agafar coses les persones, si no els funcionen les mans?</p> <p>a) Si algú no pogués fer servir les mans, li seria possible d'aguantar un llapis o un pinzell amb la boca? b) Si una persona no hi sentís, quin mètode utilitzaria per esbrinar què deia l'altra gent? c) Quan una persona no hi veu? Com utilitza els altres sentits per ajudar-se? d) Escolten amb atenció les persones cegues? e) Observen amb atenció les persones sordes? f) Si una persona és privada d'un dels seus sentits, li és més important, llavors parar atenció? g) És important, per a una persona així, comprendre allò que li diuen els</p>

		<p>sentits?</p> <p>h) Encara que tinguis tots els teus sentits, t'és important ser capaç de comprendre bé allò que els sentits et diuen?</p>
<p>Filosofia Educació Emocional</p>	<p>Treballar la idea de bellesa, els diferents aspectes del terme. Aparellar la idea a l'emoció que desperta.</p>	<p>La Bellesa preguntar quina idea en tenen. Veure si tenen diferents sentits de la paraula: Maca. Llegir les dues primeres pàgines del capítol dos del Kio i Gus.</p> <p>Plantejar les següents qüestions:</p> <ol style="list-style-type: none"> Quina diferència hi ha entre un gatet normal i un gatet maco? Quina diferència hi ha entre una casa normal i una casa maca? Quina diferència hi ha entre un dia normal i un dia maco? Coneixes alguna persona que en certa manera sigui maca i en certa manera no? Pot ser que totes les persones siguin maques en certa manera? Pot ser que no hi hagi ningú que sigui maco en tots els aspectes? Pot ser una persona maca sense ser bonica? Pot fer coses maques una persona? Pots posar-ne algun exemple. Una persona que fa coses maques, és una persona maca? Podries ser una persona maca si fessis moltes coses que no ho fossin? Pot ser una persona maco o maca, encara que molta gent no li trobi? Quan la mare de la Gus li diu, “ets una nena molt maca”, ¿vol dir que és molt bonica o que fa moltes coses maques, o totes dues coses? La Gus, a quin significat de la paraula “maca” creu que es refereix la seva mare? <p>Fer adonar que ens desperta emocions la bellesa, i que va en relació al concepte que nosaltres en tenim.</p>
<p>Educació Emocional</p>	<p>Identificar-se amb un model.</p>	<p>Claus per identificar-se amb un altre. Es passen fragments de diverses pel·lícules (Billy Elliot, Un Mundo a su medida, Forest Gump....) i han d'omplir un qüestionari : Com se sent..... (nom del personatge) Com el veiem?</p>

		<p>Què diu? Com li sona la veu? Què està passant? M'ha passat això alguna vegada? Com em sentiria si em passés? Crec que (personatge) se sent.....</p>
Educació Emocional	Treballar la solidaritat activa.	<p>Buscar algun vídeo o alguna persona que pugui explicar com a sorgit la creació d'una ON per tal de que vegin i puguin treballar el sentiment de solidaritat Què podem fer nosaltres en el nostre àmbit més proper. Només passen coses que demanen de la nostra solidaritat lluny, o aquí prop també passen coses que requereixen de la nostra solidaritat? Diferenciar solidaritat activa de passiva, pagar uns diners un cop l'any quin tipus de solidaritat és? Comprometre't a anar a visitar o jugar amb un nen o persona que no es pot valdre per ell mateix quin tipus de solidaritat seria?</p>
Educació Emocional	Aprendre a respondre davant de situacions que demanen una acció d'ells per als altres.	<p>Prendre consciència de valors. Proporcionar una llista on surten diferents situacions en la que se'ls demana completar la frase que en realitat és detectar la postura a prendre: 1 – Quan veig un company plorant jo . 2 – Els mestres em diuen el que puc fer i el que no puc fer i jo els cas perquè..... 3 – Si un nen o nena m'insulta jo ..... 4 – Quan algú està trist ho noto perquè..... 5 – Jo sé quan la mare té problemes. Ho sé perquè..... 6 – Quan els companys parlen jo..... 7 – Quan algú es fa mal jo em sento... 8 – Hi ha persones que fan mal expressament. Quan ho veig..... 9 – Quan veig algú que pateix i no es pot defensar, jo..... 10 – Quan veig algú que no és feliç, jo.. 11 – A vegades la meva mestra està molt nerviosa i jo ..... 12 – Quan algú de la classe es porta malament, jo..... 13 – Tots els nens i nenes necessiten.... 14 – Si tingués milions de pessetes jo ..... 15 – Quan els companys es barallen, jo ..... 16 – El que més m'espanta és ..... 17 – Tothom té por de ..... 18 – Quan vull molt una cosa i em diuen que</p>

		<p>no jo.....</p> <p>19 – M’enfado quan.....</p> <p>20 – Quan ajudo algú em sento .....</p> <p>21 – El que fa feliç a tothom és .....</p> <p>22 – El que més m’agrada dels companys és .....</p> <p>23 – El que menys m’agrada dels companys és.....</p> <p>24 – La mena de mestre que més m’agrada és el que.....</p> <p>25 – Quan jo sigui un pare o una mare .....</p>
Educació Emocional	Aprendre a detectar els conflictes com a primer pas per saber actuar adequadament.	<p>Identificar el conflicte .</p> <p>Com sabem que tenim un problema</p> <p>Posarem diferents situacions conflictives. A cada situació demanarem:</p> <p>1 – Hi ha cap problema?</p> <p>2 – Qui té el problema? Com ho sabem?</p> <p>3 – Quin és el problema? Com ho sabem?</p> <p>Quan ens sentim confosos o trasbalsats.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quan alguna cosa ens preocupa. - Quan sentim que alguna cosa està malament. - Quan volem que algú ens ajudi - Quan som al mig d’una mala situació.
Educació Emocional	Detecció de problemes o conflictes en els altres	<p>(Complementari de l’anterior)</p> <p>Com sabem que altres persones tenen problemes.</p> <p>Conduïrem la conversa perquè surtin aspectes com ara els següents i ho apuntarem a la pissarra:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quan veiem una persona trasbalsada -Quan la veiem preocupada. -Quan és al mig d’una situació difícil -Quan una persona demana ajuda -Quan algú ens explica que té un problema. <p>Practicarem la relació causa efecte, el raonament causal a partir de plantejar situacions com per exemple: Què passa si es punxa un globus?</p>
Filosofia	Apreciar la diferència del terme creure de saber i aprendre amb exemples a	<p>Creure i saber. Introduir el concepte amb exemples.</p> <p>Utilitza les expressions: sé , crec que és fals, no sé, dubto, crec, noestic segur.</p> <p>1 - .....que/siestic a classe.</p>

	veure la diferència d'emocions que comporta.	2 - .....que/si l'aigua mulla. 3 - .....que/si avui és dilluns 4 - .....que/si hi ha una rateta que agafa les dents de sota el coixí 5 - .....que/si els ratolins són peixos 6 - .... que/si no estic somniant. 7 - ..... que/si els gnoms viuen sota terra 8 - .... que/si el cel és blau 9 - .....que/si la felicitat és la festa major del meu poble 10 - ....que/si els animals tenen drets
Avaluació		Plantejar que reflexionin a veure que han après. Fer-los dir a través de veure un quadre i utilitzant Metàfores anar dient allò que han après i perquè els servirà a la vida.

5.4 – PROGRAMACIÓ TROBADES AMB PARES I MARES

5.4.1 – Trobades amb pares i mares d' Educació infantil

El 2004/05 ja seran dos cursos d'Educació Infantil que treballaran L'Educació dels Valors, per tant després de l'explicació inicial a P-3, tal com consta en apartat anterior, es crearà una comissió de pares per anar preparant les trobades de debat. L'objectiu principal és crear un espai de debat, intercanvi i comunicació entre escola i famílies i que els pares se sentin totalment implicats per ser un ajut conjunt d'educació pels nens i nenes que hi ha a l'escola. Les trobades es faran una al trimestre i es realitzaran conjuntament els pares de P-3 i P-4, el curs 2005/06 Quan s'incorpori P-5 els debats abarcaran tots els pares d'Educació Infantil.

5.4.2 – Trobades amb pares i mares de quart de Primària

Durant el primer trimestre està previst fer una conferència d'una persona experta en el tema per tal que orienti i canalitzi la comunicació i els possibles mals entesos que van haver-hi el curs passat. A partir d'aquesta xerrada està prevista una trobada trimestral que s'obrirà als pares de tercer que vulguin, intentant fer una comissió conjunta per anar preparant les trobades amb aquells temes que tant ells com els mestres creguem interessants per fer aportacions mútues que afavoreixin el creixement personal dels nens i nenes d'aquests cursos.

Cal deixar ben clar que l'Equip Docent del centre està recolzant i cooperant per fer possible la implantació progressiva fins a cobrir tot el centre.

6 – BIBLIOGRAFÍA

- Xavier Antich El rostre de l'altre Eliseu Climent Editor
- Eva Bach i Pere Darder Sedueix-te per seduir Ed. 62 sèrie Rosa Sensat.
- John Berger Modos de Ver Ed. G.G.
- Eulàlia Bosch Educació i vida quotidiana Eumo Ed.
- Victoria Camps Virtudes Públiques Espasa Calpe col. Austral
- Àngel Castiñeira Ens fan o ens fem? Pòrtic Visions
- Salvador Cardús Ben educats Ed. La campana
- Salvador Cardús El desconcert de l'educació Ed. La campana
- Anna Carpena Educació socioemocional a primària Eumo edit.
- Olga Castanyer La asertividad: Expresión de una sana autoestima Descleé , De Browwer
- Antonio Damasio El error de Descartes Ed. Crítica
- J. Gallifa, C. Pérez i F. Rovira La Intel.ligència emocional i l'escola emocionalment intel.ligent Eumo
- Pablo Fernández Berrocal y Natalia Ramos Corazones Inteligentes Kairós
- Paul L. Harris Los niños y las emociones, el desarrollo de la comprensión
- Joseph LeDoux El cerebro emocional Ariel/Planeta

- Matthew Lipman and.... Filosofia a l'escola Eumo Ed.
  - Guillermo López El llibre dels Contes del Món Ed. Integral
  - Fèlix López, Itziar Eyxbarria y otros Desarrollo afectivo y social
  - José Antonio Marina Ética para náufragos Circulo de Lectores
  - Lou marinoff Más Platón y menos Prozac Ediciones B
  - Claudio Naranjo Cambiar la Educación para cambiar el mundo Ed. La llave
  - Giorgio Nardone y otros Modelos de familia Herder
  - Howard Gardner Inteligencias Múltiples Paidós
  - Daniel Goleman Inteligencia Emocional Kairós
  - Montserrat Payá Sánchez Educación en Valores para una sociedad abierta y plural : aproximación conceptual Edit. Desclée de Brouwer
  - John J. Ratey El cerebro: Manual de instrucciones Mondadori
  - J. Riart i Vendrell Intel.ligència i cervell Ed. Estel
  - Carl Rogers El proceso de convertirse en persona Paidós
  - Fernando Savater El valor de educar Ariel
  - Sebastià Serrano El regal de la comunicació ara llibres
  - C.U. Smith El cerebro Alianza editorial
  - Stat. Catalana de Pedagogia Revista catalana de Pedagogia Vol.1 , 2002
  - Deborah Tannen ¡Yo no quise decir eso! Paidós
  - Josep Maria Terricabras Atreix-te a pensar Edicions La campana
  - Josep Maria Terricabras I a tu què t'importa? Edicions La campana
  - Asha Phillips Saber dir no Empúries
  - Francesco Tonucci Infant s'hi neix Barcanova
-
- Conferència "El futur de l'educació i els valors" Javier Elzo 1-6-04
Debats d'Educació – Fundació J. Bofill